

Parlaimint na hEorpa
An Ard-Stiúrthóireacht um Beartais Inmheánacha
An Stiúrthóireacht um na Beartais Struchtúracha agus Chomhtháthaithe

Taighde do Choiste CULT (Cultúr agus Oideachas)

Straitéis Eorpach don Ilteangachas: sochair agus costais.

(ar fáil i mBéarla

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU\(2016\)573460_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU(2016)573460_EN.pdf))

An Ard-Stiúrthóireacht um Beartais Inmheánacha
An Roinn Beartais B: beartais struchtúracha agus comhtháthaithe
Cultúr agus oideachas

Taighde do Choimisiún CULT – Straitéis Eorpach don Ilteangachas: sochair agus costais.

D'iarr Coimisiún Pharlaimint na hEorpa um Chultúr agus um Oideachas an doiciméad seo.

Údar/údair:

Michele Gazzola, Grúpa Taighde ar Theangacha agus Eacnamaíocht (Grúpa “REAL”),
Department of Education Studies of Humboldt-Universität zu Berlin, agus an Institiúid um
Staidéar Eitneach, Ljubljana, an tSlóivéin.

Riarthóir freagrach:

Riarthóir Taighde Parlaimintigh: Miklós Györffi

Cúnamh tionscadail agus foilseacháin: Jeanette Bell Jeanette Bell

An Roinn Beartais B: Beartais struchtúracha agus comhtháthaithe Parlaimint na hEorpa
B-1047 An Bhruiséil

Seoladh ríomhphoist: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Leaganacha teanga: bunchóip GA

Maidir leis an eagarthóir:

Chun dul i dteagmháil leis an roinn beartais nó chun liostáil dá nuachtlitir mhíosúil, scríobh chuig:
poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Arna chríochnú mí Dheireadh Fómhair 2016. © An tAontas Eorpach, 2016

Bunleagan cló: ISBN 978-92-823-9557-8 doi: 10.2861/437739 QA-02-16-689-EN-C

Bunleagan PDF ISBN 978-92-823-9558-5 doi: 10.2861/491411 QA-02-16-689-EN-N

Tá an bun-doiciméad ar fáil ar an idirlíon ag: <http://www.europarl.europa.eu/supporting-analyses>

**Aistriúchán i bhFraincis le Pierre Dieumegard
don Eoraip-Daonlathas-Esperanto**

Ní aistritheoirí atá cáilithe agus maoinithe ag an Aontas Eorpach a rinne an t-aistriúchán seo. D'fhéadfadh earráidí a bheith ann (is dócha), ach tá roinnt mínithe breise ann freisin chun tuiscint léitheoirí na Fraince, go háirithe sa Fhraincis, a éascú.

Tá sé mar aidhm aige a chur ar chumas níos mó saoránach agus cónaitheoirí san Aontas Eorpach doiciméid a tháirgeann an tAontas Eorpach a thuiscint (agus a mhaoinítear lena ranníocaíochtaí).

Is léiriú é ar an ngá atá leis an ilteangachas san Aontas Eorpach: gan aistriúchán, fágтар cuid mhór den daonra as an áireamh sa díospóireacht.

D'aistriúcháin iontaofa, bheadh an teanga idirnáisiúnta Esperanto an-úsáideach mar gheall ar a simplíocht, a rialtacht agus a bheachtas.

Ar an Idirlíon:

Cónaidhm na hEorpa-Demokratio-Esperanto: [Http://e —d— e.org/nó](http://e-d-e.org/nó)

An Eoraip-Daonlathas-Esperanto (an Fhrainc): [Http://e-d-e.en/](http://e-d-e.en/) Contact@e-d-e.fr

Tabhair do d'aire:

Is é an t-údar amháin atá freagrach as na tuairimí a léirítear sa doiciméad seo agus ní gá gurb ionann iad agus seasamh oifigiúil Pharlaimint na hEorpa.

Ceadaítear atáirgeadh agus aistriúchán chun críocha neamhthráchtála, ar choinníoll go léireofar an fhoinsé, go mbeidh an foilsitheoir ar an eolas agus go mbeidh cóip faighte ag an bhfoilsitheoir.

Achoimre:

Cuirtear i láthair sa tuarascáil seo torthaí éagsúla an taighde ar eacnamaíocht teanga a thugann aghaidh ar na buntáistí agus na míbhuntáistí a bhaineann leis an ilteangachas sa gheilleagar, sa tsochaí agus in institiúidí an Aontais Eorpaigh. Tugann na torthaí sin léargas ginearálta, cé gur léir go bhfuil siad teoranta, ar na riachtanais atá ag beartas teanga i dtimpeallacht ilteangach reatha na hEorpa. Ó thaobh an méid sin de, déanaimid measúnú ar ábharthacht chuspóirí ginearálta agus mholtaí na Straitéise Eorpaí don Ilteangachas (EMS). Ina theannta sin, déanaimid achoimre ar an bhfianaise atá ar fáil maidir leis na bearta agus na gníomhaíochtaí a rinne an Coimisiún chun MET a chur chun feidhme, agus más féidir, cuirimid sonraí ar fáil maidir lena gcuid buntáistí agus míbhuntáistí.

Clár na nÁbhar

- 1 MES agus beartas teanga an AE 9
 - 1.1 Cuspóirí MES 9
 - 1.2 Sainmhíniú ar chostais, sochair, agus ábharthacht an MET 13
- 2 An comhthéacs Eorpach ilteangach 18
 - 2.1 Geilleagar ilteangach 19
 - 2.1.1 Scileanna teanga mar chineál caipitil dhaonna 19
 - 2.1.1.1 Difríochtaí Ioncaim 19
 - 2.1.1.2 Rátaí Feidhmíochta Sóisialta 22
 - 2.1.1.3 Infhostaitheacht 22
 - 2.1.2 Cur teangacha le OTI agus trádáil 23
 - 2.1.3 Beartas teanga agus nuálaíocht 24
 - 2.2 Sochaí ilteangach 25
 - 2.2.1 Soghluaisteacht, cuimsiú agus foirmle “Máthairtheanga + 2” 26
 - 2.2.2 Inimircigh a lánpháirtiú 32
 - 2.3 Institiúidí ilteangacha 32
 - 2.3.1 Éifeachtacht agus cothroime chóras teanga an Aontais 32
 - 2.3.2 Ilteangachas Eorpach tar éis Brexit 36
- 3 Cur chun feidhme MES 38
 - 3.1 Comhtháthú sóisialta, idirphlé idirchultúrtha agus lánpháirtiú Eorpach 39
 - 3.2 Foghlaim Teanga ar Feadh an tSaoil 40
 - 3.3 Infhostaitheacht agus Iomaíochas 43
 - 3.4 Éagsúlacht teanga a chur chun cinn tríd an aistriúchán 45
 - 3.5 Gné sheachtrach an ilteangachais 47
- Conclúidí 4 51
- 5 Tagairtí 55
- 6 Iarscríbhinn 61
 - 6.1 Leibhéal oideachais de réir ISCED/ISCED 2011 61
 - 6.2 Comhfhreagrú idir leibhéil ISCED 2011 agus ISCED 1997 61
 - 6.3 Scileanna Béarla i measc shaoránaigh an Aontais Eorpaigh atá 15 bliana d'aois nó os a chionn, 2012 62

6.4 Rátaí Eisiaimh Teanga i 25 dTíortha AE, Cónaitheoirí idir 25-64 bliana d'aois, 2013
63

Liosta giorrúchán:

Suirbhé AES ar Oideachas Aosach = Suirbhé ar Oideachas Aosach
Ráta Díscailte ADR (teangeolaíoch) = Glanráta eisiaimh ceart teanga
Institiúid Taighde criti Mhuir Chairib don Aistriúchán agus don Ateangaireacht = Institiúid Taighde Aistriúcháin agus Ateangaireachta Mhuir Chairib
Comhchreat Tagartha na dTeangacha an CEFR = Comhchreat Tagartha na dTeangacha (Eorpach)
Dianchúrsaí Teanga Erasmus EILC = Dianchúrsaí Teanga Erasmus
Máistreacht Eorpach EMCI san Ateangaireacht Chomhdhála = An Mháistreacht Eorpach san Ateangaireacht Chomhdhála
EMT Máistreacht Eorpach san Aistriúchán = Máistreacht Eorpach san Aistriúchán
An Coinbhinsiún um an bPaitinn Eorpach um an bPaitinn Eorpach = Coinbhinsiún na bPaitinní Eorpacha
Oifig Eorpach na bPaitinní = Oifig Eorpach na bPaitinní
Ciste Sóisialta na hEorpa = Ciste Sóisialta na hEorpa
Straitéis Eorpach SCE don Ilteangachas = Straitéis Eorpach don Ilteangachas Eorpach
EVS Seirbhís Dheonach Eorpach = An tSeirbhís Dheonach Eorpach
FP7 7ú Creatchlár le haghaidh taighde agus forbartha teicneolaíochta = An 7ú Creatchlár le haghaidh Taighde agus Forbartha Teicneolaíochta
Cruinniú Bliantúil Idirnáisiúnta IAMLADP maidir le socruithe teanga, Doiciméadú agus Foilseacháin = Cruinniú Idirnáisiúnta Bliantúil maidir le Socruithe Teanga
IATE Téarmaíocht Idirghníomhach don Eoraip = Téarmaíocht Idirghníomhach don Eoraip
Cearta Maoine Intleachtúla = Cearta Maoine Intleachtúla
ISCED ISCED Aicmiú Caighdeánach Idirnáisiúnta ar an Oideachas = Cineál Aicmithe Idirnáisiúnta Oideachais (ISCED)
Beartas Teanga LILAMA do Mhargadh an tSaothair = Beartas Teanga do Mhargadh an tSaothair
LindWeb Language industry Platform ardán gréasáin don tionscal LindWeb: ardán Gréasáin Thionscal Teanga
LLP Clár Foghlama ar feadh an tSaoil = Clár Foghlama ar Feadh an tSaoil
Beartas Teanga agus Pleanáil Teanga LPP – Beartas Teanga agus Pleanáil
Tacaíocht Teanga Ar Líne = Tacaíocht Teanga Ar Líne
♦ MT@EC meaisínáistriúchán do riarachán poiblí = aistriúchán uathoibríoch do riaracháin phoiblí
Pimlico Cur Chun Cinn, Cur Chun Feidhme, Cur Chun Feidhme, Mapáil Teanga agus Straitéisí Cumarsáide Idirchultúrtha in Eagraíochtaí agus Cuideachtaí = Straitéisí cumarsáide teangeolaíochta agus idirchultúrtha a chur chun cinn, a chur chun feidhme, a mhapáil in eagraíochtaí agus i ngnólachtaí
Ráta bainte (teangeolaíoch) coibhneasta RDR = eisiachas coibhneastana gceart (teanga)
Fiontair bheaga agus mheánmhéide = Fiontair Bheaga agus Mheánmhéide (FBManna)
Foghlaim Teangacha Gairmiúil = Foghlaim teanga atá dírithe ar ghairm
VTS Cuairt Aistritheoir Scéim = clár aistritheoir aoi.

Innéacs táblaí

Tábla 1: difreálaigh ioncaim san Eilvéis (fir). Torthaí céatadán 20

Tábla 2: duaiseanna do scileanna teanga i dtíortha éagsúla na hEorpa. Torthaí céatadán 21

Tábla 3: Ráta sóisialta fillte ar mhúineadh teangacha iasachta san Eilvéis (fir) 22

Tábla 4: Saoránaigh Eorpacha a dhearbhaíonn go bhfuil siad in ann comhrá a dhéanamh in dhá theanga ar a laghad seachas a dteanga dhúchais. Torthaí céatadán 27

Tábla 5: an ráta eisiaimh teanga san AE. Torthaí céatadán 34

Tábla 6: an ráta eisiaimh teanga san Aontas tar éis Brexit. Torthaí céatadán. 37

Tábla 7: Achoimre ar ghníomhaíochtaí an Choimisiúin Eorpaigh chun MES a chur chun feidhme 49

Innéacs na léaráidí

Figiúr 1: Critéir mheastóireachta agus timthriall beartais 15

Figiúr 2: céatadán na ndaltaí a fhoghlaimíonn dhá theanga iasachta ar a laghad san AE, 2000-2010 (foinse: An Coimisiún Eorpach, 2012c:39) 28

Léaráid 3: céatadán na ndaltaí a fhoghlaimíonn Béarla, Fraincis agus Gearmáinis ag ISCED/ISCED leibhéal 3 (meánoideachas sinsearach ginearálta = ardscoil), 2005-2010, foinse: An Coimisiún Eorpach (2012 c: 40) 30

Achoimre ghinearálta

Cúlra agus cuspóirí:

Tá trí chuspóir shocheacnamaíocha ghinearálta ag an Straitéis Eorpach don Ilteangachas (ESM): soghluaisteacht an lucht saothair a chur chun cinn sa Mhargadh Aonair, infhostaitheacht agus fás san Eoraip, comhtháthú sóisialta a neartú, imircigh a lánpháirtíú san idirphlé idirchultúrtha, agus cumarsáid ilteangach a bhainistiú ar bhealach éifeachtach cuimsitheach ar dhaonlathas fornáisiúnta. Bealaí chun na cuspóirí sin a bhaint amach is ea foghlaim teanga ar feadh an tsaoil a chur chun cinn agus tacú leis an aistriúchán agus leis an ateangaireacht. Cuirtear measúnú ginearálta ar fáil sa tuarascáil sin ar a ábhartha atá an MET. Scrúdaímid an gaol idir cuspóirí na straitéise agus na fadhbanna a bhfuil MES ceaptha a réiteach.

Déantar a leithéid de mheasúnú i bhfianaise thorthaí eimpíreach agus teoiriciúla na litríochta acadúla san eacnamaíocht teanga. Tugann na torthaí sin léargas ginearálta teoranta ar riachtanais bheartais teanga i dtimpeallacht ilteangach reatha na hEorpa. I ndáil leis an gcomhthéacs sin, déanaímid measúnú ar ábharthacht chuspóirí foriomlána agus mholtáí foriomlána an MES. Mura bhfuil polasaí ábhartha, ní dócha go rachaidh sé chun sochair don tsochaí. Ar deireadh, pléitear sa tuarascáil seo gníomhaíochtaí an Choimisiúin chun MET a chur chun feidhme. Déantar achoimre sa tuarascáil ar an bhfianaise atá ar fáil do ghníomhartha den sórt sin agus, nuair is féidir, cuirimid sonraí i láthair maidir lena gcuid buntáistí agus míbhuntáistí. Leagtar béim sa phlé sin ar na cuspóirí a bhféadfadh níos mó tacaíochta a bheith ag teastáil uathu, agus ar an gcineál sonraí agus faisnéise is gá chun feabhas a chur ar an bhfaireachán a dhéantar ar chur chun feidhme MES.

Torthaí:

Is é an chéad chuspóir ginearálta atá ag MES soghluaisteacht an lucht saothair sa Mhargadh Aonair, infhostaitheacht agus fás san Eoraip a chur chun cinn. Léiríonn taighde eimpíreach i dtíortha éagsúla go dtugann scileanna teanga iasachta buntáistí eacnamaíocha do dhaoine aonair ó thaobh difríochtaí dearfacha ioncaim de. Is léir gur mó an luach saothair a thugtar do scileanna an-mhaith teanga ná do scileanna teanga teoranta. Tá luach eacnamaíoch gan amhras ag an mBéarla i margadh saothair na hEorpa, ach ní hé an t-aon sócmhainn teanga é le hinfheistiú ann; i gcomhthéacsanna áirithe, is fearr an luach saothair a thugtar do scileanna i dteangacha eile ná don Bhéarla. Léiríonn sé sin an tábhacht a bhaineann le teagasc agus foghlaim i níos mó ná teanga iasachta amháin, tar éis moltaí na Comhairle Eorpaí a bhfuil achoimre déanta orthu san fhoirmle “máthairtheanga + dhá theanga iasachta” ($MT+2 = LM+2$). Léiríonn rátaí dearfacha brabúsachta sóisialta i múineadh teangacha iasachta gur infheistíocht luachmhar don tsochaí ina hiomláine í foghlaim teangacha. Cé go bhfuil béim ar an tábhacht a bhaineann le scileanna teanga iasachta d’infhostaitheacht i ndoiciméid éagsúla de chuid an Aontais, tá an fhianaise eimpíreach a thacaíonn leis an éileamh sin róluath fós. Léiríonn roinnt staidéar go gcuireann scileanna teanga le hOlltáirgeacht Intíre (OTI), ach ar an drochuair ní bhaineann aon cheann de na staidéir sin le tíortha an Aontais Eorpaigh. Bíonn tionchar dearfach ag inniúlacht i dteanga nó i dteangacha na tíre óstaí ar ioncam oibre agus ar infhostaitheacht na n-imirceach. Nuair a bhíonn ceann amháin nó níos mó de theangacha coiteanna ann tá méadú mór tagtha ar an sreabhadh trádála idir tíortha. Maidir leis an gcuidreamh idir nuálaíocht teanga agus nuálaíocht theicneolaíoch, léiríodh go mbíonn tionchar ag an mbeartas teanga ar chionroinnt na gcostas arna dtabhú ag cuideachtaí nuálacha agus cearta maoinne intleachtúla á gcosaint acu, go háirithe ag

paitinní.

Is sprioc de chuid MES é tacú le foghlaim teangacha chun soghluaisteacht laistigh den Eoraip a chur chun cinn agus chun cuimsiú a chur chun cinn sa tír óstach. Deimhníonn fianaise eimpíreach an dearbhú go n-éascaíonn foghlaim teanga soghluaisteacht. Nuair a labhraítear teanga tíre óstaí, méadaítear imirce chuig an tír sin faoi chúig, geall leis. Ina theannta sin, is féidir cuimsiú a éascú trí theanga oifigiúil na tíre óstaí a fhoghlaim. Mar sin féin, níl scileanna maithe agus an-mhaith i dteangacha iasachta mar ghnás fós san AE. Ní deir ach an ceathrú cuid de shaoránaigh na hEorpa gur féidir leo dhá theanga iasachta ar a laghad a labhairt. D'fhan an céatadán sin beagnach seasmhach idir 2001 agus 2012. Ní "eolas bunúsach" uilíoch san Eoraip é éascaíocht i mBéarla: ní dhearbhaíonn ach 7 % de shaoránaigh na hEorpa gur teanga iasachta ar leibhéal an-mhaith an cumas atá acu an Béarla a labhairt. Tá na leibhéil idirmheánacha agus na bunleibhéil i bhfad níos forleithne. Tríd is tríd, ní féidir le beartas teanga atá bunaithe ar fhoirmle LM+ 2 ná ar chur chun cinn teanga cumarsáide amháin an teannas idir soghluaisteacht agus cuimsiú a réiteach mar nach leor é chun dul i ngleic leis an bhfadhb a bhaineann le neamh-intuarthacht deiseanna soghluaisteachta daoine aonair. D'fhéadfadh sé go mbeadh gá le bearta breise ar an leibhéal Eorpach agus ar an leibhéal náisiúnta chun an tsoghluaisteacht agus an cuimsiú a chur chun cinn agus a éascú. Ba cheart go mbeadh sé níos inrochtana agus níos saoire teanga a fhoghlaim sula dtéann tú thar lear agus/nó díreach tar éis di an tír óstach a shroicheadh. Ba cheart tacú le seirbhísí poiblí agus foirmeacha riaracháin níos ilteangaí a sholáthar i roinnt teangacha. Cuireann sé sin béim ar a thábhachtaí atá an t-aistriúchán agus an ateangaireacht ó thaobh cumarsáid ilteangach san Eoraip a bhainistiú.

Is é tríú cuspóir ginearálta MES ilteangachas a chur chun cinn in institiúidí an AE. Is é an t-ilteangachas an córas teanga is éifeachtaí chun faisnéis a tharchur chuig saoránaigh an AE. Céatadán na ndaoine a d'eisiafaí dá mba é an Béarla an t-aon teanga oifigiúil san Aontas a bheadh idir 45 % agus 80 % ag brath ar na táscairí agus na sonraí a úsáidtear. D'fhágfadh beartas trítheangach bunaithe ar an mBéarla, ar an bhFraincis agus ar an nGearmáinis nach mbeadh 26-50 % de chónaitheoirí fásta an AE san áireamh. Tá céatadán na ndaoine a eisiatar i bhfad níos airde i ndeisceart agus in oirthear na hEorpa. Ina theannta sin, is lú seans go labhraíonn daoine atá faoi mhíbhuntáiste eacnamaíoch agus sóisialta teangacha iasachta agus, dá bhrí sin, tá an baol ann go ndéanfar difear dóibh má scoireann an AE dá máthairtheanga nó dá dteanga bhunoideachais a úsáid. Ó thaobh an méid sin de, cuireann an t-ilteangachas leis an gcomhtháthú sóisialta. Ba cheart a thabhairt faoi deara nach amháin gur laghdú ginearálta é ar líon na dteangacha a mbeadh eisiámh mar thoradh orthu; fiú amháin i gcás na réimsí ina n-úsáidtear an teanga oifigiúil faoi láthair a laghdú, tá an éifeacht chéanna aige sin (e.g. ar leathanaigh ghréasáin an Choimisiúin Eorpaigh). Tíocfaidh méadú ar na rátaí eisiaimh teanga a bhaineann le beartas aonteangach agus/nó trítheangach tar éis don Ríocht Aontaithe tarraingt siar ón Aontas Eorpach. Cuireann sé sin béim ar an tábhacht a bhaineann le cur chuige ilteangach maidir le cumarsáid sheachtrach an AE.

Mar fhocal scoir ar an bpointe seo, is léir go bhfuil na trí chuspóir atá leagtha amach sa MES oiriúnach mar go bhfuil siad comhsheasmhach leis na fadhbanna a bhfuil an straitéis ceaptha aghaidh a thabhairt orthu. Dá bhrí sin, ba cheart go dtabharfadh MES tairbhí éagsúla do shaoránaigh AE agus do gheilleagar na hEorpa. D'fhéadfaí níos mó a dhéanamh chun an teannas idir soghluaisteacht agus cuimsiú a éascú.

Déantar anailís sa dara cuid den tuarascáil seo ar na bearta a ghlac an Coimisiún chun

MET a chur chun feidhme. Tá trí chineál de bhearta den sórt sin ann. Is é an chéad cheann sonraí an-úsáideacha a bhailiú faoi scileanna teanga iasachta na ndaltaí agus na ndaltaí (e.g. an chéad suirbhé Eorpach ar scileanna teanga) agus sonraí faoi scileanna teanga aosach (e.g. suirbhé Eorabharaiméadair agus suirbhé ar oideachas aosach). Is é an dara sraith tionscnamh foilsíú doiciméad, láithreán gréasáin agus tuarascálacha atá dírithe ar fheasacht a mhéadú maidir leis na tairbhí a bhaineann le héagsúlacht teanga agus foghlaim teangacha sa tsochaí agus sa gheilleagar. Mar gheall ar an easpa táscairí follasacha toraidh, áfach, cuirtear cosc orainn measúnú a dhéanamh ar éifeachtaí deiridh agus ar raon feidhme na dtionscnamh sin. Is éard atá sa tríú cineál beart tacaíocht dhíreach airgeadais d'fhoghlaim teangacha tríd an gClár Foghlama ar Feadh an tSaoil agus trí Chiste Sóisialta na hEorpa. Tá maoiniú curtha ar fáil ag an gClár Foghlama ar Feadh an tSaoil do thionscadail éagsúla a bhaineann le foghlaim teanga, ach ní féidir measúnú a dhéanamh ar éifeachtacht agus ar chost-éifeachtúlacht na dtionscadal sin de bharr easpa táscairí soiléire toraidh. Baineadh úsáid as Ciste Sóisialta na hEorpa d'oiliúint teanga arb é is aidhm dó infhostaitheacht agus lánpháirtíú inimirceach a fheabhsú, ach níor foilsíodh aon ríomh cruinn a dhéanann cainníochtú ar an méid maoinithe a infheistíodh chuige sin agus a dhéanann meastachán ar na héifeachtaí a baineadh amach. Is beag tionscnamh a rinneadh chun gné sheachtrach an ilteangachais a chur chun cinn.

Go ginearálta, níl faisnéis faoi chostais agus éifeachtacht chláir agus ghníomhaíocht an AE chun MES a chomhlíonadh iomlán. Ba cheart táscairí chun measúnú a dhéanamh ar thorthaí an bheartais teanga a shainiú ar bhealach níos sainráite. Ba cheart aird níos mó a thabhairt ar mheastóireacht a dhéanamh ar éifeachtaí deiridh na gclár atá dírithe ar scileanna teanga na mac léinn agus na ndaoine fásta a fheabhsú. Ba cheart aird mhór a thabhairt ar an gcomhleanúnachas idir MES agus beartais eile de chuid an AE a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar éagsúlacht teanga agus ar chur i bhfeidhm fhoirmle LM+ 2, go háirithe san ardoideachas.

1 MES agus Beartas Teanga an AE

Príomhthorthaí:

- Ba é “Aois Gholden” an ilteangachais an tréimhse 2007-2010. Tar éis 2014, ní raibh an t-ilteangachas ar cheann de thosaíochtaí an Choimisiúin.
- Níl údar leis an easpa airde atá ann faoi láthair ar an ilteangachas.
- Tá trí phríomhchuspóir shocheacnamaíocha ag an Straitéis Eorpach don Ilteangachas (ESMS): 1) comhtháthú sóisialta a neartú, imircigh agus idirphlé idirchultúrtha a lánpháirtiú, 2) soghluaisteacht an lucht saothair a chur chun cinn sa Mhargadh Aonair, infhostaitheacht agus fás san Eoraip, 3) cumarsáid ilteangach a bhainistiú ar bhealach fornáisiúnta ar bhealach éifeachtach, cuimsitheach.
- Is cuspóirí oibríochtúla iad foghlaim teanga ar feadh an tsaoil a chur chun cinn agus tacú leis an aistriúchán agus leis an ateangaireacht chun na cuspóirí ginearálta a bhaint amach.

1.1 Spriocanna MES

Tá an Rún ón gComhairle Eorpach maidir le Straitéis Eorpach don Ilteangachas (Comhairle an Aontais Eorpaigh 2008 b) ar cheann de na doiciméid a d'fhoilsigh an AE a bhaineann le beartas ginearálta teanga na hEorpa. Dá bhrí sin, ní féidir staidéar a dhéanamh ar MET ina aonar. Tá dhá chineál doiciméad ábhartha ann a fhreagraíonn do chuspóirí an doiciméid seo, agus:

Doiciméid oifigiúla ina sainítear beartas ginearálta teanga an AE, amhail rúin ón gComhairle, teachtaireachtaí ón gCoimisiún nó rúin ó Pharlaimint na hEorpa. Clúdaíonn na doiciméid sin ceithre réimse. Is é an t-oideachas an chéad réimse, go háirithe foghlaim agus teagasc teangacha. Baineann an dara réimse le ról agus tábhacht na dteangacha don chuimsiú, don chomhtháthú sóisialta, don idirphlé idirchultúrtha, don tsaoránacht Eorpach agus don daonlathas teangeolaíoch. Ar an tríú dul síos, tugann doiciméid éagsúla aghaidh ar thionchar scileanna teanga ar shoghluaisteacht daoine aonair, ar a n-infhostaitheacht agus ar iomaíochas fiontar. Baineann an ceathrú réimse beartais, ar réimse beag é tar éis 2000, le tacaíocht do mhionteangacha.

tuarascálacha nó staidéir arna n-ullmhú ag saineolaithe seachtracha ar roinnt gnéithe de bheartas teanga an AE.

Ina theannta sin, tá doiciméid, tuarascálacha nó staidéir oifigiúla éagsúla ann a thagraíonn go hindíreach nó go teagmhasach do theangacha nó do bheartas teanga mar ghné d'ábhair eile, amhail imircigh fásta agus a leanaí a lánpháirtiú, paitinn Eorpach a chruthú a mbeadh éifeacht láraithe aici, agus ardoideachas. Ní chuirfear san áireamh ceisteanna a bhaineann le fadhbanna teanga arna gcur síos i bParlaimint na hEorpa, cinntí ón gCúirt Bhreithiúnais nó ón Ombudsman Eorpach maidir le fadhbanna teanga agus doiciméid a phléann le tréithe inmheánacha bheartas teanga an AE, amhail na forálacha a shainíonn a chóras teanga (e.g. Rialachán 1/58). Tá stoc na ndoiciméad foilsithe tábhachtach (féach Gazzola 2016, mar bhrú chun forléargas a fháil). Mar shampla, idir 1981 agus 2015, d'fhoilsigh institiúidí agus comhlachtaí an Aontais thart ar 100 doiciméad ar leis an ngrúpa iad (a), agus idir 1996 agus 2015 d'fhoilsigh an tAontas 70 bhfoilseachán de Ghrúpa (b).

Níl sé indéanta ná ábhartha a choimre ar na doiciméid sin a chur ar fáil sa nóta faisnéise seo. Mar sin féin, is gá dornán focal a lua chun an Rún ón gComhairle maidir le MES a chur i gcomhthéacs, agus chun creat ginearálta bheartas teanga na hEorpa a chur i láthair.

Is dócha gurb é aois órga an ilteangachais an tréimhse 2007-2010. Ag an am sin, bhí Coimisinéirlánfheidhme ilteangachais ag an gCoimisiún (an tUasal Orban). Foilsíodh doiciméid bheartais thábhachtacha éagsúla le linn na tréimhse sin, lena n-áirítear MET. I measc nithe eile, ba cheart dúinn an teachtaireacht ón gCoimisiún a lua *“Ilteangachas: An asset for Europe and a shared commitment”* (An Coimisiún Eorpach 2008) agus *rún ó Pharlaimint na hEorpa an 24 Márta 2009 maidir le hIlteangachas* (Parlaimint na hEorpa 2008). Ar ndóigh, ní chiallaíonn sé sin nár tugadh aird ar bith ar éagsúlacht teanga roimh 2007. Roimh 2007, bhí an t-ilteangachas ina shainréimse beartais den Choimisinéir Eorpach um Oideachas, Cultúr agus Ilteangachas (arna sealbhú ag an Uasal Figel idir 2004 agus 2007), agus ba shaincheist thábhachtach é ar chlár oibre an Choimisinéara um Oideachas, Cultúr, an Óige, na Meáin agus Spórt (arna sealbhú ag an Uasal Reding idir 1999 agus 2004). Idir 1999 agus 2007, foilsíodh doiciméid bheartais thábhachtacha éagsúla maidir le foghlaim teangacha, mar shampla an Teachtaireacht ón gCoimisiún chun foghlaim teangacha agus éagsúlacht teanga a *chur chun cinn. Plean gníomhaíochta 2004-2006 (2003), “creatstraitéis nua don ilteangachas”* de chuid an Choimisiúin (2005), agus conclúidí na *Comhairle Eorpaí a tionóladhin* Barcelona in 2002, nuair a mhol an Chomhairle go ndéanfadh na Ballstáit dhá theanga iasachta ar a laghad a mhúineadh do dhaltáí sa bhreis ar a dteanga dhúchais (tugtar “máthairtheanga + 2” nó LM+ 2 ar an bhfoirmle sin uaireanta. Is fiú Bliain Eorpach na dTeangacha a lua in 2001. Tar éis 2010, áfach, rinneadh an t-ilteangachas a lánpháirtíú sa phunann Oideachais agus Cultúir (iníon Vassiliou), agus ar deireadh chuaigh sé as feidhm in 2014 nuair a chuaigh an Coimisiún faoi cheannas an Uasail Juncker i mbun oifige. I mbeagán focal, bhí na deich mbliana ó 2000 go 2010 tráth a raibh an éagsúlacht teanga agus an t-ilteangachas i bhfad níos feiceálaí ná mar atá inniu. Ní chiallaíonn sé sin, áfach, nach bhfuil an t-ilteangachas ná an beartas teanga chomh tábhachtach agus chomh hábhartha céanna in Eoraip an lae inniu ná mar a bhí san am atá caite, go leor. Fillfidh mé ar an bpointe seo sna conclúidí.

Iarrann SEM ar na Ballstáit agus ar an gCoimisiún tabhairt faoi thrí chineál gníomhaíochta. Uaireanta luaitear gníomhaíochtaí den sórt sin i ndoiciméid oifigiúla eile. Is é an chéad **cheann ná foghlaim teangacha a neartú** ar feadh an tsaoil (pointe 2 den MLA). Ciallaíonn sé sin go ndéanfar tuilleadh acmhainní a infheistiú i dteagasc teanga ag gach leibhéal oideachais (i.e. oideachas éigeantach, gairmoideachas agus ardoideachas), feabhasa chur ar dheiseanna foghlama teanga i gcomhthéacsanna foirmiúla, seachfoirmiúla agus neamhfhoirmiúla, tacú le hoiliúint múinteoirí teanga, agus baint a bheith acu le malartuithe idirnáisiúnta. Sa litríocht acadúil ar bheartas teanga agus ar phleanáil teanga (LPP = PPL), sainmhínítear é seo mar *phleanáil fála* (féach Hornberger 2006).

I bpointe 5 de MES, iarrann an Chomhairle ar an gCoimisiún agus ar na Ballstáit **teangacha an Aontais a chur chun cinn ar fud an domhain**. Chun na críche sin, molann an Chomhairle an comhar idir na hinstiúidí cultúrtha sna Ballstáit a neartú agus an comhar le heagraíochtaí aoibríonn i réimse na foghlama teanga agus na héagsúlachta cultúrtha agus teanga a neartú. Sa LPP = PPL é seo ar a dtugtar *pleanáil stáit*.

Ar deireadh, cuireann an Chomhairle béim ar **thábhacht thionscal an aistriúcháin agus** spreagann sí gníomhaíochtaí chun tacú le téacsanna agus scannáin a aistriú, le haistriúcháin a oiliúint agus le bunachair sonraí téarmaíochta ilteangacha agus teicneolaíochtaí teanga a fhorbairt.¹

Níl sé mar aidhm leis an doiciméad faisnéise seo plé a dhéanamh ar na trí ghníomhaíocht atá díreach curtha i láthair, nó nach ndéantar a phlé go bunúsach. Ina ionad sin, díríonn muid ar **thrí chuspóir ghinearálta intuigthe nó follasacha an MET**. Ní hé an sprioc dheiridh atá ag MES foghlaim ar feadh an tsaoil a chur chun cinn agus tacú le tionscal an aistriúcháin. Is réamhriachtanais iad sin chun cuspóirí ginearálta socheacnamaíochta eile a bhaint amach, eadhon:

1. Comhtháthú sóisialta, lánpháirtíú imirceach, agus an t-idirphlé idirchultúrtha a neartú (SEM pointe 1)
2. Soghluaisteacht an lucht saothair sa Mhargadh Aonair, infhostaitheacht agus fás san Eoraip a chur chun cinn (pointe 3 den MLA);
3. cumarsáid ilteangach a bhainistiú go héifeachtach agus go cuimsitheach i ndaonlathas fornáisiúnta (moltaí críochnaitheacha don Choimisiún).

Ba cheart measúnú a dhéanamh ar MES i bhfianaise na dtrí sprioc ghinearálta sin.

Is é an chéad chuspóir atá ag MES an t-ilteangachas a chur chun cinn agus é mar aidhm aige “comhtháthú sóisialta, idirphlé idirchultúrtha agus lánpháirtíú na hEorpa a neartú”. Níor sainíodh na coincheapa sin go foirmiúil in MET ná sa Teachtaireacht ón gCoimisiún *“Ilteangachas: Sócmhainn don Eoraip agus tiomantas coiteann”* (An Coimisiún Eorpach 2008 e). San Airteagal seo, dá bhrí sin, glacaimid na sainmhínte oibre seo a leanas².

Is féidir *cuimsiú sóisialta* a shainmhíniú mar an próiseas trínar féidir le daoine a bhfuil cónaí orthu i gcríoch ar leith, beag beann ar a gcúlra soch-chultúrtha, a n-acmhainneacht iomlán a bhaint amach sa saol. Samplaí d’iarrachtaí chun cuimsiú sóisialta a fheabhsú is ea beartais lena gcuirtear rochtain chothrom ar sheirbhísí poiblí chun cinn mar aon le gníomhaíochtaí a chuireann ar chumas saoránach páirt a ghlacadh i bpróisis chinnteoireachta a mbíonn tionchar acu ar a saol. *Is coincheap comharsanachta é an comhtháthú sóisialta* ar féidir é a shainmhíniú mar shaintréith de shochaí ina bhfuil braistint chomhuintearais, rannpháirtíochta, chuimsithe, aitheantais agus dlisteanachta ag gach grúpa. Is é a shainíonn Comhairle na hEorpa an t— *idirphlé idirchultúrtha* mar “mhalartú oscailte measúil tuairimí idir daoine aonair agus grúpaí a bhaineann le cultúir éagsúla, as a n-eascaíonn tuiscint níos doimhne ar an tuiscint fhoriomlán ar an gceann eile”³. Cé nach bhfuil aon sainmhíniú foirmiúil ar chomhtháthú na *hEorpa* ann, is féidir linn an téarma seo a léirmhíniú mar an próiseas dinimiciúil trína bhfuil an tAontas Eorpach tar éis forbairt a dhéanamh de réir a chéile mar eintiteas polaitiúil. Tagraíonn sé do pháirt-idirthuilleamaíocht a leathnaíodh de réir a chéile ón ngeilleagar go dtí na réimsí polaitiúla.

1 Déanfar mionphlé i roinn 3.4 ar shamplaí éagsúla de chlár nó de bhunachair sonraí amhail Eoraip na Cruthaitheachta, an téarmaíocht idirghníomhach don Eoraip (IATE) agus an córas aistriúcháin uathoibríoch do riaracháin poiblí.

2 Déanann Rannán na Náisiún Aontaithe um Beartas agus Forbairt Shóisialta na sainmhínte ar chuimsiú agus comhtháthú sóisialta a oiriúnú <http://undesadspd.org/socialintegration/definition.aspx>

3 féach http://www.coe.int/t/dg4/intercultural/concept_EN.asp#P30_3374

Tá na sainmhínte sin róleathan agus ródhoiléir chun iad a léirmhíniú mar chuspóirí nithiúla beartais agus ba cheart iad a shonrú ar bhealach níos fearr (tabharfaimid ar ais don ghné sin sna conclúidí). San Airteagal seo, dá bhrí sin, dírimid ar léirmhíniú ar leith ar na coincheapa sin a thagann chun cinn in MES agus ar dhearbhuíthe oifigiúla eile maidir leis an ilteangachas amhail na *conclúidí ón gComhairle an 22 Bealtaine 2008 maidir le hilteangachas* (Comhairle an Aontais Eorpaigh 2008ú) agus an *rún ó Pharlaimint na hEorpa an 24 Márta 2009* maidir le hilteangachas (Parlaimint na hEorpa 2008).

Is féidir rudaí éagsúla a bheith i gceist le comhtháthú sóisialta a neartú, leis an idirphlé idirchultúrtha agus leis an lánpháirtiú Eorpach. Ar an gcéad dul síos, is cinnte go bhfuil lánpháirtiú teanga na n-imirceach fásta agus a leanaí ar cheann d'aidhmeanna follasacha MES (féach freisin an *Páipéar Uaine maidir le hImirce* a d'fhoilsigh an Coimisiún Eorpach 2008b). Ní chiallaíonn sé sin nár cheart go ligfeadh an t-imeascadh d'imirceigh teanga nó teangacha a dtíre tionscnaimh a choinneáil. Ar an dara dul síos, ba cheart go mbeadh sealbhú scileanna teanga iasachta indéanta agus inrochtana do dhuine ar bith sa tsochaí. Is é sin le rá, níor cheart go mbeadh scileanna teanga mar shaincheart ag an scothaicme. Ba cheart go gcuideodh scileanna teanga iasachta agus lánpháirtiú teanga le teacht chun cinn "pobail chomhthreomhara" a sheachaint, iad roinnte (nó scartha fiú) de bharr bacainní teanga laistigh de shochaí faoi leith. Tá feidhm aige sin ní hamháin maidir le himircigh, ach maidir le saoránaigh AE a bhogann thar lear freisin. Éascaíonn scileanna teanga an t-idirphlé idirchultúrtha toisc go bhfeabhsaíonn siad cumas shaoránaigh an AE cultúr Eorpach (agus imirceach) eile a thuiscint agus ar an gcaoi sin cuireann siad le lánpháirtiú na hEorpa.

Is é an dara cuspóir ginearálta atá ag MES "soghluaisteacht an lucht saothair sa Mhargadh Aonair, infhostaitheacht agus fás san Eoraip a chur chun cinn". Is téarma í an tsoghluaisteacht a thagraíonn do fheiniméin éagsúla: i mírce (náisiúnaigheachtrannacha ag teacht isteach sa tír), *eisimirce* (náisiúnaigh atá ag fágáil na tíre), *imirce fillte* (náisiúnaigh ag filleadh ar an tír), agus *imirce chiorclach* (náisiúnaigh ag gluaiseacht sa dá threo ó thír go tír)" (Vandenbrande 2006:9). Tá an cuspóir seo an-ghinearálta freisin, ach tá sé sách níos éasca a shainmhíniú agus a thomhas ná an chéad chuspóir. Tugann SIAD DÁ nAIRE go bhfuil an dara cuspóir ginearálta tar éis éirí níos tábhachtaí sa dioscúrsa atá ag an AE faoin ilteangachas le 15 bliain anuas. Ó thús na 2000idí i leith, tá méadú ag teacht ar an nasc idir óráidí an AE maidir le foghlaim teangacha iasachta agus cuspóirí ginearálta socheacnamaíocha an Aontais Eorpaigh mar a shainítear iad i *gClár Oibre Liospóin 2000—2010 agus i gclár oibre Eoraip 2020* (Krzyzanowski agus Wodak 2011).⁴

Ní thugann sé sin le tuiscint go ndearnadh faillí ar ghnéithe cultúrtha nó cognaíocha d'fhoghlaim teangacha. Ina ionad sin, rinneadh raon feidhme bheartas teanga an AE a leathnú. Meastar go bhfuil méadú ag teacht ar scileanna teanga iasachta mar chineál caipitil dhaonna a d'fhéadfadh sochair eacnamaíocha a thabhairt do dhaoine aonair, do ghnólachtaí agus don gheilleagar ina iomláine. Sa choimisiún ón gCoimisiún "Ilteangachas: Sócmhainn don Eoraip agus tiomantas coiteann" (An Coimisiún Eorpach 2008 e), mar shampla, cuirtear scileanna teanga i láthair mar chineál acmhainneachta a chuireann le rathúnas eacnamaíoch, mar shócmhainn a mhéadaíonn iomaíochas ghnólachtaí Eorpacha, agus foirm de chaipiteal daonna a d'fhéadfadh tionchar dearfach a imirt ar

⁴ Plean a d'fhorbair an Coimisiún Eorpach ab ea Clár Oibre Liospóin chun "an geilleagar eolasbhunaithe is iomaíche agus ba dhinimiciúla ar domhan a dhéanamh den Aontas Eorpach, agus fás eacnamaíoch inbhuanaithe le breis post agus comhtháthú sóisialta níos fearr ann roimh 2010". Is straitéis 10 bliana í Eoraip 2020 le haghaidh "fás cliste, inbhuanaithe agus uilechuimsitheach", le comhordú níos fearr ar bheartais náisiúnta agus Eorpacha.

infhostaitheacht na saoránach. Sa Teachtaireacht ón gCoimisiún "Creatstraitéiseach nua don ilteangachas" (an Coimisiún Eorpach 2005), tá nasc sainráite idir feabhsú scileanna teanga iasachta na hEorpa agus ceann de chuspóirí lárnacha an tionscadail Eorpaigh, eadhon comhtháthú eacnamaíoch iomlán a bhaint amach. Sa doiciméad seo, áitíonn an Coimisiún "chun go mbeidh an Margadh Aonair éifeachtach, tá fórsa saothair níos soghluaiste de dhíth ar an Aontas. Cuireann scileanna i roinnt teangacha leis na deiseanna atá ann sa mhargadh saothair".

Sna *conclúidí ón gComhairle maidir le scileanna teanga chun feabhas a chur ar shoghluasteacht* (Comhairle an Aontais Eorpaigh 2010), tugtar "príomhchuid de gheilleagar iomaíoch eolasbhunaithe" ar inniúlachtaí teanga. Is inniúlacht rithábhachtach do shaoránaigh uile an Aontais Eorpaigh é eolas a bheith acu ar theangacha iasachta, rud a chuireann ar a gcumas tairbhe a bhaint as buntáistí eacnamaíocha agus sóisialta na saorghluaiseachta laistigh den Aontas". I dTeachtairacht ón gCoimisiún le déanaí dar teideal *Rethinking Education: Infheistíocht a dhéanamh i scileanna chun torthaí socheacnamaíocha a fheabhsú* (An Coimisiún Eorpach 2012 f, an Coimisiún Eorpach 2012 d), "go bhfuil scileanna teanga níos tábhachtaí chun leibhéal infhostaitheachta agus soghluaisteachta daoine óga a mhéadú"; ina theannta sin, "cuirtear bac mór ar shaorghluaiseacht oibríthe le scileanna teanga ísle. Ní mór do ghnólachtaí na scileanna teanga a theastaíonn chun oibriú i margadh domhanda a bheith acu freisin. Tá cúiseanna fóna eacnamaíocha leis na ráitis sin. Déanfar mionphlé ar an méid sin sa chéad roinn eile.

Baineann tríú cuspóir MES le bainistiú na cumarsáide ilteangaí in institiúidí an AE.

Iarrann an Chomhairle ar an gCoimisiún "cúram speisialta a ghlacadh chun faisnéis a chur ar fáil sna teangacha oifigiúla uile agus chun ilteangachas a chur chun cinn ar shuíomhanna gréasáin an Choimisiúin". Is ionann an moladh sin agus an moladh thuasluaite ó Pharlaimint na hEorpa (2008), ina leagann an Pharlaimint béim ar "an gá atá le comhionannas idir teangacha oifigiúla AE a aithint i ngach gné den ghníomhaíocht phoiblí", agus na Conclúidí ón gComhairle (2008ú) ó 2008 inar cuireadh in iúl go láidir gur cheart éagsúlacht teanga na hEorpa a chaomhnú agus cothromaíocht idir teangacha a urramú ina n-iomláine. Ba cheart ról lárnach a bheith ag institiúidí an AE maidir leis na cuspóirí sin a bhaint amach". Tá an béim i MES ar luach an aistriúcháin agus na hateangaireachta, agus ar thábhacht an tionscail teanga, nasctha go páirteach le tacaíocht na Comhairle don ilteangachas in institiúidí an AE. I ndáiríre, is é an AE an fostóir is mó ar domhan d'aistritheoirí agus d'ateangairí.

1.2 Sainiú na gcostas, na sochar agus na hábharthachta a bhaineann le MET

Go ginearálta, sainmhínítear beartas poiblí mar "sraith de chinntí nó de ghníomhaíochtaí atá comhleanúnach d'aon ghnó a ghlacann nó a dhéanann gníomhaithe poiblí éagsúla nó gníomhaithe príobháideacha éagsúla, a mbíonn éagsúlacht acmhainní, nasc agus leasanna institiúideacha acu, d'fhonn dul i ngleic ar bhealach spriocdhíríthe le fadhb a shainmhínítear go polaitiúil mar chomhchineál. Eascraíonn gníomhaíochtaí foirmiúla as an ngrúpa cinntí agus gníomhaíochtaí sin de chineál foirmiúil nach bhfuil chomh sriantach céanna agus a bhfuil sé mar aidhm acu go minic iompar grúpaí sóisialta (daoine aonair) a athrú a mheastar a bheith mar bhunchúis leis an bhfadhb chomhchoiteann atá le réiteach (spriocgrúpaí) nó atá in ann í a réiteach, ar mhaithe leis an ngrúpa sóisialta a bhfuil éifeachtaí diúltacha na faidhbe i gceist (tairbhíthe deiridh) air" (Knoepfel et al. 2007:24).

Is féidir tréithe beartais teanga a bheith mar chineál beartais poiblí a fhéachann ar

deireadh le hathrú a dhéanamh ar iompar teanga spriocdhaonra ar leith (vior Grin 2003, tá plé ar siúl ag Gazzola 2014. Go sonrach, is éard is polasaí teanga ann ná sraith beart – a dhéanann na húdaráis Stáit, réigiúnacha agus áitiúla de ghnáth – chun tionchar a imirt, go sainráite nó go hintuigthe, ar chorpas, stádas agus sealbhú teanga amháin nó níos mó. Mar atá léirithe sa roinn roimhe seo, is féidir breathnú ar roinnt de na bearta nó gníomhaíochtaí atá molta in MES mar chineál stádais agus pleanála sealbhaithe. Mar shampla, tá sé mar aidhm ag foghlaim teanga ar feadh an tsaoil a chur chun cinn iompar daoine aonair a athrú trína scileanna teanga a mhéadú.

Ós rud é go gcuirtear foghlaim teanga ar feadh an tsaoil agus an t-aistriúchán i láthair go hintuigthe mar bhealach chun cuspóirí ginearálta socheacnamaíocha eile de chuid an AE a bhaint amach, ba cheart measúnú a dhéanamh ar shochair agus ar mhíbhuntáistí (nó “tairbhí” agus “costais”) MES, chomh maith lena héifeachtaí dáileacháin, i gcomhréir leis na cuspóirí ginearálta sin. Sula ndéanfar plé ar an gcaoi ar féidir sochair agus míbhuntáistí an mhicrET a thréithriú, is gá roinnt sainmhínte tábhachtacha a mheabhrú.

Is minic a chuirtear dearadh agus cur chun feidhme beartas poiblí i láthair mar thimthriall (nó “timthriall beartais”), ar féidir achoimre a dhéanamh ar a gcéimeanna mar seo a leanas⁵:

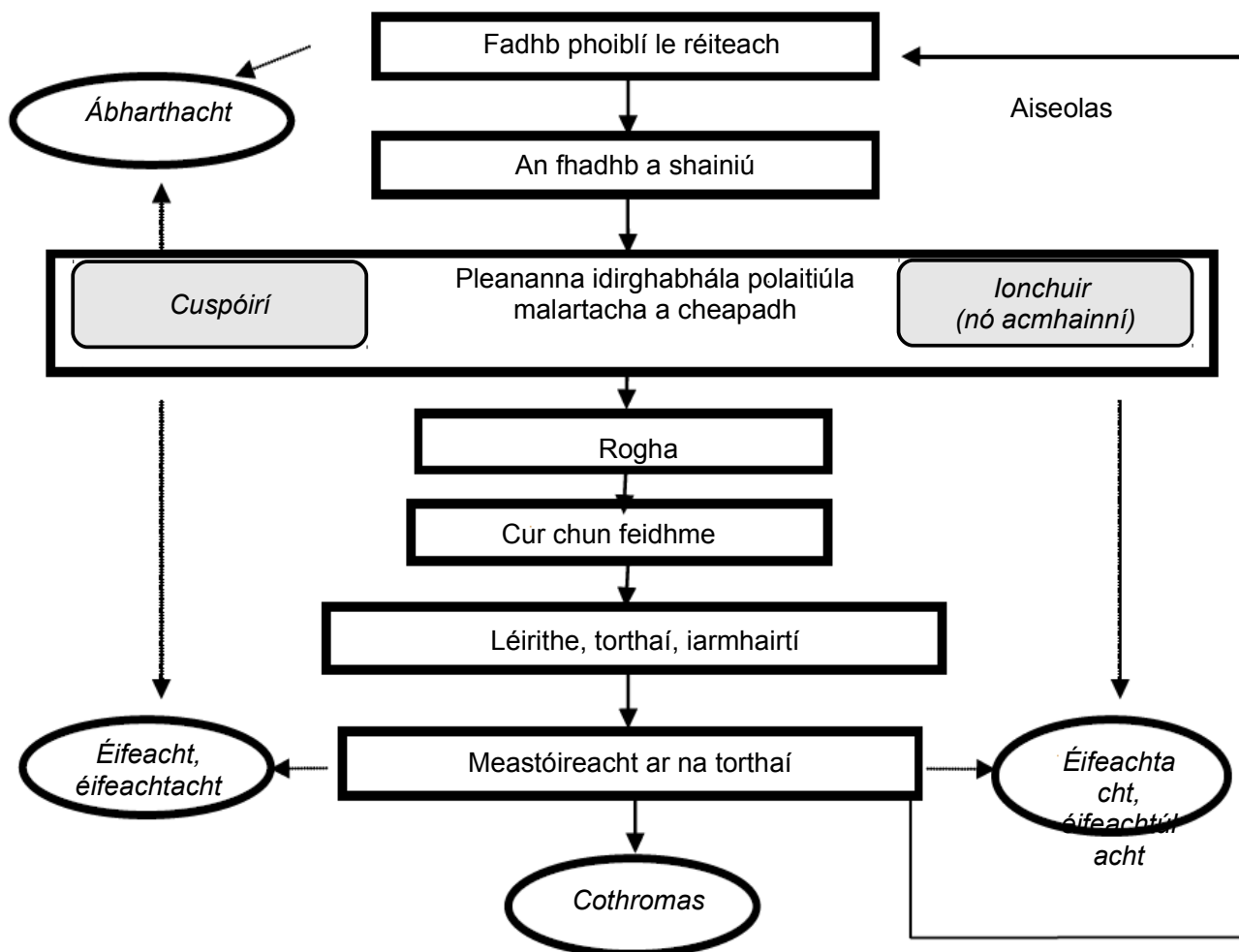
- a. teacht chun cinn agus tuiscint ar fhadhb phoiblí atá le réiteach (e.g. easpa scileanna teanga leordhóthanacha i margadh an tsaothair, bacainní teanga a chuireann bac ar shoghluaisteacht),
- b. an fhadhb a thuiscint agus a shainiú,
- c. réitigh nó pleananna gníomhaíochta malartacha a d'fhéadfadh a bheith ann a fhoirmiú agus a chur i gcomparáid lena chéile (e.g. bealaí malartacha chun oiliúint i dteangacha aosach a chur chun cinn),
- D. an réiteach a roghnú,
- E. cur chun feidhme,
- F. Táirgí agus torthaí
- g. Meastóireacht ar na torthaí
- h.(i) -(ath) teacht chun cinn agus tuiscint ar fhadhb.

Déantar meastóireacht ar bheartas poiblí ar bhonn critéar éagsúil. Is iad seo a leanas na critéir is tábhachtaí: *Ábharthacht*, *éifeachtacht*, *éifeachtúlacht* (a léirmhíniú go minic mar chostéifeachtacht sa taighde feidhmeach), agus *cothromas*. **Tagraíonn** ábharthacht don mheasúnú ar oiriúnacht chuspóirí sainráite an bheartais maidir leis na fadhbanna a bhfuil sé ceaptha aghaidh a thabhairt orthu. Is éard atá **gceist** lemeasúnú a dhéanamh ar éifeachtúlacht beartais soiléiriú a dhéanamh ar a mhéid a baineadh amach na cuspóirí. Chun measúnú éifeachtachta a dhéanamh ní mór athbhreithniú domhain a dhéanamh ar na spriocanna atá le baint amach, anailís a dhéanamh ar ghaolta cúise agus éifeachta lena nasctar an beartas agus a spriocanna deiridh, agus torthaí beartais a thomhas (féach thíos). Ciallaíonn meastóireacht ar éifeachtúlacht(= éifeachtacht, i gciall éifeachtúlacht costais) beartas éagsúil nasc a dhéanamh idir na hacmhainní arna gcur ar fáil agus na torthaí a baineadh amach. San anailís bheartais, is é atá **gceist** le measúnú cothromais cé a chailleann a aithint, cé a bhuaigh, agus (más féidir) cé mhéad, agus conas a roinntear costais na mbeartas malartach idir daoine aonair agus grúpaí.

Dá bhrí sin, níl aon ábhar eiticíúil sonrach sa choincheap teicniúil “cothromas” san anailís

5 féach Gazzola (2014 a: 53-54, ag tagairt Knoepfel et al. 2007) le haghaidh plé.

bheartais (e.g. Just, HUETH, agus Schmitz 2004), agus dá bhrí sin is féidir cothroime na mbeartas teanga a mheas i dtéarmaí éifeachtaí dáileacháin beartas malartach teanga ar na gníomhaithe lena mbaineann. Déantar achoimre ibhFigiúr 1 ar phríomhchéimeanna an timthrialla beartais. Is iad boilgeoga uibheacha na critéir mheastóireachta.

Foinse: Gazzola (2014ú 53-54)

Léaráid 1: Critéir mheastóireachta agus timthriall beartais

Sainmhínítear **ionchur** (nó acmhainní) beartais mar na hacmhainní airgeadais, daonna, ábhair, eagrúcháin agus rialála go léir arna n-úsáid chun idirghabháil a chur chun feidhme. **Déantar costais** a ríomh ar bhonn na n-acmhainní a slógadh. Is iad **torthaí** beartais éifeachtaí díreacha an bheartais, i.e. cad a mhaoinítear agus a bhaintear amach trí na hacmhainní a leithdháiltear ar an mbeartas. Is é sin le rá, is iad na torthaí go léir a fhaightear mar mhalairt ar chaiteachas poiblí (cuirtear roinnt samplaí nithiúla i láthairsna ranna seo a leanas). Is iad torthaí (nó **aschuir**, nó **iarmhairtí**) na héifeachtaí deiridh a bhíonn ag beartas i dtéarmaí athróga ar mian le duine tionchar a imirt orthu (e.g. infhostaitheacht a chur chun cinn trí fhoghlaim teanga). San anailís costais is tairbhe, ní mór na tairbhí (nó na sochair) a bhaineann le beartas a thomhas i dtéarmaí airgeadaíochta. Mar sin féin, is tasc mór é sainaitheint agus ríomh na dtairbhí a bhaineann le beartais teanga mar gheall ar dheacrachtaí modheolaíochta agus eipidéimeolaíochta mar gheall ar a chasta is atá an teanga, teanga atá i bhfad óna réiteach (féach Grin 2003 le haghaidh plé). Ba cheart a thabhairt faoi deara go bhfuil buntáistí na mbeartas teanga teoranta do **luach margaidh** na dteangacha amháin, ach freisin dá siomballuach neamh —

úsáideach (féach Grin agus Vaillancourt 1997 le plé). Is féidir scileanna teanga a sealbhaíodh sa ghairmoiliúint, mar shampla, a úsáid san ionad oibre agus buntáistí eacnamaíocha a chur ar fáil do dhaoine aonair. Mar sin féin, is féidir leo feabhas a chur ar an idirphlé idirchultúrtha idir daoine ó chúla náisiúnta éagsúla. Agus meastóireacht á déanamh ar bheartais teanga, sainmhínítear na **sochair** nó na sochair mar thionchair dhearfacha beartais ar na gníomhaithe a bhfuil baint dhíreach ag an mbeartas féin leo. I gcásanna áirithe, d'fhéadfaí sochair den sórt sin a chainníochtú i dtéarmaí airgeadaíochta, amhail difreálaigh ioncaim mhéadaithe d'oibrithé dátheangacha a bhfuil oiliúint teanga curtha i gcrích acu, agus i gcásanna eile ní mór aonaid tomhais neamhairgeadaíochta eile a úsáid. Sa mheasúnú ar bheartais teanga, tá gá le simplithe (e.g. "líon na ndaoine difhostaithe a aimsíonn obair de bharr scileanna teanga a fuarthas le linn na gairmoiliúna" agus "an céatadán de shaoránaigh an AE atá in ann teangacha oifigiúla an AE a thuiscint"). Cuirfear roinnt samplaí i láthair sna chéad ranna eile.

Níl feidhm ag an tsamhail chaighdeánach mheasúnaithe a chuirtear i láthair i bhfigiúr 1, áfach, maidir le MET ach go pointe áirithe. Go deimhin, leagann MCS cuspóirí an-ghinearálta síos i réimsí beartais an-éagsúla, amhail margadh an tsaothair, cuimsiú sóisialta agus saoránacht. D'fhonn buntáistí agus míbhuntáistí MES a mheas i réimse fócais amháin, ba cheart do lucht déanta beartais na cuspóirí a shonrú ar bhealach níos mionsonraithe agus an slabhra loighciúil a nascann na hacmhainní a infheistítear le torthaí a bhfuiltear ag súil leo a shoiléiriú. Bheadh sé sin ró-shonrach do Rún (ón gCoimisiún) ar ndóigh, ach ní bheadh sé róshonrach do phleananna cur chun feidhme ar leith. Ina theannta sin, ba cheart na tairbhí a shainiú agus a shainaithint trí shraith táscairí toraidh, agus, níos tábhachtaí fós, ba cheart sonraí leordhóthanacha agus iontaofa a chur ar fáil. Dar linne, níl an t-eolas sin ar fáil, agus ní leor an méid atá ar fáil ach do chúpla gné de MET. Bealach amháin a d'fhéadfaí a úsáid chun na constaicí sin a shárú is ea raon feidhme na hanailíse a chúngú agus idirdhealú a dhéanamh idir an measúnú ar ábharthacht chuspóirí ginearálta an MET agus an measúnú ar éifeachtaí na mbeart arna ndéanamh ag an gCoimisiún chun MET a chur chun feidhme.

Tá an tuarascáil seo eagraithe ina dhá chuid. Sa chéad chuid tá measúnú foriomlán ar ábharthacht an mhicrEET. Scrúdaímid an gaol idir cuspóirí na straitéise agus na fadhbanna a bhfuil MES ceaptha a réiteach. Déantar a leithéid de mheasúnú i bhfianaise thorthaí eimpíreach agus teoiriciúla na litríochta acadúla san eacnamaíocht teanga. Cuirtear i láthair sa tuarascáil seo na torthaí taighde éagsúla ar na buntáistí agus na míbhuntáistí a bhaineann leis an ilteangachas sa gheilleagar, sa tsochaí agus in institiúidí an AE. Tugann na torthaí sin léargas ginearálta, cé go bhfuil sé teoranta, ar riachtanais bheartais teanga i dtimpeallacht ilteangach reatha na hEorpa. Sa chomhthéacs sin, déanaimid measúnú ar ábharthacht chuspóirí agus mholtaí foriomlána an MES, i.e. measúnú a dhéanamh an moltar cuspóirí agus bearta sa MES atá ábhartha maidir le cuid de na fadhbanna teanga is tábhachtaí sa timpeallacht ilteangach reatha Eorpach a réiteach. Mura bhfuil polasaí ábhartha, ní dócha go rachaidh sé chun sochair don tsochaí.

Sa dara cuid den tuarascáil, dírimid ar ghníomhaíochtaí an Choimisiúin chun MES a **chur chun feidhme**. Déanaimid achoimre ar an bhfianaise atá ar fáil do ghníomhartha den sórt sin, agus nuair is féidir, cuirimid sonraí i láthair maidir le buntáistí agus míbhuntáistí, ag baint úsáide as an gcreat simplí a chuirtear i láthair i bhfigiúr 1. Leagtar béim sa phlé sin ar na cuspóirí a bhféadfadh tuilleadh tacaíochta a bheith ag teastáil uathu, agus ar an gcineál sonraí agus faisnéise a theastaíonn chun feabhas a chur ar an bhfaireachán a dhéantar ar

chur chun feidhme MES.

2 An comhthéacs Eorpach ilteangach

Príomhthorthaí:

- Go ginearálta, tugann scileanna teanga iasachta sochair eacnamaíoch a dhaoine aonair ó thaobh difreálaigh ioncaim dhearfaigh de. Tá luach saothair an-mhaith ar scileanna teanga i bhfad níos mó ná eolas ar theangacha teoranta. Tá luach eacnamaíoch nach bhfuil díospóide ag an mBéarla i margadh saothair na hEorpa, ach ní hé an t-aon sócmhainn é le hinfheistiú a dhéanamh; i gcomhthéacsanna áirithe, is fearr an luach saothair a thugtar do scileanna i dteangacha eile. Cuireann sé sin béim ar an tábhacht a bhaineann le níos mó ná teanga iasachta amháin a mhúineadh i gcórais oideachais thíortha na hEorpa.
- Léiríonn rátaí dearfacha brabúsachta sóisialta i múineadh teangacha iasachta gur infheistíocht luachmhar don tsochaí ina hiomláine í foghlaim teangacha.
- Cé go bhfuil an tábhacht a bhaineann le scileanna teanga iasachta d'infhostaitheacht léirithe i ndoiciméid éagsúla de chuid an Aontais, ní leor fós an fhianaise eimpíreach chun tacú leis an éileamh sin. Mar sin féin, bíonn tionchar dearfach ag inniúlacht i dteanga nó i dteangacha na tíre óstaí ar ioncam oibre agus ar infhostaitheacht na n-imirceach.
- Léiríonn roinnt staidéar go gcuireann scileanna teanga le hOlltáirgeacht Intíre (OTI), ach ar an drochuair ní bhaineann aon cheann de na staidéir sin leis an Aontas Eorpach.
- Cuireann teanga choiteann oifigiúil nó labhartha go mór leis an sreabhadh trádála idir tíortha.
- Is féidir le beartas teanga tionchar a imirt ar leithdháileadh na gcostas arna dtabhú ag cuideachtaí nuálacha Eorpacha chun cearta maoinne intleachtúla a chosaint trí phaitinní. D'fhéadfadh sé sin a bheith ina chúis imní faoi chothroime maidir leis an dréachtphaitinn Eorpach le héifeacht láraithe.
- Éascaíonn foghlaim teangacha soghluaisteacht. Má labhraítear teanga tíre is dóichí go rachaidh sí ar imirce go dtí an tír sin faoi chúig huaire.
- Ní leor an fhoirmle “Máthairtheanga móide dhá theanga iasachta” ná cur chun cinn teanga cumarsáide aonair chun soghluaisteacht agus comhtháthú laistigh den Eoraip a chur chun cinn i sochaí na tíre óstaí.
- Ní deir ach an ceathrú cuid de shaoránaigh na hEorpa gur féidir leo dhá theanga iasachta ar a laghad a labhairt. D'fhan an céatadán sin beagnach seasmhach idir 2001 agus 2012. Tá bunleibhéal nó meánleibhéal i dteangacha iasachta ag formhór mór na nEorpach. Táthar ag súil go dtiocfaidh feabhas ar an leibhéal inniúlachta teanga go luath amach anseo, ach go pointe áirithe amháin.
- Ní dhearbhaíonn ach 7 % de shaoránaigh an Aontais gur teanga iasachta ar leibhéal an-mhaith an cumas atá acu an Béarla a labhairt. Tá na leibhéil idirmheánacha agus bunleibhéil i bhfad níos coitianta. In ainneoin na n-infheistíochtaí ollmhóra i múineadh an Bhéarla sa chóras oideachais, ní mheastar go mbeidh dátheangachas ann go luath amach anseo. Ní “inniúlacht bhunúsach” uilíoch san Eoraip é eolas ar Bhéarla.
- Tá gá le bearta breise chun an teannas idir soghluaisteacht agus cuimsiú a éascú, i.e. ba cheart go mbeadh sé níos éasca agus níos saoire teanga a fhoghlaim sula n—imeoidh sí thar lear agus/nó díreach tar éis don tír óstach teacht isteach.

- Dá nglacfadh institiúidí an Aontais beartas aonteangach bunaithe ar an mBéarla amháin nó ar chóras tritheangach bunaithe ar an mBéarla, ar an bhFraincis agus ar an nGearmáinis, ní bheadh céatadán ard de shaoránaigh an Aontais i dtaca le cumarsáid a dhéanamh leis an Aontas Eorpach. Bheadh céatadán an-ard daoine eisiata i ndeisceart agus in oirthear na hEorpa.
- Is é an t-ilteangachas fós an córas teanga is éifeachtaí i measc na roghanna eile a ndéantar staidéar orthu sa litríocht de ghnáth.
- Is lú an seans go labhraíonn daoine atá faoi mhíbhuntáiste eacnamaíoch agus sóisialta teangacha iasachta agus dá bhrí sin is mó seans go ndéanfar dochar dóibh má stadann AE ag úsáid a dteanga dhúchais nó a mbunoideachais. Cuireann an t-ilteangachas leis an gcomhtháthú sóisialta.
- Ní hamháin go bhfuil laghdú ginearálta ar líon na dteangacha a mbeadh eisiamh mar thoradh orthu. Bheadh éifeachtaí comhchosúla ag laghdú fiú i réimsí reatha úsáide na teanga oifigiúla.
- Tiocfaidh méadú ar na rátaí eisiamh teanga a bhaineann le beartas aonteangach nó tritheangach tar éis “Brexit”. Cuireann sé sin béim ar an tábhacht a bhaineann le cur chuige ilteangach do chumarsáid sheachtrach an AE.

Baineann na trí chuspóir ghinearálta a cuireadh i láthair sa roinn roimhe seo le trí ghné idirspéiceacha de thimpeallacht ilteangach na hEorpa, eadhon an geilleagar, an tsochaí agus institiúidí an AE. Is é cuspóir na roinne seo, gan iarraidh a bheith uileghabhálach, roinnt torthaí ábhartha de thaighde acadúil san eacnamaíocht a bhaineann leis na hábhair seo a chur i láthair. Is túsphointe é seo do Roinn 4, áit a bpléitear gníomhaíochtaí an AE chun MES a chur chun feidhme i gcomhthéacs na fianaise eimpírí a chuirtear i láthair thíos.

2.1 Geilleagar ilteangach

Is é an gaol idir athróga teangeolaíocha agus eacnamaíocha an lárionad de fhoilseacháin acadúla ar ilteangachas atá ag dul i méid (féach Gazzola et al. 2016 le haghaidh leabharliosta mionsonraithe, féach freisin Grin 2003, agus Zhang agus Grenier 2013, le haghaidh suirbhéanna). Baineann roinnt de na saincheisteanna a dtugtar aghaidh orthu san obair seo le MET toisc gur minic a luann siad argóintí eacnamaíocha a thacaíonn leis an ilteangachas. Dá bhrí sin, tá sé úsáideach roinnt de na torthaí is tábhachtaí sa réimse seo a lua.

2.1.1 Scileanna teanga mar chineál caipitil dhaonna

Díríonn an chéad sraith taighde ar ghlanéifeachtaí scileanna dara teanga nó scileanna teanga iasachta ar ioncam daoine aonair agus ar a stádas gairmiúil a mheas. Is é atá i gceist leis sin measúnú a dhéanamh ar cé acu an bhfuil nó nach bhfuil eolas ar theanga nach bhfuil ceannasach ó thaobh socheacnamaíochta i dtír nó i réigiún (e.g. Spáinnis sa Fhrainc) ag gabháil le sochair eacnamaíocha do dhaoine aonair. Díríonn an dara líne taighde ar an gcaidreamh idir ioncam na n-inimirceach agus a scileanna teanga sa phríomhtheanga áitiúil (e.g. an Ghearmáinis do na dTurcach sa Ghearmáin). San alt seo, i láthair againn roinnt torthaí ón gcéad ghrúpa staidéir. Pléitear i gCuid 2.2 an tionchar atá ag scileanna teanga ar ioncam na n-imirceach.

2.1.1.1 Difríochtaí in ioncam

Is féidir breathnú ar scileanna teanga mar chineál caipitil dhaonna a ghineann sochair eacnamaíocha do dhaoine aonair mar gur féidir leo tionchar a imirt ar a dtáirgiúlacht, rud a

mhéadaíonn a n-éifeachtúlacht san ionad oibre (e.g. ceannacháin nó díolacháin a dhéanamh níos tapúla, agus líonraí nua a bhunú). De ghnáth, déantar na sochair sin a mheas trí dhifreálach glanioncaim daoine aonair a bhfuil teanga ar leith ar eolas acu mar dhara teanga nó mar theanga iasachta a ríomh, agus gach rud a bheith cothrom ar an taobh eile (i.e. gach athróg ábhartha eile a choinneáil tairiseach). Go ginearálta, bíonn meastacháin ar dhifreálacha ioncaim mar thoradh ar anailís eacnaiméadrach ar thacair mhóra sonraí. Fágann sin gur féidir athróa socheacnamaíocha ábhartha eile a rialú, amhail taithí oibre, gnóthachtáil oideachais agus stádas pósta na bhfreagróirí.

Is beag staidéar abhaineannle difríochtaí idir scileanna teanga iasachta san Eoraip.

Is é an phríomhchúis leis sin easpa sonraí leordhóthanacha agus iontaofa. Sa roinn seo tá roinnt torthaí do thíortha Eorpacha éagsúla (ní gá gur san Aontas Eorpach a bheadh siad). Taispeánann Tábla 1 an difreálach glan ioncaim do dhaoine aonair ilteangacha i dtíre réigiún teanga éagsúla na hEilvéise. Déanann na freagróirí na torthaí adheighilt ó thaobh teanga agus leibhéal na hinniúlachta teanga de. Sa chuid sin den tír ina labhraítear Fraincis, mar shampla, tuilleann fear a bhfuil scileanna an-mhaith Gearmáinise aige 23.2 % níos mó ar an meán ná duine éigin gan an scil sin, agus is ionann gach rud ar an taobh eile. Tá difreálaigh ioncaim a bhaineann le leibhéal scile bunúsacha nó dea-leibhéal níos ísle.

Teanga	Réigiún teanga	Leibhéal máistreachta		
		Bunúsach	Maith	Sármhaith
Gearmáinis	Fraincis a labhairt	10	12,4	23,2
	Clónfón	N.S.	N.S.	27,6
Fraincis	Gearmáinis-labhairt	N.S.	15,1	15,5
	Clónfón	N.S.	14,1	23,4
Béarla	Fraincis a labhairt	N.S.	N.S.	N.S.
	Gearmáinis-labhairt	N.S.	19,4	25,1
	Clónfón	7	N.S.	29,3
n.s. = neamhshuntasach			foinse: Grin (1999, Caibidil 8)	

Tábla 1: difreálaigh ioncaim san Eilvéis (fir). Torthaí céatadán

Léiríonn di Paolo agus Tansel (2015) go mbíonn difreálach ioncaim dhearfach ag daoine aonair i margadh an tsaothair sa Tuircis, eolas ar Rúisis agus Béarla mar theangacha iasachta, ar an meán (20 % agus 10.7 % faoi seach). Tá na difreálaigh méadú leis an leibhéal scile. Íoctar go dearfach freisin le heolas ar an bhFraincis agus ar an nGearmáinis, ach ar bhealach níos lú (8.4 % agus 8.2 % faoi seach). Sa Ghearmáin, tugann eolas maith ar an mBéarla difreálach ioncaim dearfach de thart ar 12 % i gcomhthéacsanna ina n-úsáidtear na scileanna sin (Stöhr, 2015); bronntar eolas ar theangacha iasachta i roinnt sainghairmeacha. I gcomhréir le meastacháin Williams, úsáidtear an dara teanga ag an obair de réir difreálach ioncaimdearfach idir 3 % agus 5 %

i dtíortha éagsúla in Iarthar na hEorpa (Williams, 2001). Is é an Béarla an teanga is mó a fhaigheann luach saothair sna 14 dtír in Iarthar na hEorpa a ndéanann an t-údar staidéar uirthi, ach i roinnt tíortha tá luach saothair le hÍoc as an nGearmáinis, as an bhFraincis agus as an Iodáilis. Déanann Ginsburg agus Prieto (2011) staidéar ar éifeachtaí scileanna teanga iasachta (agus ar a n-úsáid ag an obair) ar ioncam daoine aonair san Ostair, sa Danmhairg, san Fhionlainn, sa Fhrainc, sa Ghearmáin, sa Ghréig, san Iodáil, sa Phortaingéil agus sa Spáinn. Cuirtear na torthaí i láthair i dTábla 2. Níl an leibhéal rialaithe sonraithe. Léiríonn na torthaí go dtugtar luach dearfach do scileanna an Bhéarla i margadh an tsaothair i ngach ceann de na tíortha a scrúdaíodh. I roinnt tíortha, tugtar luach dearfach d'eolas ar an bhFraincis agus ar an nGearmáinis, agus uaireanta níos mó ná inniúlacht sa Bhéarla.

Tír	Teanga		
	Béarla	Fraincis	Gearmáinis
An Ostair	11	N.S.	/
An Danmhairg	21	N.S.	—11
An Fhionlainn	23	N.S.	N.S.
An Fhrainc	29	/	46
An Ghearmáin	26	N.S.	/
An Ghréig	15	24	N.S.
An Iodáil	18	21	28
An Phortaingéil	31	34	N.S.
An Spáinn	39	49	N.S.
n.s. = neamhshuntasach		foinse: Ginsburg agus Prieto (2011:612)	

Tábla 2: Duaiseanna do scileanna teanga i dtíortha éagsúla na hEorpa. Torthaí céatadán

Tá na staidéir a luaitear sa chuid seo difriúil ar go leor bealaí. Tá na tacair sonraí difriúil ó thaobh a gcáilíochta de agus ó thaobh na tréimhse atá faoi athbhreithniú de. Tá straitéisí meastacháin éagsúla glactha ag na húdair, agus d'fhéadfadh sé sin a mhíniú cén fáth a bhfuil éagsúlacht mhór i méid na dtorthaí a fhaightear. Ina theannta sin, i roinnt alt, déanann an t-údar/na húdair staidéar ar an éifeacht atá ag eolas teanga ar ioncam daoine aonair, agus i bpáipéir eile is é an athróg staidéar ar úsáid teanga ag an obair. Ar deireadh, ní féidir i gcónaí staidéar a dhéanamh ar an tionchar ar ioncam na leibhéal éagsúil inniúlachta teanga. D'ainneoin na n-easnamh sin, **comhtháthaíonn gach staidéar i dtreo na gconclúidí céanna.** Ar an gcéad dul síos, **níl na difríochtaí ioncaim abhaineannle scileanna teanga diomaibhseach.** Tugann sé sin le fios gur féidir teangacha iasachta a fhoghlaim mar infheistíocht mhaith do dhaoine aonair. Ar an dara dul síos, **is mó an luach saothair a thugtar do scileanna an-mhaith teanga ná do scileanna teanga teoranta.** Tá impleachtaí soiléire ag an toradh sin do bheartas oideachais. Ar an tríú dul síos, **tá luach eacnamaíoch gan amhras ag Béarla** i margadh saothair na hEorpa, ach ní hé an t-aon sócmhainn teanga le hinfheistiú ann; i gcomhthéacsanna áirithe, is fearr an luach saothair a thugtar do scileanna i dteangacha eile ná don Bhéarla. Cuireann sé sin béim ar an tábhacht a bhaineann le níos mó ná teanga iasachta amháin a mhúineadh i gcórais oideachais thíortha na hEorpa, i gcomhréir leis an bhfoirmle LM+ 2 .

Is iondúil nach mbreathnaíonn na staidéir eimpíreacha ach ar thíortha Iarthar na hEorpa, agus díreann ar theangacha a labhraítear go forleathan mar go bhfuil tuilleadh sonraí ar fáil. Mar thoradh air sin, ríomhann na húdair meastacháin do dhifreálacha ioncaim a fhreagraíonn do theangacha atá ar eolas ag daoine cheana féin (de ghnáth toisc gur fhoghlaim siad iad ar scoil), ach **is beag atá ar eolas faoi luach eacnamaíoch na dteangacha is beag a labhraítear (fós).**

2.1.1.2 Na Rátaí Sóisialacha Tuairisceáin

D'fhéadfadh foghlaim teangacha a bheith ina hinfheistíocht luachmhar, ní hamháin do dhaoine aonair, ach don tsochaí ina hiomláine freisin. In ionad a lorg difríochtaí ioncaim do dhaoine aonair, táimid ag déanamh staidéir anois ar an leibhéal foriomlán. Ar bhonn na meastachán ar dhifríochtaí ioncaim, is féidir an ráta toraidh sóisialta ar theagasc teangacha iasachta a ríomh, i.e. céatadán fillte aon euro amháin a infheistítear i múineadh teangacha do shochaí ina hiomláine. Taispeánann Tábla 3 an ráta sóisialta fillte do mhúineadh teangacha san Eilvéis, ceann den bheagán tíortha ina bhfuil sonraí ar fáil.

Teanga	réigiún teanga		
	Fraincis a labhairt	Gearmáinis-labhairt	Clónfón
Gearmáinis	6.5 %	n.d.	21.5 %
Fraincis	n.d.	10 %	11.7 %
Béarla	4.7 %	12.6 %	n.d.
n.a. = níl ar fáil		foinse: Grin (1999:Caibidil 9)	

Tábla 3: Ráta sóisialta fillte ar mhúineadh teangacha iasachta san Eilvéis (fir)

Mar shampla, is é 21.5 % an toradh ar infheistíocht a dhéanamh ar euro amháin d'airgead poiblí a infheistiú in oideachas Gearmáinise i gcuid na hEilvéise ina labhraítear Iodáilis, rud atá sách ard i gcomparáid leis an toradh ar an meán ar chaipiteal airgeadais saor ó riosca, agus an costas fadtéarmach a bhaineann le hairgead a fháil ar iasacht ar an margadh. Faraor, níl sonraí againn faoi thíortha Eorpacha eile. Mar **sin féin, tugann na sonraí sin le tuiscint gur féidir le teagasc teangacha a bheith ina hinfheistíocht luachmhar don tsochaí, ní hamháin ar chúiseanna cultúrtha, ach freisin ó thaobh na heacnamaíochta de.**

2.1.1.3 Infhostaitheacht

Cé go bhfuil béim ar an tábhacht a bhaineann le scileanna teanga iasachta d'infhostaitheacht i ndoiciméid éagsúla de chuid an AE agus in MES, is **beag fianaise eimpíreach atá ann fós chun tacú leis an éileamh sin, thar an réamhfhianaise** a chuireann Airmheán Comhpháirteach Taighde an Choimisiúin ar fáil (féach Araújo et al. 2015). Is beag alt sa litríocht acadúil chun aghaidh a thabhairt go sainráite ar an gceist maidir le tionchar na scileanna teanga ar fhostaíocht, agus go ginearálta déanann na tuairimí seo staidéar ar an gcaidreamh idir scileanna sa teanga is mó go háitiúil agus deiseanna fostaíochta d'inimircigh (féach Gazzola et al. 2016, le haghaidh forbheathnú).

Sa staidéar thuasluaite a rinne Araújo et al. (2015), tá tionchar dearfach suntasach ag na húdair ar eolas ar infhostaitheacht an Bhéarla sa Ghearmáin, sa Ghréig, san Iodáil, sa Laitvia, sa Liotuáin, i Lucsamburg, san Ísiltír, sa Phortaingéil agus sa tSlóivéin. Déantar an tionchar a thomhas de réir na dóchúlachta go mbeidh duine fostaíthe seachas dífhostaithe do dhuine a bhfuil aithne aige ar Bhéarla seachas duine éigin gan an scil sin, gach rud eile

comhionann. Sa Chipir, sa Spáinn, san Fhionlainn agus i Málta, *bíonn tionchar dearfach ag inniúlacht* i mBéarla (i.e. scileanna an— mhaith teanga) ar infhostaitheacht. Tá taithí ag an bhFrainc ar an infhostaitheacht i Málta, sa Ghearmáin, sa Danmhairg agus sa Rúisis sa Bhulgáir, sa Laitvia, sa Liotuáin agus sa Pholainn. Mar sin féin, ní thugann na húdair aon mheastachán ar mhéid na n-éifeachtaí sin. I staidéar a rinne Ard-Stiúrthóireacht Fostaíochta an Choimisiúin Eorpaigh le déanaí, tarraingíodh aird níos fearr ar na scileanna teanga is mó éileamh ar mhargadh an tsaothair, ag díriú ar fhógraí folúntais ar líne (Beadle et al. 2015). Léiríonn na torthaí go bhfuil ardleibhéal scileanna teanga iasachta de dhíth ar chéatadán suntasach d'fhostóirí.

San Eilvéis, tá seans níos lú ann go scaoilfí cainteoirí Fraincise a bhfuil aithne acu ar an nGearmáinis nó ar an mBéarla, agus ar chainteoirí dúchais a labhraítear Fraincis nó Béarla a labhraíonn Fraincis nó Béarla. Ar an meán, nuair a thagann ardú 5 % ar phraghas antsaothair (i.e., éiríonn an lucht saothair níos costasaí), laghdaíonn an lucht saothair aonteangach atá fostaithe 8.7 %, agus ní laghdaíonn an lucht saothair ilteangach ach 3.7 % (Grin et al. 2009).

2.1.2 Rannchuidiú na dteangacha le OTI agus trádáil

Is beag airteagal a dhíríonn ar rannchuidiú na dteangacha leis an mbreisluach comhiomlán arna tháirgeadh ag an ngeilleagar, i.e. le hOlltáirgeacht Intíre (OTI). **Is féidir le heolas ar theangacha cur le breisluach a chruthú toisc gur féidir leis na próisis cheannaigh, táirgthe agus díolacháin a dhéanamh níos éifeachtúla.** San Eilvéis, is ionann scileanna iasachta nó scileanna dara teanga (i mBéarla, Fraincis agus Gearmáinis) agus thart ar 10 % de OTI na hEilvéise, agus is ionann Béarla agus leath den chéatadán sin (Grin, Sfreddo agus Vaillancourt 2010). Tá meastachán do Quebec thart ar 3 % de OTI cúige.

Ar an drochuair, ní ann do shonraí faoi thíortha an AE. Rinneadh roinnt staidéar, áfach, ar an leibhéal réigiúnach. Mar shampla, i dtuarascáil le déanaí ó Rialtas na mBascach sa Spáinn, léirítear gur féidir a mheas gurb ionann tionchar eacnamaíoch na ngníomhaíochtaí éagsúla a bhaineann leis an teanga Bhascach agus 4.2 % de OTI réigiúnach an Chomhphobail Uathrialtaigh (Gobierno vasco 2016). Féach freisin Bane Mullarkey Ltd. (2009) do Ghaeltacht na Gaillimhe in Éirinn.

Scrúdaíonn staidéar ELAN (CILT 2006) an tionchar atá ag ganntanas scileanna teanga iasachta ar onnmhairiú cuideachtaí Eorpacha, agus díritear ar shampla d'Fhiontair Bheaga agus Mheánmhéide (FBManna). Rinneadh staidéar comhchosúil don Chatalóin sa Spáinn (Hagen 2010). McCormick (2013) ag áitiú go bhfuil caidreamh dearfach go ginearálta idir OTI tíre agus an meánleibhéal oilteachta sa Bhéarla sa phobal. Tomhaistear leibhéal na scileanna teanga leis an Innéacs Oilteachta Béarla (EPI), táscaire atá deartha ag an gcomhlacht oideachais idirnáisiúnta Oideachais ar dtús agus a bhfuil tóir air sna meáin. Tá torthaí McCormick bunaithe, áfach, ar anailís shimplí chomhghaoil staitistiúil agus ní léiríonn siad aon fhíor-éifeachtaí cúise idir TCP agus OTI. Ina theannta sin, d'fhéadfadh claonadh féinroghnúcháin a bheith i gceist leis na sonraí a úsáidfear.

Rinneadh staidéar mar thoradh ar theanga choiteann a bheith ar thrádáil in ailt éagsúla (féach i measc nithe eile Méilitz 2008, FIDRMUC agus FIDRMUC 2015, Egger agus Toubal 2016, Egger agus Lassman 2016). **Is féidir le teanga tionchar a imirt ar struchtúr na malartuithe ar thrí bhealach éagsúla.** Is féidir le tíortha teanga oifigiúil a roinnt, agus is gnách go léiríonn sé sin go bhfuil naisc gheopholaitiúla ann (e.g. stair choilíneach choiteann). Is féidir leo máthairtheanga a roinnt, sa mhéid is go bhfuil an teanga chéanna ag daoine atá ina gcónaí in dhá thír éagsúla agus a dteanga dhúchais. Is féidir é seo a

fheiceáil mar tháscaire ar chleamhnacht chultúrtha. Ar deireadh, is féidir le tíortha teanga choiteann labhartha a roinnt, teanga a fhoghlaimítear mar theanga iasachta go hiondúil, rud a fhágann gur féidir cumarsáid a dhéanamh idir daoine a bhfuil máthairtheangacha éagsúla acu. Léiríonn na torthaí **goméadaíonn teanga choiteann (oifigiúil nó labhartha) 44 % ar an meán** (Egger and Lassmann 2012). Tá éifeacht teanga choitianta labhartha níos láidre ná an éifeacht a bhíonn ag teanga mháthar choiteann, ach tá an dá cheann an-dearfach (Egger and Lassman 2016). Léiríonn FIDRMUC agus FIDRMUC (2015) go bhfuil eolas cuimsitheach ar theangacha san AE tábhachtach don trádáil sheachtrach, agus tá ról an-tábhachtach ag an mBéarla.

2.1.3 Beartas teanga agus nuálaíocht

Tá tionchar na dteangacha ar nuálaíocht thionsclaíoch fós faoi lán seoil. Le nuálaíocht thionsclaíoch, is mian linn nuálaíocht theicneolaíoch arna cosaint ag cearta maoinne intleachtúla (CMI) amhail paitinní, trádmarcanna agus tionscadail thionsclaíocha a bheith i gceist. Cé go dtugann roinnt staidéar aghaidh ar shaincheist an naisc idir an t-ilteangachas agus an chruthaitheacht – agus dá bhrí sin ceist nanuálaíochta tríd an gcruthaitheacht – (Marsh agus Hill 2009), **díríonn ailt ina bpléitear an gaol idir éagsúlacht teanga agus nuálaíocht thionsclaíoch ar éifeachtaí na mbeartasteanga ar an nuálaíocht (seachas teangacha iontu féin).**

Sainmhínítear dianthionscail CMI mar atá os cionn an mheáin do CMI in aghaidh an fhostaí (an cóipcheart san áireamh). San Aontas Eorpach, cuireann tionscail dhianchearta maoinne intleachtúla 26 % den fhostaíocht agus 39 % den OTI ar fáil; is ionann dianthionscail phaitinne agus 13.9 % d’OTI AE agus 10.3 % den fhostaíocht iomlán (EPO-OHIM 2013). Is údarás réigiúnach í Oifig Eorpach na bPaitinní (EPO = EPO), atá bunaithe in München na Gearmáine, a eisiúnn paitinní agus a bhfuil sé de ról aige iarratais ar phaitinní Eorpacha a lorg agus a scrúdú thar ceann na 38 Stát Chonartha de Choinbhinsiún na bPaitinní Eorpacha (EPC). Is iad an Béarla, an Fhraincis agus an Ghearmáinis teangacha oifigiúla OEP. Deonaíonn OEP an phaitinn Eorpach, i.e.” beam” paitinní náisiúnta, nach mór a bhailíochtú sna stáit arna n-ainmniú ag an bpaitinní. Áirítear ar na nósanna imeachta bailíochtaithe táillí bailíochtaithe agus athnuachana a íoc agus, i gcásanna áirithe, an phaitinn iomlán (nó cuid di, éilimh de ghnáth) a aistriú go ceann de theangacha oifigiúla na tíre lena mbaineann. Soláthraíonn formhór na n-airteagal a phléann le teangacha agus leis an gcóras paitinne Eorpach meastachán ar na costais aistriúcháin iardheonaithe sin agus pléann siad a dtionchar ar chomhdú paitinne agus ar líon na dtíortha ina ndéantar paitinní Eorpacha a bhailíochtú (féach Van Pottelsberghe agus Mejer 2010, Van Pottelsberghe agus François 2009, Harhoff, Hoisl et al. 2009). Léiríonn na torthaí gur dócha go mbeidh tionchar dearfach ag laghdú ar chostais aistriúcháin iar-eisithe ar líon na n-iarratas a chlárófar. Scrúdaíonn Gazzola (2014ú, 2015) nadifríochtaí i gcostais aistriúcháin réamh-eisithe d’iarratasóirí Eorpacha a dhéanann iarratas ar phaitinn le OPE. Léiríonn na torthaí go bhfuil **na costais fhoriomlána a bhaineann le rochtain a fháil ar nósanna imeachta paitinne d’iarratasóirí Eorpacha nach é an Béarla, an Fhraincis nó an Ghearmáinis a bpríomhtheanga acu 27 % níos airde ná an costas a íocann iarratasóirí Béarla, Fraincise nó Gearmáinise.**

Ní cuid d’institiúidí ná de chomhlachtaí AE é OEP agus ní thugann MET aghaidh ar cheist na CMI. Mar sin féin, tá nasc idir nuálaíocht teicneolaíochta agus beartas teanga an AE ar bhealaí éagsúla. In 2012, tháinig ionadaithe AE ar chomhaontú chun an phaitinn aonadach Eorpach – nó **paitinn Eorpach le héifeacht aonadach** – a chruthú. Is paitinn Eorpach í an Phaitinn Aonadach, arna deonú ag OEP faoi rialacha agus nósanna imeachta an Bhoird Eorpaigh um an bPaitinn (Coinbhinsiún na bPaitinní Eorpacha), a dtugtar éifeacht

aonadach di, arna iarraidh sin d'úinéir na paitinne, do chríoch na rannpháirtithe gcóras na bpaitinní aonadach. Tá an comhaontú chun cúirt phaitinne Eorpach a chur ar bun á dhaingniú ag an Aontas Eorpach faoi láthair. Ina theannta sin, níl sé soiléir fós conas a bheidh toradh an reifrinn a reáchtáladh sa Ríocht Aontaithe an 23 Meitheamh 2016 maidir leis an bpróiseas daingniúcháin. Is leor a rá go sonraítear sna rialacháin atá i bhfeidhm faoi láthair go ndeonófar an phaitinn aonadach i dteanga amháin as measc an Bhéarla, na Fraincise agus na Gearmáinise, agus nach mbeidh gá leis na héilimh a aistriú go dtí an dá theanga eile (Comhairle an Aontais Eorpaigh 2012). Mar sin féin, cuireann sé in iúl nár cheart aon aistriúchán breise a dhéanamh chun forneart athabhairtdon phaitinn.⁶ **Dá bhri sin, laghdóidh córasteanga na paitinne aonadaí costais aistriúcháin iar-eisithe, ach ní dhéanfaidh sé na héagothromaíochtaí atá ann cheana idir iarratasóirí Eorpacha a aisiompú i gcomparáid leis na costais aistriúcháin a bhí ann sular deonaíodh iad. Go deimhin, níor cheart an costas a bhaineann le hiarratas ar phaitinn a aistriú go ceann de theangacha oibre OEP a aisíoc ach amháin laistigh d'uasteorainn shocraithe agus i gcás catagóirí áirithe iarratasóirí amháin. Is féidir le haistriúchán uathoibríoch cabhrú le costais na faisnéise paitinne a laghdú, ach go pointe áirithe amháin. Ní féidir éifeacht na paitinne aonadaí ar ghníomhaíochtaí nuálaíochta a mheas fós (chun plé a dhéanamh ar chostais agus sochair ionchais na paitinne Eorpaí le héifeacht aonadach, féach Danguy agus Van Pottelsberghe de la Potterie 2011). Ba cheart a thabhairt faoi deara, áfach, **go bhféadfadh tionchar a bheith ag na roghanna maidir le líon teangacha oibre institiúidí, chomhlachtaí nó ghníomhaireachtaí an AE agus na socrúithe aistriúcháin gaolmhara ar leithdháileadh na gcostas arna dtabhú ag cuideachtaí nuálacha Eorpacha chun a CMI na a chosaint. D'fhéadfadh fadhbanna cothromais teacht as sin.** Níor cheart féachaint ar an méid sin i mbeartas géinearála teanga an AE.**

2.2 Comhlacht ilteangach

I bpointe 3 de MLA, iarrann an Chomhairle ar na Ballstáit infheistíocht a dhéanamh i múineadh teangacha iasachta chun soghluaisteacht an lucht saothair sa Mhargadh Aonair a chur chun cinn. Tá cúiseanna láidre eacnamaíocha leis an moladh sin. Tugann teoiric eacnamaíoch nua-chlásaiceach le fios go bhfeabhsaítear éifeachtúlacht eacnamaíoch le soghluaisteacht fachtóirí táirgthe (saothar agus caipiteal). Cé gur féidir le soghluaisteacht an lucht saothair difríochtaí sna rátaí dífhostaíochta alaghdú ar fud na réigiún, is ionann an táirgiúlacht saothair imeallach agus, ar an gcaoi sin, feabhas a chur ar éifeachtúlacht an liúntais. Mar sin féin, is **feiniméan teoranta i gcónaí í soghluaisteacht an lucht saothair in AE.** De réir figiúirí oifigiúla, "tá thart ar 2 % de shaoránaigh atá in aois oibre i gceann de 27 mBallstát an Aontais Eorpaigh ina gcónaí agus ag obair i mBallstát eile faoi láthair. I gcomparáid leis sin, tá sciar na saoránach tríú tír atá ina gcónaí san Aontas beagnach faoi dhó chomh hard sin" (an Coimisiún Eorpach 2007 3). Ní léiríonn na sonraí is déanaí aon athruithe suntasacha. Ón¹ Eanáir 2015 i leith, bhí 15.3 milliún duine ina gcónaí i gceann de na Ballstáit a raibh saoránacht Ballstáit eile AE acu (is é sin thart ar 3 % de dhaonra

6 Le linn idirthréimhse 12 bliana, aistriúchán iomlán ar na sonraíochtaí paitinne go Béarla i gcás inarb é Béarla teanga na n-imeachtaí roimh EPO, nó go ceann de theangacha oifigiúla na mBallstát ar teanga oifigiúil de chuid an Aontais í, is é an Béarla teanga na n-imeachtaí roimh EPO. Chinn an Iodáil agus an Spáinn tarraingt siar ón bpaitinn aonadach toisc go raibh na socrúithe aistriúcháin idirdhealaitheach. I mí Mheán Fómhair 2015, chinn an Iodáil ar deireadh tús a chur leis na nósanna imeachta chun páirt a ghlacadh sa phaitinn aonadach atá beartaithe. Rinneadh an cinneadh sin tar éis chinneadh Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh lena ndiúltaítear do ghníomhaíochtaí na Spáinne i gcoinne na rialachán lena gcuirtear comhar feabhsaithe chun feidhme maidir le cosaint aonadach phaitinne a chruthú (breithiúnas i gCás C-146/13 an Spáinn v an Pharlaimint agus an Chomhairle, agus Cás C-147/13 an Spáinn v. an Chomhairle).

iomlán AE).⁷ Tá tosca éagsúla ann a chuireann bac ar shoghluaisteacht idirnáisiúnta agus ar an ngá atá le teanga nua a fhoghlaim. I measc nithe eile, ní mór dúinn cúiseanna pearsanta a lua amhail an eagla go gcaillfear naisc theaghlaigh, bacainní riaracháin agus institiúideacha amhail difríochtaí i gcórais chánach agus deacrachtaí maidir le cáilíochtaí gairmiúla a aithint go frithpháirteach (féach Vandenbrande 2006: 24 chun forléargas a fháil).

Ní hamháin go bhfuil sé tábhachtach foghlaim teangacha iasachta a chur chun **cinn chun soghluaisteacht a éascú; Ina theannta sin, d'fhéadfadh sé cur le comhtháthú daoine soghluaiste i sochaí na tíre óstaí**. Bunsoláthraithe seirbhíse (sláinte, scoileanna, údaráis áitiúla agus cúirteanna) “gur gá, níos mó ná riamh, cumarsáid a dhéanamh le daoine a labhraíonn teangacha eile agus nach bhfuil oiliúint ar a bhfoireann ag obair i dteangacha eile seachas a dteanga dhúchais agus nach bhfuil scileanna idirchultúrtha acu” (an Coimisiún Eorpach 2008c:21). Ceann de na dúshláin atá roimh thíortha na hEorpa sa lá atá inniu ann is ea, go deimhin, soghluaisteacht daoine a spreagadh (e.g. oibrithe, mic léinn agus taighdeoirí) agus, ag an am céanna, spás a chur ar fáil do riachtanais teanga na nuatheachtaithe chun eisiáim agus teacht chun cinn pobal ar leith a sheachaint (Grin et al. 2014). **Is í an cheist, dá bhrí sin, an féidir le foirmle LM+ 2 cur le baint amach dhá chuspóir shocheacnamaíocha AE a bhfuil an chuma orthu go dtagann siad salach ar a chéile, eadhon soghluaisteacht laistigh den Aontas a chur chun cinn agus cuimsiú agus comhtháthú sóisialta a éascú**. Rachadh sé thar theorainneacha an doiciméid seo dá gcuirfí plé domhain ar fáil maidir leis an tsaincheist seo⁸. Mar sin féin, tá sé úsáideach aird a tharraingt ar phointí lárnacha áirithe agus roinnt sonraí a chur i láthair.

2.2.1 Soghluaisteacht, cuimsiú agus foirmle “Máthairtheanga + 2”

Tacaíonn fianaise eimpíreach leis an dearbhú go n-éascaíonn foghlaim teanga soghluaisteacht. **Nuair a labhraítear teanga tíre méadaíonn an dóchúlacht go n-aistrefar go dtí an tír sin beagnach cúig huaire** (Aparicio Fenoll agus Kuehn 2016). Laghdaíonn foghlaim teangacha le linn oideachais éigeantaigh costais imirce do dhaoine aonair, go háirithe do dhaoine óga. Trí scileanna a fhorbairt i dteanga oifigiúil na tíre óstaí, éascaítear cuimsiú nuatheachtaithe (féach an chéad chuid eile). Mar sin féin, **ní leor foirmle LM+ 2 ná cur chun cinn teanga cumarsáide amháin faoi láthair chun an cuspóir sin a bhaint amach, agus ní dócha go mbeidh siad leordhóthanach amach anseo**. Ar an gcéad dul síos, ní labhraíonn ach mionlach de mhuintir na hEorpa teangacha iasachta. Ar an dara dul síos, ní mór éifeachtacht na gcóras oideachais i múineadh teangacha iasachta a fheabhsú tuilleadh. Ar an tríú dul síos, agus níos bunúsaí fós, ní leor foirmle LM+ 2 ná cur chun cinn teanga cumarsáide amháin chun déileáil leis an bhfadhb a bhaineann le neamh-intuarthacht na ndeiseanna chun daoine aonair a bhogadh. Pléitear na saincheisteanna sin sa rannán seo ar a sheal.

I dTábla 4 léirítear céatadán na saoránach AE ar a laghad 15 bliana d'aois a mhaíonn go bhfuil siad in ann comhrá a dhéanamh in dhá theanga ar a laghad seachas a dteanga dhúchais. Foilsíodh na sonraí in 200§1, 2006 agus 2012 i sraitheanna éagsúla de shuirbhé Eorabaraiméadair. Mar thoradh ar mhéaduithe iomadúla, tá athrú tagtha ar líon na mBallstát. Chun gur féidir comparáid idir-ama a dhéanamh, cuirtear i láthair i dTábla 4

7 Féach http://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics&oldid=292846

8 Tá an staidéar ar straitéisí éagsúla chun cuimsiú agus soghluaisteacht a réiteach faoi réir an tionscadail faoi láthair arna chómhaoiniú ag MIME an AE “Soghluaisteacht agus Cuimsiú in Eoraip Ilteangach”. Féach www.mime-project.org

na torthaí do 2006 agus 2012 a thagraíonn don Aontas Eorpach le 15 agus 25 faoi seach.

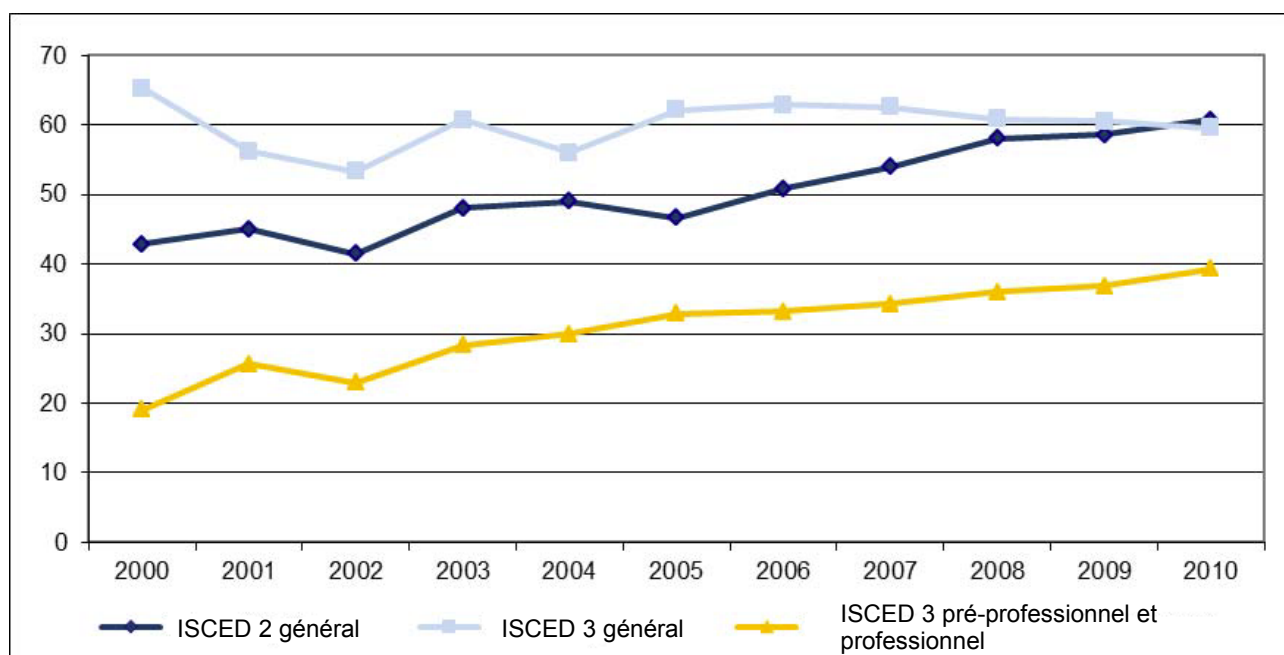
Léirítear i dTábla 4 **nach raibh** ach an ceathrú cuid de shaoránaigh na hEorpa in ann labhairt le dhá theanga ar a laghad, agus gur mhair an céatadán sin beagnach seasmhach idir 2001 agus 2012. Ní haon ionadh é sin mar go dtógfaidh leasuithe ar an oideachas blianta fada chun a dtionchar a léiriú. Ina theannta sin, níl sonraí ó thonnta éagsúla an tsuirbhé Eorabharaiméadair inchomparáide ach go pointe áirithe (féach Ó Riagáin 2015), agus ní mór dúinn lamháil earráide sna meastacháin a cheadú.

AE	Sraith an tsuirbhé Eorabharaiméadair		
	2001	2006	2012
AE 15	26	26	25
AE-25	n.d.	28	26
AE-27	n.d.	n.d.	25
n.a. = níl ar fáil	foinse: Tábla arna thiomsú de réir údair		

Tábla 4: Saoránaigh Eorpacha a dhearbhaíonn go bhfuil siad in ann comhrá a dhéanamh in dhá theanga ar a laghad seachas a dteanga dhúchais. Torthaí céatadán

Tiocfaidh feabhas ar an staid amach anseo, ach ní thiocfaidh athrú ó bhonn uirthi.

Léiríonn sonraí ón tríú babhta de shuirbhé Eorabharaiméadair (an Coimisiún Eorpach 2012a) gur mó an seans go mbeidh eolas ag daoine óga, go háirithe iad siúd atá idir 15-24 bliana d'aois, in dhá theanga iasachta (37 %) ná iad siúd os cionn 55 (17 %). Tá méadú ag teacht ar chéatadán na ndaltaí a fhoghlaimíonn ar a laghad dhá theanga iasachta. Tá cion na ndaltaí ag tús an mheánoideachais (ISCED leibhéal 3) san fhoghlaim AE sách seasmhach fós, mar a léirítear ibhFíor 2.

Léaráid 2: céatadán na ndaltaí a fhoghlaimíonn dhá theanga iasachta ar a laghad san AE, 2000-2010 (foinse: An Coimisiún Eorpach, 2012c:39)

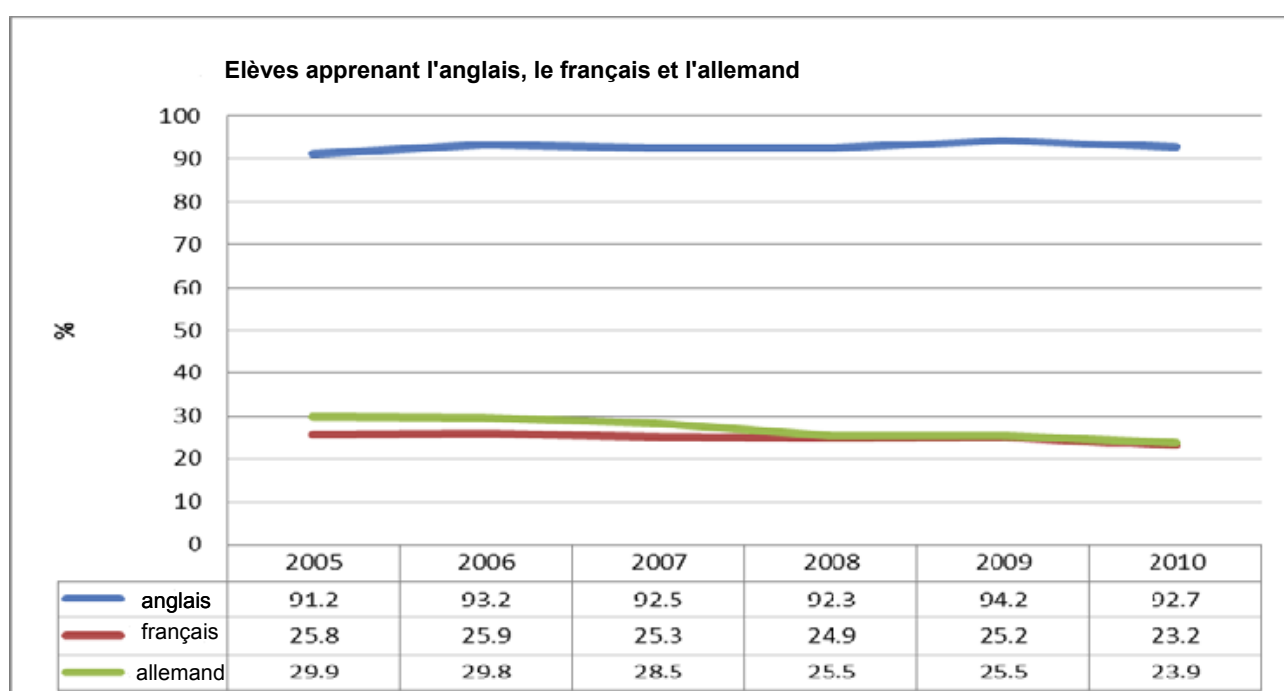
Deimhnítear leis na figiúirí is déanaí go raibh sciar na ndaltaí atá ag foghlaim dhá theanga iasachta nó níos mó ar leibhéal ginearálta ISCED 3 in AE-28 beagnach seasmhach idir 2009 agus 2014 (Eurostat 2016). Meabhraítear gurb é ISCED = ISCED an tAicmiú Idirnáisiúnta Caighdeánach ar an Oideachas (féach larscríbhinn 6.1 agus larscríbhinn 6.2).

Mar sin féin, **má dhéantar staidéar ar theangacha san oideachas éigeantach per se, ní hionann sin agus a rá go bhfoghlaímíonn formhór na ndaltaí go maith iad.** Tá eolas maith ann nach athróg dichotomic scileanna teanga (e.g.: Tá a fhios agam/Níl a fhios agam) ach contanuum casta, agus go bhfuil aon scil faoi réir dífheidhmeacht más rud é nach bhfuil sé in úsáid go leor. I gcúinsí áirithe, d'fhéadfadh sé gur leor leibhéal bunúsach eolais (i.e. an fhéidearthacht béile a ordú thar lear) ach i gcomhthéacsanna eile, tá gá le leibhéil maithe scileanna teanga nó fiú leibhéil an-mhaith scileanna teanga (agus luach saothair orthu i margadh an tsaothair, féach roinn 2.1.1 thuas). Léiríonn sonraí ó Eorabharaiméadar 2012 go n-athraíonn an leibhéal rialaithe go mór i measc na saoránach. **Deir formhór mór na bhfreagróirí go bhfuil bunleibhéal nó leibhéal idirmheánach inniúlachta teanga acu.** Mar shampla, de na daoine a deir go bhfuil siad ar a laghad beag Béarla, ní mheasann ach 20 % a leibhéal a bheith "an-mhaith". **Níltear ag súil go dtiocfaidh feabhas ar an leibhéal inniúlachta teanga go luath amach anseo.** Léiríodh le torthaí an Chéad Suirbhé Eorpaigh ar Inniúlacht Teanga (an Coimisiún Eorpach 2012b) go bhfuil "torthaí na foghlama teangacha iasachta san Eoraip go dona: ní shroicheadh ach ceathrar as deichniúr daltaí leibhéal "an úsáideora neamhspleách" sa chéad teanga iasachta, rud a fhreagraíonn don chumas comhrá simplí a bheith acu. Rinneadh ceathrú den leibhéal sin sa dara teanga iasachta. Níl an iomarca daltaí – 14 % sa chéad teanga agus 20 % sa dara teanga – ar leibhéal "an úsáideora bhunúsach", rud a chiallaíonn nach bhfuil siad in ann teanga an-simplí a úsáid, fiú le cabhair" (An Coimisiún Eorpach 2012 d:1). Mar fhocal scoir ar an bpointe seo, léiríonn fianaise eimpíreach **nach bhfuil foirmle LM+ 2 á cur i gcrích i gcónaí ag formhór mhuintir na hEorpa.** Cé gur baineadh amach dul chun cinn suntasach agus spreagúil sna córais oideachais le scór bliain anuas, **tá go leor dul chun cinn fós ann.**

Mar sin féin, fiú má bhí formhór na nEorpach (nó an ghlúin óg ar a laghad) in ann dhá theanga iasachta ar a laghad a labhairt go líofa, **isdócha nach é LM+ 2 an beartas teanga is fearr chun soghluaisteacht agus cuimsiú a chur chun cinn ag an am céanna, ach amháin má tá bearta beartais teanga eile ag gabháil leo.** Seo a leanas croílár na faidhbe: Ní féidir le haon duine a thuar cé na scileanna teanga a bheidh ag teastáil ina saol amach anseo, agus níl aon chinnteacht ann gurb iad na teangacha iasachta a mhúinídh daltaí le linn a n-oideachais éigeantaigh a bheidh de dhíth orthu agus iad ag cinneadh bogadh thar lear ina saol fásta. Ina theannta sin, is féidir le daoine bogadh roinnt uaireanta ina saol ar feadh tréimhsí éagsúla ama (m.sh. cúpla mí nó cúpla bliain) agus i dtíortha éagsúla. Dá bhrí sin, ní fios roimh ré cé chomh mór is atá na scileanna teanga a theastaíonn ó dhuine.

Freagra amháin is féidir ó dhaoine aonair (nó teaghlaigh na mac léinn) chun déileáil leis an bhfadhb seo ná infheistíocht a dhéanamh i bhfoghlaim teanga a labhraítear go forleathan agus is féidir a úsáid mar theanga cumarsáide i dtíortha éagsúla. San Eoraip, is é Béarla an chuid is mó, ach ní go heisiach, a imríonn an ról sin. Is é an Béarla an teanga iasachta is minice a labhraíonn saoránaigh na hEorpa. Mar sin féin, léiríonn na sonraí nach bhfuil stádas inniúlachta bunúsaí bainte amach ag an mBéarla go fóill san Eoraip. De réir na

bhfigiúirí a foilsíodh in 2012 sa suirbhé Eorabharaiméadair, labhraíonn 38 % de na 27 mBallstát an Béarla mar theanga iasachta, agus is iondúil go mbíonn an leibhéal inniúlachta atá bainte amach idirmheánach nó íseal. **Ní dhearbhaíonn ach 7 % de shaoránaigh an Aontais gur teanga iasachta ar leibhéal an-mhaith an cumas atá acu an Béarla a labhairt. Tá na leibhéil idirmheánacha agus bunleibhéil níos coitianta** (17 % agus 12 % faoi seach). Is é sin le rá, ní mó ná 21 % den daonra an céatadán de shaoránaigh AE ar cainteoirí dúchais Béarla iad, nó a labhraíonn go líofa é. Tá difríochtaí móra i measc thíortha an AE maidir leis sin (féach Aguisín 6.3). Tiocfaidh athrú ar chúrsaí amach anseo, ach go pointe áirithe amháin. In 2014, bhí beagnach 80 % de leanaí bunscoile san AE-28 ag foghlaim Béarla mar theanga iasachta (Eurostat 2016). Léiríonn Fíor 3 go bhfoghlaimíonn níos mó ná 90 % de dhaltáí Béarla ag ISCED/ISCED 3 meánoideachas sinsearach.

Figiúr 3: céatadán na ndaltaí a fhoghlaimíonn Béarla, Fraincis agus Gearmáinis ag ISCED/ISCED leibhéal 3 (meánoideachas sinsearach ginearálta = ardscoil), 2005-2010, foinse: An Coimisiún Eorpach (2012 c: 40)

In 2014, b'ionann an céatadán sin agus 94.1 % (Eurostat 2016). Ní chiallaíonn sé sin, áfach, go bhfuil formhór na mac léinn atá ag staidéar sa Bhéarla tar éis a bheith inniúil. Léirítear i dtorthaí an chéad suirbhé Eorpaigh maidir le scileanna teanga (an Coimisiún Eorpach 2012 b) nach mbaineann ach 28 % de dhaltáí atá ag staidéar sa Bhéarla leis an mbliain seo caite (= coláiste, ISCED/ISCED 2) nó an dara bliain den mheánoideachas sinsearach (= ardscoil, ISCED/ISCED 3) leibhéal B2 de Chomhchreat Tagartha na hEorpa um Theangacha (CEFR). **D'ainneoin na hinfheistíochta ollmhóra i múineadh an Bhéarla sa chóras oideachais, níltear ag súil go luath leis an dátheangachas.** Mar thoradh air sin, **níl aon teanga choiteann ann go fóill a labhraítear go forleathan ar leibhéal maith nó a bhfuil taithí ag formhór mór shaoránaigh na hEorpa uirthi.**

Mar a tugadh faoi deara ag tús na roinne seo, méadaíonn inniúlacht i dteanga oifigiúil tíre an dóchúlacht go n-imeoidh sí chuig an tír sin. Dá bhrí sin, is mó seans, i bprionsabal, go gcuirfidh beartais teanga a bhfuil sé d'aidhm acu an Béarla a chur chun cinn mar theanga

cumarsáide san Eoraip soghluaisteacht do thíortha ina labhraítear Béarla chun cinn ná mar a dhéanfaidh Eorpaigh eile. Níor scrúdaíodh go mion fós impleachtaí na neamhshiméadrachta sin do mhargadh saothair na hEorpa⁹.

Is fiú a thabhairt faoi deara, áfach, nach mbeadh an cuimsiú níos éasca dá mbeadh dara teanga choiteann ag gach Eorpach. Is maith is eol nach gclúdaíonn cumarsáid díreach tarchur faisnéise. Is féidir le Béarla a bheith úsáideach chun rochtain a fháil ar chlár ardoideachais i gcathracha móra ar nós Milano nó Beirlín, agus b'fhéidir chun obair a aimsiú i mbainc nó i gcuideachtaí TF atá lonnaithe sna cathracha seo. Ach is dócha nach leor é sin le bheith lánpháirtithe go hiomlán i sochaithe ina bhfuil an Iodáilis agus an Ghearmáinis faoi seach fós mar phríomhtheangacha áitiúla. Chomh fada agus gur féidir breathnú ar scileanna teanga ag am áirithe mar stoc de chaipiteal daonna, úsáidtear teangacha i gcásanna ar leith, agus i gcomhthéacsanna áirithe bíonn teangacha áirithe níos úsáidí agus/nó níos oiriúnaí ná teangacha eile. Fiú má dhearbhaíonn duine eolas ar theanga iasachta áirithe, ní chiallaíonn sé seo gur minic a úsáideann sé/sí an teanga sin (nó go bhfuil sé díograiseach é a úsáid) go gníomhach nó go héighníomhach. Mar shampla, d'fhéadfadh daoine a bhfuil cónaí orthu i gcathracha móra ar an mór-roinn, ar an meán, a bheith ar eolas maith ar an mBéarla, ach ní gá go bhfuil siad sásta aistriú go Béarla aon uair a bhíonn comhghleacaí nó cara iasachta i láthair. Níor chóir an rogha seo a léirmhíniú, ar a laghad a priori, mar náisiúnachas chauvinist. D'fhéadfadh sé gur mar gheall ar chúiseanna dlisteanacha amhail an gá le bheith "sa bhaile" nó an fonn chun neamhshláine teanga a sheachaint nó a íoslaghdú a bheadh sé an idirghníomhaíocht sa phríomhtheanga áitiúil a roghnú. Tugann an tsoghluaisteacht le tuiscint go n-éiríonn idirghníomhaíochtaí le heachtrannaigh ag an obair agus sa saol príobháideach níos minice. Méadaíonn sé seo, ina dhiaidh sin, líon agus minicíocht na gcásanna ina mbeadh gá le teanga na cumarsáide a úsáid. Ach ní gá go mbeadh daoine sásta glacadh leis an athrú seo. Ar cheann de na héifeachtaí diúltacha (nó "costais" i gciall an-ghinearálta) a d'fhéadfadh a bheith ag an méid sin, d'fhéadfadh sé go dtiocfadh "cumainn chomhthreomhara" chun cinn ina gcónaíonn daonraí áitiúla agus eachtrannaigh (nó easaoránach) i bpobail agus i líonraí ar leithligh. I gcásanna áirithe, go háirithe san ardoideachas, tá sé sin ag tarlú cheana féin¹⁰.

Dá bhrí sin, ní féidir le LM+ 2 ná leis an mBéarla amháin an teannas idir soghluaisteacht agus cuimsiú a réiteach. Féadfaidh siad a bheith páirteach sa réiteach, gan amhras, ach ba cheart cineálacha eile beartais teanga a chur chun feidhme. Mar shampla, **ba cheart go mbeadh foghlaim teangacha "ar éileamh" níos éasca agus, thar aon rud eile, níos saoire**. Trí theangacha a fhoghlaim "ar éileamh", is féidir teanga a fhoghlaim sula n-imeoidh tú thar lear agus/nó díreach tar éis teacht isteach sa tír óstach. Is sampla úsáideach í an Tacaíocht Teanga Ar Líne (OLS) a chruthaigh an Coimisiún Eorpach do mhic léinn Erasmus¹¹. **Ceann de na dúshláin atá roimh an AE sna blianta amach**

9 Chun plé ginearálta a dhéanamh ar an ábhar seo ar an leibhéal domhanda, féach Van Parijs (2000).

10 Mar shampla, feictear dúinn go bhfuil teacht chun cinnidirílnidir mic léinn náisiúnta agus idirnáisiúnta atá ag staidéar i mBéarla lasmuigh den Ríocht Aontaithe nó lasmuigh d'Éirinn (Priegnitz 2014).

11 Mar shampla, chun leibhéal cumais sa Bhéarla a bhaint amach arb ionann é agus leibhéal B2 de CEFR, teastaíonn an meánfhoghlaiméoir thart ar 500-600 uair an chloig den fhoghlaim threoraithe ón leibhéal tosaitheora. Ciallaíonn sé sin 20 uair an chloig sa tseachtain a chaitheamh ar fhoghlaim teanga ar feadh beagnach 30 seachtaine (nó 7.5 mí) (foinse <https://support.cambridgeenglish.org/hc/en-gb/articles/202838506-Guided-learning-hours>). Is léir go bhfuil roinnt tosca ann a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar an am a theastaíonn chun leibhéal áirithe scileanna teanga a bhaint amach (e.g. aois, tallann an duine aonair, coibhneas idir an sprioctheanga agus máthairtheanga an fhoghlaiméora, srl.). Léiríonn an sampla simplí seo, áfach, go bhféadfadh tionchar dearfach a bheith ag tacaíocht a thabhairt don dianfhoghlaim teanga sula n-imeoidh siad thar

romhainn is ea beartais teanga a cheapadh lena bhféadfar, ar thaobh amháin, tairbhe a bhaint as tairbhí na soghluaisteachta agus, ar an taobh eile, éifeachtaí diúltacha na soghluaisteachta maidir le cuimsiú a laghdú (Grin et al. 2014). Fillimid ar an bpointe seo i Roinn 3 lena thaispeáint conas atá an Coimisiún ag tabhairt aghaidh ar an tsaincheist sin.

2.2.2 Lánpháirtiú imirceach

Tá an tsaincheist a bhaineann le scileanna imirceacha anois ina shaincheist mhór san Eoraip. Éilíonn a lán tíortha AE ar shaoránaigh neamh-Eorpacha a scileanna teanga a shealbhú nó a thástáil i dteanga oifigiúil na tíre óstaí chun cead cónaithe nó saoránacht a fháil (féach Pulinx, Van Avermaet agus Extramiana 2014). Is minic a fheictear cumas sa teanga áitiúil mar choinníoll do lánpháirtiú sóisialta agus eacnamaíoch. Is iondúil go dtacaíonn an fhianaise eimpíreach leis an dearcadh sin, cé go léiríonn a lán acu gur coinníoll riachtanach (ach nach leor) í inniúlacht teanga chun comhtháthú a dhéanamh. Go ginearálta, bíonn **tionchar dearfach ag inniúlacht i dteanga (nó teangacha) na tíre óstaí ar ioncam na n-imirceach ó obair sa raon 5 % go 35 %** (féach Adserà agus Pytlíková, 2016; féach freisin Chiswick and Miller, 2014, chun forléargas a fháil), e.g. 27 % sa Spáinn (an Búdéire agus Swedberg 2012), 7.3 % sa Ghearmáin (Dustmann 1994) agus 21 % go 23 % sa Ríocht Aontaithe (Dustmann agus Fabbri 2003). Bíonn **tionchar dearfach ag inniúlacht sa teanga oifigiúil ar infhostaitheacht inimirceach** (féach Aldashev et al. 2009 don Ghearmáin, Leslie agus Lindley 2001 don Ríocht Aontaithe, agus Rendon 2007 don Chatalóin). I dtíortha éagsúla AE, is mó seans go n-úsáidfear imircigh neamh-AE a thuairiscíonn dea-scileanna nó scileanna an-mhaith i dteanga oifigiúil na tíre óstaí ná iad siúd a thuairiscíonn gan eolas ar an teanga áitiúil nó díreach ar leibhéal oiriúnach (Gazzola 2016, ag teacht). Baineann ceist ghaolmhar leis an tionchar a bheadh ag easpa scileanna teanga ar fheidhmíocht oideachasúil leanaí imirceacha. **Is measa i gcónaí an toradh a bhíonn ar mhic léinn a bhfuil cúlra inimirceach acu ná mar a éiríonn le mic léinn náisiúnta.** Is minic a luaitear inniúlacht neamhleor sa teanga teagaisc mar cheann de na cúiseanna (cé nach gá gurb é an ceann is tábhachtaí iad) don toradh seo (an Coimisiún Eorpach 2008b). Tá méadú tagtha ar fheiniméan na himirce le blianta beaga anuas. In 2009, mar shampla, bhain 9.3 % de dhaoine 15 bliana d'aois le teaghlaigh inimirceach san AE, agus labhraíonn thart ar leath na mac léinn de bhunadh imirceach teanga nach ionann í agus teanga an teagaisc sa bhaile (an Coimisiún Eorpach 2012a 13).

lear (e.g. trí mhí) agus díreach tar éis an aistrithe (e.g. 4.5 mí, nó níos lú fiú má chuirtear dlús leis an bpróiseas foghlama i gcónaí thar lear).

2.3 Institiúidí ilteangacha

Is é an tríú cuspóir ginearálta a shainítear in MES bealach éifeachtach agus cuimsitheach a chur chun cinn chun cumarsáid ilteangach a bhainistiú i ndaonlathas fornáisiúnta. Tá beartas institiúideach an Aontais Eorpaigh (nó “córas teanga”) bunaithe ar chomhionannas foirmiúil idir an 24 teanga oifigiúil agus an teanga oibre¹². Is é an toradh atá ar an rogha sin ná diandíospóireacht ar na costais, na buntáistí agus na míbhuntáistí a bhaineann leis. Rinne údair éagsúla agus acadóirí éagsúla staidéar ar chóras teanga an AE, agus ní féidir an litríocht seo a chur i láthair anseo. Tá sé úsáideach, áfach, roinnt figiúirí a thuairisciú bunaithe ar shonraí oifigiúla. Trí shonraí maidir le scileanna teanga Eorpacha a bheith ar fáil sna suirbhéanna Eorabharaiméadair (2001, 2006 agus 2012) agus in dhá thonn de Shuirbhé ar Oideachas do Dhaoine Fásta AES a d’fhoilsigh Eurostat in 2011 agus 2013, cuireadh ar chumas taighdeoirí ailt eimpíreacha éagsúla a fhoilsiú maidir le héifeachtacht chóras teanga AE.

2.3.1 Éifeachtacht agus cothroime chóras teanga an Aontais Eorpaigh

Sa litríocht, déantar éifeachtacht an chórais teanga AE, ar a laghad maidir lena chumarsáid sheachtrach, a thomhas de ghnáth le táscaire ar a dtugtar ráta eisiaimh teanga (= disenfranchisement teanga miss = DR), táscaire a thug Ginsburgh agus Weber (2005) isteach. Sainmhínítear anráta eisiaimh mar chéatadán na saoránach nó na gcónaitheoirí nach bhfuil aon teanga oifigiúil acu mar mháthairtheanga nó mar theanga iasachta. Is ionann an céatadán sin agus an sciar de shaoránaigh (nó de chónaitheoirí) nach féidir leo doiciméid oifigiúla AE a áireamh – e.g. rialacháin, ábhar chruinnithe iomlánacha Parlaimint na hEorpa a tharchuirtear ar an idirlíon, agus leathanaigh ghréasáin institiúidí an AE – mura dtagann siad ar réitigh eile amhail aistriitheoir nó ateangaire a íoc nó cabhair a iarraidh ar chara nó gaol. Dá ísle anráta eisiaimh, is ea is mó éifeachtúlacht an chórais teanga. Is léir gur táscaire garbh é an ráta eisiaimh ar rannpháirtíocht ionchasach na saoránach i ngníomhaíochtaí AE, toisc go bhfuil sé bunaithe ar dhearcadh simplí ar theanga mar mhodh chun faisnéis a tharchur. Cé go bhfuil a fhios go maith go dtéann an luach a ghabhann le teangacha thar a luach cumarsáide amháin, ní léir go bhfuil an ráta eisiaimh inchainníochtaithe agus inchomparáide. Cuireann sé sin bonn eimpíreach ar fáil do phlé poiblí ar chóras teanga an AE.

Úsáideann na húdair cineálacha éagsúla rátaí eisiaimh teanga. Is é an sainmhíniú is simplí an céatadán de shaoránaigh nach bhfuil aon teanga oifigiúil acu. Tugtar dleacht-eisiamh dleachta **iomlán(ADR = TAED) ar an táscaire sin agustugtar céad-chomhfhogasú** ar an gcéatadán den daonra a d’fhéadfaí a eisiamh ón gcumarsáid le hinstiúidí an AE. Uaireanta, sainmhínítear anráta glaneisiaimh mar chéatadán an daonra a labhraíonn aon cheann de na teangacha oifigiúla, nó nach labhraíonn ach ceann amháin acu ag leibhéal bunúsach. Bainimid úsáid as an acrainm ADR chun tagairt a dhéanamh don sainmhíniú malartach seo. Bheadh baol ann, áfach, go gcuirfí cainteoirí dúchais teanga i gcomparáid le daoine nach dtuairiscíonn ach leibhéal cothrom nó idirmheánach d’eolas teanga. Mar thoradh air sin, d’fhorbair acadóirí sainmhínithe eile ar anráta eisiaimh ceart a chuireann difríochtaí in inniúlacht teanga san áireamh. Is é an sainmhíniú **ar RDR= ráta coibhneasta** bainte, mar shampla, an céatadán de shaoránaigh nach cainteoirí dúchais iad de theanga oifigiúil amháin ar a laghad ná nach labhraíonn iad ag leibhéal

12 Chun cur síos a fháil ar chóras teanga AE, féach inter alia Phillipson (2003), Ammon (2015:730-833), Hanf et al. (2010:81-162), Van des JEUGHT(2015)

cuí¹³. Léiríonn anráta coibhneasta eisiaimh an smaoineamh nach leor na leibhéil eolais ar bhunteanga iasachta nó ar theanga iasachta idirmheánach chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí an AE gan mórán iarrachta a dhéanamh agus tú a chur ar chomhchéim le cainteoirí dúchais.

Is iondúil go ndéanann na húdair comparáid idir ceithre chóras teanga mhalartacha. Is é an chéad cheann an status quo (comhionannas idir teangacha oifigiúla). Is é an dara rogha córas teanga nach n-áirítear ach na sé theanga oifigiúla is mó san AE i dtéarmaí cainteoirí dúchais, i.e. Béarla, Fraincis, Gearmáinis, Iodáilis, Polainnis agus Spáinnis. Is é an tríú rogha córas tritheangach bunaithe ar an mBéarla, ar an bhFraincis agus ar an nGearmáinis, agus is beartas i mBéarla amháin atá sa rogha dheireanach. Ba cheart a thabhairt faoi deara go bhfuil na ceithre chóras teanga sin in úsáid cheana féin. **Cé gur gá doiciméid oifigiúla a aistriú go teangacha oifigiúla uile an AE, ní bhíonn go leor doiciméad nach bhfuil ceangailteach ó thaobh dlí (e.g. leathanaigh ghréasáin éagsúla an Choimisiúin) ar fáil achi líon teoranta teangacha.** In 2014, mar shampla, d'fhoilsigh 14 as 33 Ard-Stiúrthóireacht an Choimisiúin a leathanach baile i mBéarla amháin, 8 Ard-Stiúrthóireacht i mBéarla, i bhFraincis agus i nGearmáinis, ceann amháin in 11 theanga, agus 10 Ard-Stiúrthóireacht in 24 nó 23 theanga oifigiúla (Gazzola 2014 b: 249-250). Cuirtear i láthair i dTábla 5 meastacháin arrátaí teanga a eascraíonn as na ceithre chóras teanga a bhfuil cur síos orthu díreach. Tagann na figiúirí ó chúig staidéar éagsúla. I gcás inar féidir, cuirtear i láthair i dTábla 5 na trí shainmhíniú ar rátaí eisiaimh: ADR, ADR2, agus RDR. Cuireann an ráta eisiaimh choibhneasta na meastacháin is coitianta ar eisiaimh teanga ar fáil toisc go nglactar leis go bhfuil ardghá ag cónaitheoirí le scileanna teanga a thuiscint agus le páirt a ghlacadh i ngnóthaí an AE gan an iomarca deacrachta.

13 Iarradh i suirbhé Eorabharaiméadair ar na rannpháirtithe measúnú a dhéanamh ar a n-acmhainn ag baint úsáide as scála simplí ag leibhéil 3 – an-mhaith, an-mhaith agus bunúsach — ach níor sainíodh na leibhéil sin go foirmiúil. A mhalairt ar fad, déantar measúnú ar scileanna teanga AES ag baint úsáide astuairisceoirí, i.e. oiriúnach (“Is féidir liom na téarmaí is coitianta a thuiscint agus a úsáid. Úsáidim an teanga maidir le rudaí agus cásanna a bhfuil taithí acu orthu”), go maith (“Tuigim bunriachtanais teanga shoiléir agus téacsanna simplí a chur ar fáil. Is féidir liom cur síos a dhéanamh ar thaithí agus ar imeachtaí agus cumarsáid chothrom a dhéanamh”), agus inniúil (“Is féidir liom réimse leathan téacsanna dúshlánacha a thuiscint agus teanga a úsáid go solúbtha. Tá mé beagnach líofa i dteanga).

Staidéar	An córas teanga										
	Béarla amháin			3 theanga			6 theanga			an t-ilteangachas a chur i	
	ADR	ADR2	RDR	ADR	ADR2	RDR	ADR	ADR2	RDR	ADR	RDR
1. Ginsburg agus Weber (2005), AE-15	43	—	—	19	—	—	4				
2. Firdmuc, Ginsburg agus Weber (2010), AE27		62,6	—	—	37,8	—	—	16,4	—	—	—
3. Gazzola and Grin Gazzola agus Grin (2013), AE-27	50	62	79	—	—	—	—	—	—	0	0
4. Gazzola (2014), AE24	49	—	81	28	—	55	12	—	26	0	4
5. Gazzola (2016), AE25	45	65	79	26	39	49	8	14	19	0	4
Glantorthaí. Níl aon chomhaireamh dúbailte ann, i.e. ní áirítear duine a bhfuil aithne aige ar an mBéarla agus ar an bhFraincis ach uair amháin.											
Foinse: Gazzola (2016)											

Tábla 5: anráta maidir le teangacha a eisiáimh san Aontas Eorpach. Torthaí céatadán

Sa chéad staidéar a rinne Ginsburg agus Weber (2005), baintear leas as sonraí Eorabharaiméadair (2001) agus déantar meastóireacht ar ADR san AE-15. Sa staidéar seo, áirítear Ollainnis seachas Polainnis sa chóras teanga atá bunaithe ar shé theanga. Úsáid a bhaint as sonraí ón dara babhta de shuirbhé Eorabharaiméadair (2006) maidir le scileanna teanga shaoránaigh an AE atá 15 bliana d'aois ar a laghad, FIDRMUC, Ginsburgh agus Weber (2010) meastachán ar ADR 2 do AE-27. Measann Gazzola agus Grin (2013) rátaí éagsúla eisiáimh do AE-27 bunaithe ar shonraí ó thonn Eorabharaiméadar 2012. Gazzola (2014b) staidéar ar rátaí eisiáimh teanga cónaitheoirí fásta (lena n-áirítear cónaitheoirí buana de bhunadh eachtrach) i 24 dtír AE ag úsáid sonraí ón gcéad bhabhta de ESA/EAA (2011). I gcás daoine fásta AES/EAA, sainmhínítear iad mar dhaoine atá idir 25 agus 64 bliana d'aois. Mar gheall ar easpa sonraí, eisiáimid an Chróit, Málta, Lucsamburg, Éire agus an Ísiltír. Ar deireadh, measann Gazzola (2016) go bhfuilrátaí eisiáimh na gcónaitheoirí fásta i 25 dtír AE (an Chróit, an Rómáin agus an Ísiltír eisiata mar gheall ar easpa sonraí iontaofa agus leordhóthanacha), ag baint úsáide as an dara babhta de CEC (2013). Ba cheart torthaí staidéar 5, mar shampla, a léirmhíniú mar a leanas: Níl Béarla ar 45 % de na cónaitheoirí sna 25 dtír a scrúdaíodh, níl Béarla ar eolas ag 65 % de na freagróirí nó ní labhraíonn siad é ach ar leibhéal cothrom; 79 % nach labhraíonn Béarla nó nach bhfuil a fhios acu ag leibhéal cothrom nó idirmheánach (nó vice versa, níl ach 21 % de fhreagróirí an Bhéarla ina gcainteoirí dúchais nó cáilithe mar theanga iasachta). Mar shampla, dá mba iad an Béarla, an Fhraincis agus an Ghearmáinis an t-aon teanga oifigiúil san AE, ní fhéadfaí céatadán de chónaitheoirí idir 26 % agus 49 % sna 25 thír a ndearnadh staidéar orthu a chur as an áireamh ó thaobh teanga de, ag brath ar an táscaire a úsáidtear. Is ar éigean a bheadh an ADR mar thoradh ar chóras iomlán ilteangach, agus ba é 4 % an RDR. Is mar gheall ar mhionlaigh éagsúla a bheith ann nach bhfuil scileanna an-mhaith teanga acu i dteanga oifigiúil na tíre ina bhfuil cónaí orthu (m.sh. an mionlach a labhraíonn Rúisis sna tíortha Baltacha, nó an mionlach Arabach sa Fhrainc).

Cé go n-úsáidtear tacair éagsúla sonraí sna cúig staidéar agus go scrúdaítear grúpaí éagsúla tíortha, tá na meastacháin an-chosúil lena chéile agus tagann na torthaí le chéile leis na conclúidí céanna. Dá mbeadh beartas aonteangach bunaithe ar gach Béarla nó ar chóras teanga trítheangach a mbeadh Béarla, Fraincis agus Gearmáinis mar chuid de, ní bheadh céatadán mór de shaoránaigh an Aontais in ann cumarsáid a dhéanamh leis an Aontas Eorpach. Dá n-úsáidfí sé theanga, laghdófaí na rátaí eisiaimh teanga go pointe áirithe. **Is é an t-ilteangachas an córas teanga is éifeachtaí i measc na gceithre rogha a scrúdaíodh.**

Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara gur meánluachanna don AE ina iomláine nó d'fhothacar mór iad na torthaí a thuairiscítear i dTábla 5. **Tá difríochtaí móra i measc tíortha** i bhfianaise anráta eisiata a eascraíonn as córas aonteangach nó beartas teanga bunaithe ar thrí nó sé theanga. Is léir go bhfuil an ráta eisiaimh an-íseal i dtíortha a bhfuil teanga choiteann acu leis an AE, cé go bhfuil sé níos airde (agus i bhfad níos airde uaireanta) i dtíortha eile (féach larscríbhinn 6.4).

Ina theannta sin, léirítear sa taighde gur **lú an seans go labhraíonn daoine aonair atá faoi mhíbhuntáiste sóisialta agus eacnamaíoch teangacha iasachta agus dá bhrí sin is mó seans go mbeidh drochthionchar acu má stadann AE ag úsáid a máthairtheanga nó a gcéad teanga oideachais** (Gazzola 2014b, 2016). Mar shampla, sna 25 dtír a scrúdaíodh sa chúigiú staidéar a luaitear i dTábla 5, níl aon eolas ar an mBéarla ag 17 % de na cónaitheoirí a chríochnaigh oideachas treasach go rathúil, i gcomparáid le 47 % díobh siúd nach bhfuil ach oideachas meánscoile curtha i gcrích acu. Níl eolas ar bith ar an mBéarla, ar an bhFraincis ná ar an nGearmáinis ag thart ar 21 % de na freagróirí a raibh post acu, bíodh sin mar theanga iasachta nó mar mháthairtheanga, ach 41 % i measc daoine dífhostaithe. Sa Fhrainc, labhraíonn thart ar thrí cheathrú de dhaoine sa 10 % is fearr den ioncam beagán Béarla, agus níl ach aon trian díobh siúd sa 10 % níos ísle den ioncam ag déanamh amhlaidh. San Iodáil, tá an decile ioncaim uachtarach a dhá oiread níos dóchúla go labhraíonn siad Béarla mar theanga iasachta ná iad siúd atá sa decile ioncaim íochtair.

Dá bhrí sin, bheadh dhá iarmhairt dhiúltacha ann dá dtiocfadh laghdú mór ar theangacha oifigiúla an AE. Ar an gcéad dul síos, chruthódh sé sin éagothroime shuntasach idir saoránaigh atá ina gcónaí i dtír ar teanga oifigiúil de chuid an AE í a máthairtheanga nó a bpríomhtheanga oideachais, agus formhór na saoránach atá ina gcónaí i dtíortha nach bhfuil teanga oifigiúil i gcoiteann acu leis an AE. Ar an dara dul síos, bheadh éifeacht cúlchéimnitheach ag cur as an ilteangachas, mar go ndéanfadh sé dochar ar leith do ghrúpaí faoi mhíbhuntáiste de ghrúpaí sóisialta, a bhfuil an t-oideachas is lú bainte amach acu, dóibh siúd a bhfuil ioncam níos ísle acu, agus do ghrúpaí atá dífhostaithe. Ba cheart a chur in iúl go láidir nach amháin gur laghdú ginearálta é ar líon na dteangacha a mbeadh eisiaimh mar thoradh orthu. **Fiú amháin dá dtiocfadh laghdú ar líon na réimsí ina n-úsáidtear teangacha oifigiúla, bheadh na héifeachtaí céanna i gceist.**

Cé nach féidir luach airgid a chur ar na tairbhí a eascraíonn as an gcóras ilteangach teanga, déanann anailís arrátaí eisiaimh buntáistí an ilteangachais a shoiléiriú i dtéarmaí éifeachtacht chumarsáid an AE agus a iarmhairtí dáileacháin. Ba cheart a mheabhrú go gcaitheann institiúidí an Aontais thart ar EUR 1.1 billiún ar sheirbhísí teanga. Is ionann sin agus níos lú ná 1 % de bhuiséad institiúidí AE agus níos lú ná 0.009 % de OTI na hEorpa

(Gazzola agus Grin 2013).

2.3.2 Ilteangachas Eorpachtar éis Brexit

Tar éis reifreann an 23 Meitheamh 2016, chinn an Ríocht Aontaithe an tAontas Eorpach a fhágáil. D'fhéadfadh sé go mairfeadh an chaibidlíocht chun tarraingt siar na Ríochta Aontaithe as an Aontas a chur ar bhonn foirmiúil suas le dhá bhliain, agus níl a fhios againn cén chuma a bheidh ar thodhchaí an Aontais. Thairis sin, ní féidir a thuar an gcinnfidh Albain, áit ar vótáil tromlach na tíre fanacht san Aontas Eorpach, an ndéanfaidh Albain a dheighilt ón Ríocht Aontaithe. Dá bhrí sin, ní mór aon iarracht a dhéantar chun cur síos a dhéanamh ar chóras teanga an Aontais tar éis Brexit a bheith hipitéiseach. De bharr easpa sonraí níos fearr, déanaimid ADR agus RDR a ríomh tríd an Ríocht Aontaithe a eisiáimh ó gach tír. Tar éis an Ríocht Aontaithe a fhágáil, is é an Béarla a bheidh ina mháthairtheanga ag mionlach beag de dhaonra nua an AE-27 (go príomha ag maireachtáil in Éirinn agus sa Bhreatain ar an mórhír). Cén éifeacht a d'fhéadfadh a bheith ag an athrú seo ar chóras teanga an Aontais Eorpaigh? D'fhéadfadh sé go mbeadh fonn ar roinnt daoine a rá go réitíonn Brexit ceist na cothroime agus na héifeachtúlachta i gcumarsáid an Aontais. Is é an Béarla an t-aon teanga oifigiúil de chuid an Aontais, rud a laghdódh costais aistriúcháin, agus a chuirfeadh gach duine ar chomhchéim leis an gcumarsáid idir na hinstiúidí Eorpacha agus na saoránaigh. Mar sin féin, tá pictiúr difriúil ag na sonraí. **Is dócha go gcuirfidh Brexit leis an tábhacht a bhaineann le córas ilteangach teanga.** Léirítear i dTábla 6 narátaí glana agus coibhneasta eisiaimh a bhaineann le córas teanga aonteangach (uile-Béarla) agus córas trítheangach (Béarla, Fraincis agus Gearmáinis) tar éis Brexit. Bainimid úsáid as dhá thacar sonraí éagsúla, i.e. tonn Eorabharaiméadair 2012 agus an dara babhta den Suirbhé ar Oideachas do Dhaoine Fásta (2013).

Tagann na torthaí leis an gconclúid chéanna. D'fhágfadh beartas teanga "uileBéarla" níos mó ná 50 % de dhaonra an Aontais Eorpaigh gan an Ríocht Aontaithe, agus bheadh sé deacair do 90 % de na saoránaigh cumarsáid a dhéanamh, go háirithe iad siúd a bhfuil leibhéal íseal oideachais acu agus leibhéal réasúnta íseal ioncaim. Go deimhin, ní tuairiscíonn ach 10 % den daonra gur teanga dhúchais nó teanga iasachta í an Béarla. Ciallaíonn sé sin nach mbeadh rochtain ach ag 10 % de mhuintir na hEorpa ar dhoiciméid an AE gan an iomarca iarrachta a dhéanamh. Is iomaí eisiáimh a bheadh ann dá n-úsáidí trí theanga freisin. Dhéanfaí aon trian de shaoránaigh na hEorpa a eisiáimh go hiomlán ón gcumarsáid leis an Aontas Eorpach agus bheadh deacrachtaí ag níos mó ná a leath rochtain a fháil ar dhoiciméid de chuid an Aontais.

Sraith tíortha agus sonraí	An córas teanga			
	an Béarla ar fad		Béarla-Fraincis-Gearmáinis	
	ADR	RDR	ADR	RDR
AE-26° (Eorabharaiméadar 2012)	56	90	36	58
AE-24* (Suirbhé ar Oideachas Aosach 2013)	51	90	30	56
° AE-26 = AE-28 lúide an Ríocht Aontaithe agus an Chróit de cheal sonraí. Saoránaigh Eorpacha atá 15 bliana d'aois agus os a chionn, líon na mbarúlacha 26751				
* AE-24 = AE-28 lúide an Ríocht Aontaithe, an Chróit, an Rómáin agus an Ísiltír de bharr easpa sonraí leordhóthanacha. Cónaitheoirí de chuid an Aontais atá idir 25 agus 65 bliana d'aois, líon na mbarúlacha 166 311				
Foinse: Tábla arna thiomsú de réir údair				

Tábla 6: an ráta eisiaimh teanga san Aontas tar éis Brexit. Torthaí céatadán.

Déan comparáid idir narátaí eisiaimh dleachta i dTábla 6 agus na rátaí a léirítear i dTábla 5. **Tar éis Brexit, tiocfaidh méadú ar rátaí eisiaimh teanga a bhaineann le beartas aonteangach agus/nó tritheangach.** Cuireann sé sin béim ar an tábhacht a bhaineann le cur chuige ilteangach do chumarsáid sheachtrach an AE.

3 MES a chur chun feidhme

Príomhthorthaí:

- Is beag tuarascáil ina bpléitear le cur chun feidhme MES ar leibhéal an AE agus ar an leibhéal náisiúnta, agus ní leor na sonraí atá ar fáil chun measúnú cuimsitheach a dhéanamh ar MES.
- Tá an chéad suirbhé Eorpach ar scileanna teanga ar cheann de na nithe is tábhachtaí atá bainte amach agMES.
- Tá maoiniú tugtha ag an gClár Foghlama ar Feadh an tSaoil do thionscadail éagsúla chun tacú le foghlaim teanga, ach de cheal táscairí soiléire toraidh ní féidir measúnú a dhéanamh ar éifeachtaí deiridh na dtionscadal sin i gcomparáid le scileanna teanga na rannpháirtithe.
- Is uirlis í an Tacaíocht Teanga ar Líne (OLS) a chuireann an Coimisiún Eorpach ar fáil do mhic léinn Erasmus chun tacú le foghlaim teanga agus féinmheasúnú ar scileanna teanga.
- Baineadh úsáid as Ciste Sóisialta na hEorpa ar mhaithe le hoiliúint teanga arb é is aidhm dó infhostaitheacht agus lánpháirtiú inimirceach a fheabhsú, ach níl aon fhigiúirí againn ar an méid airgid a infheistíodh chun na críche sin agus ar na héifeachtaí socheacnamaíocha a baineadh amach.
- I measc na mbeart éagsúil a chuir an Coimisiún i bhfeidhm mar fhreagairt ar mholtaí MES, bhí foilsiú doiciméad, suíomhanna gréasáin agus tuarascálacha atá dírithe ar fheasacht a mhúscailt faoi bhuntáistí na héagsúlachta teanga agus foghlaim teangacha sa tsochaí agus sa gheilleagar.
- Tá an chuid is mó de na bearta a ghlacann an Coimisiún i réimse an aistriúcháin agus na hateangaireachta dírithe agus ábhartha. Is uirlis úsáideach é "An t-aistriúchán meaisín don chóras riaracháin phoiblí = MT@ED" a d'fhorbair an Coimisiún Eorpach le haghaidh cumarsáid úsáideach trasteorann idir institiúidí poiblí.
- Is beag tionscnamh a rinneadh chun gné sheachtrach an ilteangachais a chur chun cinn.

Sa chuid seo den tuarascáil, déanaimid achoimre ar na gníomhaíochtaí a rinne an Coimisiún chun MES a chur chun feidhme. Dar linne, is í an *tuarascáil ar chur chun feidhme Rún ón gComhairle an 21 Samhain 2008 maidir le straitéis Eorpach ilteangachais – tuarascáil ar chur chun feidhme feasta* – (an Coimisiún Eorpach 2011f), an t-aon doiciméad oifigiúil amháin ina bhfuil an Coimisiún ag déileáil go sonrach le cur chun feidhme MES ag an gCoimisiún. Níl aon doiciméad ann ar leibhéal an AE lena ndéantar achoimre ar na gníomhaíochtaí a rinne na Ballstáit (más ann dóibh). Soláthraíonn dhá dhoiciméad oibre a d'fhoilsigh an Coimisiún in 2008 agus 2011 (an Coimisiún Eorpach 2008ú, 2011 a) fianaise eile a d'fhéadfadh a bheith ábhartha don mheasúnú ar MET. Ar deireadh, ba cheart an tuarascáil a lua *"Ilteangachas: Idir cuspóirí beartais agus cur chun feidhme"* agus aianscríbhinní, a foilsíodh in 2008 ag Parlaimint na hEorpa (Cullen et al., 2008ú, 2008b). Tá faisnéis úsáideach sa tuarascáil seo maidir le cur chun feidhme Phlean *Gníomhaíochta 2004-2006* (an Coimisiún Eorpach 2003). Tá a ábharthacht maidir le measúnú MES teoranta, áfach.

Sa roinn seo déantar achoimre ar an bhfianaise atá ar fáil maidir le cur chun feidhme MET

ar bhonn na *tuarascálacur chun feidhme*, tugtar na torthaí cothrom le dáta le foinsí breise¹⁴ agus, i gcás inar féidir, tugtar measúnú foriomlán ar thionscnaimh an Choimisiúin i bhfianaise na gcoincheap a mhínítear i Roinn 1.2 agus i bhfianaise na dtorthaí a chuirtear i láthair i Roinn 2. Cuirtear tionscnaimh i láthair i gcomhréir le hord mholtaí MES. Tugtar achoimre i dTábla 7 ag deireadh an ailt seo.

3.1 Comhtháthú sóisialta, idirphlé idirchultúrtha agus lánpháirtíú Eorpach

Ar chéad tosaíocht MES (i.e. “ilteangachas a chur chun cinn d’fhonn comhtháthú sóisialta, idirphlé idirchultúrtha agus lánpháirtíocht Eorpach a neartú”), luaitear dhá chineál tionscnaimh sa tuarascáil cur chun feidhme. Is éard atá sa chéad cheann **foilseacháin éagsúla, lena n-áirítear láithreáin ghréasáin¹⁵, lámhleabhair agus tuarascálacha** ar na saincheisteanna sin. Tugann cuid de na foilseacháin seo aghaidh ar riachtanais teanga leanaí na n-imirceach agus na mionlach. In 2009, d’fhoilsigh an Coimisiún taighde Eurydice ar lánpháirtíú leanaí inimirceach i scoileanna (an Coimisiún Eorpach 2009). Cuirtear i láthair sa tuarascáil seo na bearta a rinne siad chun cumarsáid a chur chun cinn le teaghlaigh inimirceach agus chun teangacha tionscnaimh a mhúineadh do leanaí inimirceach. Tá fás tagtha ar an ábhar le blianta beaga anuas, agus foilsíodh tuarascálacha éagsúla (e.g. ICF Consulting Services 2015).

Seoladh an dara tionscnamh in 2009, nuair a bhunaigh an Coimisiún **ardán na sochaí sibhialta chun ilteangachas don idirphlé idirchultúrtha a chur chun cinn**. In 2011, d’ullmhaigh an t-ardán tuarascáil ina raibh moltaí éagsúla. Ceann de thorthaí na hoibre ar an ardán ná antionscadal Poliglotti4.eu (2011-2013). Bailíonn suíomh gréasáin an tionscadail, i measc nithe eile, faisnéis faoi na príomhthosca spreagtha agus coisc don ilteangachas, catalóga éagsúla dea-chleachtas i mbainistiú na cumarsáide ilteangaí, catalóg d’uirlisí ilteangachais agus samplaí éagsúla de dhea-chleachtas chun beartas ilteangachais a chur chun feidhme ag údaráis áitiúla agus réigiúnacha. Foilsíodh an tuarascáil dheireanach ¹⁶den *tionscadal* Poliglotti4.eu sa bhliain 2012. Tá faisnéis ann maidir le torthaí agus iarmhairtí an tionscadail. Déantar torthaí na ngníomhaíochtaí sin a thomhas i dtéarmaí faisnéise a fhoilsítear ar an suíomh gréasáin (e.g. liosta leabhar ar ilteangachas, agus roinnt samplaí de dhea-chleachtas), agus déantar measúnú ar na hiarmhairtí i dtéarmaí líon na gcuartheanna ar an láithreán gréasáin in aghaidh na míosa. I mí an Mheithimh 2012, athsheoladh an t-ardán go hoifigiúil chun an t-ilteangachas a chur chun cinn tuilleadh laistigh den Aontas, ach ag deireadh na bliana 2015, chinn an Coimisiún Eorpach gan sainordú nua a chur i láthair.

Tá sé mar aidhm ag an dá shraith beart feasacht a mhúscailt maidir leis na buntáistí a bhaineann le foghlaim teangacha agus le héagsúlacht teanga i gcoitinne, ach **tá sé deacair measúnú a dhéanamh ar an tionchar deiridh a bhíonn acu ar chur chun cinn an chomhtháthaithe shóisialta, an idirphlé idirchultúrtha agus an lánpháirtithe Eorpaigh gan táscairiagus sonraí soiléire. Tá tionscnaimh an Choimisiúin sa réimse seo ábhartha (féach roinn 2.2 thuas) ach ní féidir linn teacht ar chonclúid shoiléir de bharr easpa tuarascálacha meastóireachta sainráite ón gCoimisiún.**

14 Tá tuilleadh faisnéise maidir le cur chun feidhme ar fáil i staidéar a rinne Saville agus Gutierrez Eugenio (2016) le déanaí. Foilsíodh an staidéar seo, áfach, ag an am ceannann céanna lenár staidéar. Dá bhrí sin, ní rabhthas in ann an t-ábhar atá ann a chur san áireamh go hiomlán.

15 Tá roinnt de na suíomhanna gréasáin foilsithe sin nach bhfuil ar líne a thuilleadh.

16 féach http://poliglotti4.eu/php/about/index.php?doc_id=73&lg=en

3.2 Foghlaim teangacha ar feadh an tsaoil

Baineann an dara tosaíocht de MES le foghlaim teanga ar feadh an tsaoil. Ba cheart a mheabhrú nach inniúlacht de chuid an AE é an t-oideachas agus go bhfuil an réimse gníomhaíochtaí sa réimse seo teoranta do chomhordú a éascú idir oideachas agus tacaíocht dhíreach airgeadais a chur ar fáil do thionscadail a bhaineann le foghlaim teangacha.

Rinneadh roinnt beart tábhachtach sa réimse seo ó 2008 i leith. In 2008, sheol an Coimisiún plean **suirbhé chun leibhéal cumais na mac léinn idteangacha iasachta éagsúla a thástáil**. Foilsíodh an chéad *suirbhé Eorpach ar scileanna teanga* in 2012 (an Coimisiún Eorpach 2012b). Sa suirbhé rinneadh tástáil i roinnt tíortha Eorpacha ar na leibhéil inniúlachta i dteangacha iasachta éagsúla (go háirithe an Béarla agus an Fhraincis uaireanta) i sampla ionadaíoch de 53 000 dalta sa bhliain dheireanach d'oideachas íochtarach (= meánscoil,^{grád 3ú}) nó sa dara bliain den mheánoideachas sinsearach (= ardscoil, grád 1e). **Is mór an t-éacht é suirbhé tras-Eorpach a fhorbairt ina n-úsáidtear critéir chaighdeánaithe chun scileanna teanga na ndaltaí a thástáil**, toisc go gcuireann sé bonn coiteann ar fáil chun monatóireacht a dhéanamh ar dhul chun cinn (más ann dó) a rinneadh trí chuspóirí Barcelona a bhaint amach(i.e. LM+ 2).

Tá maoiniú tugtha ag an AE do thionscadail éagsúla a bhaineann le foghlaim ar feadh an tsaoil, go príomha tríd angClár Foghlama ar Feadh an tSaoil (LPP – 2007-2013). Tá roinnt figiúirí sa tuarascáil cur chun feidhme maidir leis an méid airgid a caitheadh ar ghníomhaíochtaí teanga. Tá buiséad de bheagnach EUR 7 billiún ag an LPP, agus tá réimse leathan malartuithe, cuairteanna staidéir agus gníomhaíochtaí líonra maoinithe aige. Idir 2007 agus 2011, an bhliain dheireanach a bhfuil figiúirí ar fáil ina leith sa *tuarascáil ar chur chun feidhme*, chaith an Coimisiún thart ar EUR 50 milliún in aghaidh na bliana ar ghníomhaíochtaí a bhaineann le teangacha. Glacaimis leis go ndáiltear buiséad iomlán LLP is freisin thart seacht mbliana de shaol an chlár (is ionannsin agus EUR 1 billiún in aghaidh na bliana). Faoin toimhde sin, **caitheadh thart ar 5 % de bhuiséad LLP ar ghníomhaíochtaí teanga**. Freagraíonn sé sin don mhéid a chuireann na bearta beartais teanga a chuir an Coimisiún chun feidhme (féach Figiúr 1), ach níl mórán sonraí beachta ar fáil maidir le torthaí agus iarmhairtí na mbearta sin. Gan sonraí den sórt sin, ní féidir measúnú a dhéanamh ar thionchar iarbhir an LPP

Léirítear sa *tuarascáil archur chun feidhme gur roghnaíodh 87 tionscadal iltaobhacha, 17 líonra agus 8 bheart tionlacain san iomlán ó 2007 go 2010, ó Phríomhghníomhaíocht 2 "Teangacha" (maoiníodh an ghníomhaíocht sin ó LLP, an Clár Foghlama ar Feadh an tSaoil). Príomhghníomhaíocht 2 "aithin an tábhacht a bhaineann le héagsúlacht teanga agus foghlaim teangacha chun a chinntiú go mbeidh deiseanna gairmiúla agus pearsanta níos fearr ag saoránaigh na hEorpa ar feadh a saoil. Ba é aidhm na príomhghníomhaíochta seo feasacht a mhúscailt ar an tábhacht sin ní hamháin i measc mac léinn agus foirne oideachais ach sa tsochaí i gcoitinne freisin" (Saville agus Gutierrez Eugenio 2016:22). Ba é EUR 39 milliún an méid iomlán airgid a deonaíodh (an Coimisiún Eorpach 2011d). Idir 2011 agus 2013, mhaoiníodh 10 líonra iltaobhacha, 8 bheart tionlacain agus 62 tionscadal iltaobhacha, príomhbheart 2¹⁷.*

Ina theannta sin, caitheadh EUR 35 milliún breise ar ghníomhaíochtaí díláraithe LLP a

17 Féach <http://www.sepie.es/doc/comunicacion/publicaciones/Keyactivity2.pdf> a luadh in(Saville agus Gutierrez Eugenio 2016: 22).

bhaineann le teangacha. Rinne Gníomhaireachtaí Náisiúnta LLP na gníomhaíochtaí sin a bhainistiú. Idir 2007 agus 2010 maoiníodh tionscadail éagsúla i réimse na dteangacha, lena n-áirítear gníomhaíochtaí láraithe LLP lena n-áirítear *Comenius*, *Grundtvig*, *Leonardo*, agus *Erasmus*. Maoiníodh 62 tionscadal ar an iomlán, arb ionann iad agus beagnach EUR 17 milliún san iomlán. Tá raon leathan gníomhaíochtaí á maoiniú. Áirítear orthu sin tionscadail iltaobhacha a chuireann fógaireacht teanga agus rochtain ar acmhainní foghlama teanga chun cinn, forbairt agus scaipeadh ábhar foghlama teanga agus ábhar tástála, chomh maith le cúrsaí teanga agus bearta soghluaisteachta. Ní thugtar sa *tuarascáilcur chun feidhme*, áfach, figiúirí mionsonraithe maidir leis na hacmhainní a infheistíodh i mbearta sonracha do na teangacha atá á maoiniú ag *Comenius*, *Grundtvig*, *Leonardo* agus *Erasmus*, ach amháin 1.57 milliún a caitheadh sa bhliain acadúil 2008/2009 ar dhianchúrsaí teanga do mhic léinn Erasmus in 22 tír. Tá a fhios againn ó fhoinsí eile gur thacaigh an clár *Erasmus* — a bhí mar chuid de LLP idir 2007 agus 2013 – le tionscnaimh éagsúla a bhí dírithe ar theangacha san ardoideachas amhail dianchúrsaí *Teanga Erasmus (EILC)*, i.e. sé seachtaine de dhianteagasc teanga oifigiúil na tíre óstaí (an Coimisiún Eorpach 2011d). Ghlac níos mó ná 5000 mac léinn páirt in EILC in 2009-2010. Níl aon fhigiúirí maidir le costais EILC ar fáil, áfach, agus níor foilsíodh iarmhairtí an tionscnaimh seo go fóill. **Easpa sonraí cruinne ar na torthaí atá bainte amach ag tionscnaimh ar nós EILC is ea bearna *satuarascáil cur chun feidhme***. I gcomhréir le tuarascáil oifigiúil ón gCoimisiún, "sna trí bliana deireanacha den *Chlár Foghlama ar Feadh an tSaoil (LLP) 2011-2013*, infheistíodh EUR 27.8 milliún i dtionscadail iltaobhacha, i líonraí agus i mbearta tionlacain chun foghlaim teanga a chur chun cinn. Le linn na tréimhse céanna, d'fhreastail tuairim is 21000 mac léinn nó ball foirne ar *dhianchúrsaí teanga Erasmus*" (An Coimisiún Eorpach 2015:4). Sa chás seo freisin, níl aon eolas againn ar thorthaí na gcúrsaí seo maidir leis na scileanna teanga a fuair na rannpháirtithe ag deireadh an chláir.

Bhí clár Leonardoda Vincimar chuid de LLP ó 2007 go 2013. Tacaíonn an clár le bearta tionlacain teanga chun socrúcháin thras-Eorpacha i gcuideachtaí a éascú (an Coimisiún Eorpach 2011d). Cuireadh ullmhúchán teanga ar fáil d'oiliúnaithe agus do phrintísigh trí Fhoghlaim Teangacha atá Dírithe go Gairmiúil (VOLL), ach **níor foilsíodh aon sonraí faoi chostais ná faoi thairbhí VOLL**. Tá roinnt figiúirí curtha ar fáil ag an gCoimisiún Eorpach (2011d), cé gur thacaigh clár Leonardo ó 2007 go 2010 le 71 tionscadal nuálacha chun foghlaim teangacha iasachta nua-aimseartha a spreagadh. Ní dhéantar tagairt sa *tuarascáilcur chun feidhme d'aon fhigiúirí ar thorthaí na dtionscadal sin maidir le hinniúlacht teanga arna forbairt ag na rannpháirtithe*. Bhí an buiséad os cionn EUR 17.7 milliún. Ba cheart a thabhairt faoi deara go bhféadfaí cnapshuim de suas le EUR 500 in aghaidh an rannpháirtí a íoc le Clár Foghlama ar Feadh an tSaoil LLP chun ullmhúchán teanga, cultúrtha agus oideolaíoch a chumhdach le haghaidh eispéiris thar lear (an Coimisiún Eorpach 2008ú).

Leantar de ghníomhaíochtaí LLP faoin *gclár nua Erasmus+ (2014-2020)*. De réir na bhfigiúirí oifigiúla atá ar fáil, idir 2014 agus 2016, maoinigh *Erasmus+* 38,103 tionscadal. Tá idir cúpla míle euro agus 3.7 milliún de dheontais le bronnadh¹⁸. Léirítear le breathnú simplí ar theidil na dtionscadal maoinithe go bhfuil go leor acu ag tagairt go díreach d'fhoghlaim teangacha, don ilteangachas agus do theagasc teangacha. Ní féidir, áfach, meastachán iontaofa a thabhairt ar na hacmhainní a chaitear ar ghníomhaíochtaí a bhaineann le teangacha sa doiciméad faisnéise seo, toisc gur minic nach mbíonn sna gníomhaíochtaí maoinithe ach gné amháin de thionscadail an-leathan a bhfuil baint ag

18 Féach achomaireacht thionscadail Erasmus+:

<http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/eplu/projects-compendium/>

soghluaisteacht mac léinn ardoideachais agus foirne leo. Tuairiscítear roinnt figiúirí i bhfoilseachán a d'fhoilsigh an Coimisiún le déanaí: A bhuí le Erasmus+, "beagnach 220 000 mac léinn a rinne measúnú ar a leibhéal teanga agus ar bhreis is 65,000 duine a rinne cúrsaí teanga ar líne chun a chinntiú go bhfuil luach níos fearr ara gcuid staidéir agus ar a gcuid tréimhsí oiliúna ar an gcoigríoch" (An Coimisiún Eorpach 2015:4). In 2016, bainfidh 66 000 mac léinn gairmoiliúna agus breis agus 7000 oibrí deonach de chuid na Seirbhíse Eorpaí (Youth-EVS = An tSeirbhís Eorpach Luaineachta) tairbhe as measúnú teanga agus tacaíocht teanga ar líne. Ag baint úsáide as an téarmaíocht atá léirithe i Roinn 1.2, tá líon na rannpháirtithe ar cheann de na torthaí ar na gníomhaíochtaí beartais teanga a rinne an Coimisiún chun MES a chur chun feidhme. **Tá easpa sonraí ann anois faoi iarmhairtí an bheartais, i.e. leibhéal na scileanna teanga a bhaineann foghlaimoirí amach sa deireadh, agus an tionchar a d'fhéadfadh a bheith aige sin ar rath a gcuid staidéir agus intéirneachtaí thar lear.**

Ceann de na hiarmhairtí is suimiúla a bhí ag **Erasmus+** ná Ardán Tacaíochta Teanga Ar Líne (OLS) a chruthú (<http://erasmusplusols.eu>). Tugann TTAL " deis do rannpháirtithe/ *ngníomhaíochtaí soghluaisteachta fadtéarmacha Erasmus+* (Príomhghníomhaíocht 1) measúnú a dhéanamh ar a gcuid scileanna i dteangacha iasachta, a úsáidfídh siad chun staidéar, obair nó obair dheonach a dhéanamh thar lear. Ina theannta sin, is féidir le rannpháirtithe atá roghnaithe cúrsa teanga ar líne a dhéanamh chun a n-inniúlacht a fheabhsú". Bhí an-tóir ar OLS (féach Saville agus Gutierrez Eugenio 2016: 24 le haghaidh cur i láthair ginearálta), agus d'fhéadfadh sé gur uirlis shuimiúil í chun foghlaim teanga "ar éileamh" a laghdú (féach roinn 2.2.1).

Ar deireadh, *luaitear satuarascáil ar chur chun feidhme lámhleabhar maidir le luathfoghlaím teangacha* (an Coimisiún Eorpach 2011c) agus roinnt treoirínte coiteanna chun na scileanna teanga a sealbhaíodh san fhoghlaim neamhfhoirmiúil agus neamhfhoirmeálta a bhailíochtú.¹⁹

Go hachomair, iarrann **an MLA ar an gCoimisiún agus orthu foghlaim teanga ar feadh an tsaoil a neartú, agus molann sé ocht dtosaíocht a shaothrú. Tá cuid acu, mar a léiríodh thuas, réadaithe go hiomlán nó go páirteach.** Dearadh táscaire Eorpach maidir le hinniúlacht^{teanga} (SEMpoint 2e) agus foilsíodh torthaí na gcúig thriail. Is éacht thábhachtach é sin, toisc go gcuirtear faisnéis chaighdeánaithe ar fáil leis an táscaire maidir le héifeachtacht na gcóras oideachais. Ina theannta sin, maoiníodh gníomhaíochtaí éagsúla leis an gClár Foghlama ar Feadh an tSaoil a bhí dírithe ar dheiseanna soghluaisteachta a chur chun cinn do mhic léinn agus do mhúinteoirí (SEM pointe 2h). Is féidir leis sin cabhrú leo feabhas a chur ar a gcuid scileanna teanga. **Is iad na figiúirí atá ar fáil, áfach, a thagraíonn den chuid is mó do na hionchuir, dá bhrí sin na hacmhainní a cuireadh ar fáil, agus uaireanta do thorthaí an bheartais,** líon na dtionscadal dá dtugtar tacaíocht agus líon na rannpháirtithe (féach roinn 1.2 le haghaidh sainmhínte). **Ach níl aon sonraí againn maidir le hiarmhairtí na mbeart nithiúil arna gcur chun feidhme ag an gCoimisiún nó ag eagraíochtaí eile arna maoiniú ag an gclár LLP,** agus dá bhrí sin a n-éifeacht ar spriocdháonra an bheartais teanga. Ní foilsítear sa tuarascáil cur chun feidhme, mar shampla, dóthain sonraí chun a mheas ar fheabhsaigh daltaí agus múinteoirí a gcuid scileanna teanga mar thoradh ar a rannpháirtíocht i dtionscadail LLP-mhaoinithe. Ba cheart don Choimisiún feabhas a chur ar líon agus ar cháilíocht na dtáscairí is gá chun measúnú a dhéanamh ar thorthaí na dtionscadal atá

¹⁹ Foilsíodh eagrán athbhreithnithe de na Treoirínte Eorpacha maidir leis an bhFoghlaim Neamhfhoirmiúil agus Neamhfhoirmiúil a Bhailíochtú ag deireadh 2015 agus tá sé ar fáil ag <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4054>

maoinithe ag an Aontas ó thaobh scileanna teanga na rannpháirtithe de. I bhfocail eile, ba cheart an córas faisnéise a fheabhsú. Ní gá gurb ionann sin agus sonraí a bhailiú i gcás gach tionscadail ar leith, ach ba cheart faireachán níos dlúithe a dhéanamh ar roinnt tionscadal ar a laghad. Gan na sonraí sin, ní féidir measúnú a dhéanamh ar na tairbhí a bhaineann le tacaíocht an AE d'fhoghlaim teangacha agus ar éifeachtacht agus éifeachtacht/éifeachtúlacht na mbeartas teanga a glacadh.

Maidir le dul chun cinn i dtreo chuspóirí Barcelone (i.e. foirmle LM+ 2, féach pointe 2a den SEM), measctar na teistiméireachtaí. Tháinig méadú beag ar mheánlón na dteangacha iasachta a mhúintear ag leibhéal meánscoile íochtaraí (ISCED/ISCED 2 = coláiste Fraincise) ó 1.4 in 2004 go 1.5 in 2011 (ICF GHK 2014, An Coimisiún Eorpach 2012e an Coimisiún Eorpach 2012f), ach d'fhan meánlón na dteangacha a mhúintear ag an meánleibhéal meánscoile (= ardscoil sa Fhraincis) leanúnach ag 1.6. Bhí céatadán na ndaltaí atá ag foghlaim dhá theanga iasachta ar a laghad ag leibhéal ginearálta ISCED 3 seasmhach beagnach (Eurostat 2016). Is féidir an ghéarchéim airgeadais agus na bearta déine a glacadh ina dhiaidh sin i roinnt tíortha a bheith ina gcabhair chun an treocht sin a mhíniú.

Tá tuilleadh eolais ag teastáil chun measúnú a dhéanamh ar na bearta a ghlacann siad chun oiliúint a chur ar mhúinteoirí teanga (pointe 2.f), agus chun úsáid theicneolaíocht na cumarsáide digití agus cianfhoghlaim a chur chun cinn (pointe 2(d)). Bheadh sonraí níos beachte ag teastáil chun monatóireacht a dhéanamh ar éagsúlacht na dteangacha a mhúintear san Eoraip, lena n-áirítear teangacha aitheanta nach n-úsáidtear chomh forleathan sin (pointe 2.c), agus chun measúnú a dhéanamh ar an dul chun cinn (más ann dó) i gcur chuige bunaithe ar idirthuisicint na dteangacha gaolmhara (pointe 2(d)). Léiríonn sonraí oifigiúla, áfach, gur fhoghlaim 94 % de dhaltaí meánscoile uachtaraí sa bhliain 2014 (= ardscoil na Fraince) Béarla, ach ní raibh ach 23 % Fraincise, 19 % Gearmáinis, 19 % Spáinnis, 3 % Iodáilis agus 3 % Rúisis (Eurostat 2016) acu. D'fhonn rannchuidiú le torthaí MES a bhaint amach, go háirithe maidir le beartas LM+ 2, **d'fhéadfadh an tAontas tacaíocht airgeadais a mhéadú do theagasc teangacha seachas an Béarla.** A fhad is gur iniúlacht de chuid na ndaoine atá i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta é an t-oideachas, d'fhéadfadh an AE leas a bhaint as tacaíocht airgeadais chun malartuithe teanga a chur chun cinn le tíortha nach bhfuil ina labhraítear Béarla do mhic léinn ar leibhéal 3 ISCED/ISCED.

3.3 Infhostaitheacht agus iomaíochas

Iarrann an SEM ar an gCoimisiún agus cuireann sé an t-ilteangachas chun cinn d'fhonn iomaíochas gnólachtaí agus soghluaisteacht agus infhostaitheacht na saoránach a fheabhsú. Mar a léirítear i roinn 2.1 den chúlra seo, is iomchuí na cuspóirí sin a bhaint amach. Faoi láthair, is beag atá ar eolas faoin tionchar atá ag cláir atá maoinithe ag an Aontas sa réimse seo. I gcomhréir leis an tuarascáil ar chur chun feidhme " baineadh úsáid as cistí struchtúracha chun oiliúint teanga iasachta a mhaoiniú, arb é is aidhm di, inter alia, infhostaitheacht a mhéadú, cur ar chumas oibrithe rialacha sábháilteachta a thuisicint, eanáil na turasóireachta a fhorbairt nó scileanna státseirbhíseach a fheabhsú. Maoinítear oiliúint i dteanga na tíre óstaí freisin chun imeascadh na n-inimirceach agus a dteaghlach a spreagadh. Tá sé sin ag teacht le moltaí na Comhairle (féach pointe 3.c de MET). **Ar an drochuair, ní luaitear aon figiúirí beachta sa tuarascáil cur chun feidhme maidir leis na suimeanna maoinithe a infheistíodh chun na críche sin, ná ní luaitear**

na héifeachtaí a baineadh amach inti.

Tá roinnt sonraí ar fáil i ndoiciméad ar leith a d'fhoilsigh an Coimisiún in 2011 (an Coimisiún Eorpach 2011d). Idir 2007 agus 2013, leithdháil Ciste Sóisialta na hEorpa (CSE = CSE) EUR 11 billiún in aghaidh na bliana do chách chun scileanna agus deiseanna fostaíochta daoine a fheabhsú. Tá oiliúint teanga ar cheann de na bealaí chun an sprioc seo a bhaint amach, **ach níl a fhios againn an méid airgid a caitheadh air.** Ó 2007 go 2011, cuireadh foghlaim teangacha chun cinn i 244 dtosaíocht de 48 chlár oibriúcháin 21 (as iomlán 117 chlár oibriúcháin 27). Bhí an chuid is mó de na tionscadail a maoiníodh mar chuid de bheartais níos leithne chun foghlaim teangacha a spreagadh, an díriú is mó ar mhionlaigh eitneacha, imircigh, daoine dífhostaithe (fadtéarmacha), luathfhágáil scoile, oiliúnoirí agus oideachasóirí. Tá cur síos ar roinnt samplaí don tréimhse 2000-2006 i dtuarascáil a d'fhoilsigh an Coimisiún (féach an Coimisiún Eorpach 2008ú).

Toradh infheicthe ar thionscnaimh an Choimisiúin i réimse na hinfhostaitheachta agus an iomaíochais is ea grúpaí téamacha áirithe a chur chun cinn maidir le tábhacht scileanna teanga sa gheilleagar, agus foilsiú tuarascálacha nó staidéar éagsúla a bhfuil sé d'aidhm acu feacht a mhúscailt maidir leis an méid a d'fhéadfadh a bheith ag teangacha le hinfhostaitheacht agus le hiomaíochas fiontar. Sa roinn seo, tfolacaimid tionscnaimh den sórt sin agus, nuair is féidir, pléifimid an obair leantach a rinneadh orthu.

- Sa tuarascáil *Teangacha do Phoist = Teangacha do Phoist* (an Coimisiún Eorpach 2011d), arna fhoilsiú ag meitheal saineolaithe, saináithnítear samplaí éagsúla de “dea-chleachtais” chun scileanna teanga daoine a théann isteach sa mhargadh saothair a chur in oiriúint níos fearr d'ionchais na bhfostóirí.
- In 2009, bhunaigh an Coimisiún *ardán tráchtála don ilteangachas*. Phléigh an t-ardán, i measc nithe eile, conas feacht a mhúscailt faoi tábhacht na dteangacha i gcúrsaí gnó, agus forbairt a dhéanamh ar sheirbhísí agus uirlisí chun cabhrú le gnólachtaí agus le daoine aonair feabhas a chur ar a bhfeidhmíocht ghairmiúil trí bheartas teanga. Foilsíodh an tuarascáil in 2011²⁰. Tá an bróisiúr “Teangacha i mbun gnó” foilsithe ag an ardán freisin. Ar cheann de thorthaí an ardáin tá líonra CELAN maidir le straitéisí teanga ar mhaithe le hiomaíochas agus infhostaitheacht a chur chun cinn (2011 —2013). Is é is aidhm do CELAN seirbhísí teanga a sholáthar do pháirtithe leasmhara gnó, e.g. taighde ar riachtanais teanga cuideachtaí Eorpacha/FBManna in earnálacha éagsúla, agus anailís ar sheirbhísí agus ar uirlisí a bhaineann leis na teangacha atá ann cheana. Is é an toradh is tábhachtaí ar an líonra CELAN ná feidhmchlár ar líne a fhorbairt ar a dtugtar “Feidhmchlár Anailís ar Riachtanais Teanga” = “Feidhmchlár Anailís ar Riachtanais Teanga”. Cuireann an feidhmchlár seo córas idirghníomhach ar fáil do chuideachtaí “chun a riachtanais teanga a shainiú, iad a chur i gcomparáid le cleachtais reatha, agus eolas a fháil agus rochtain a fháil ar na hacmhainní teanga éagsúla atá ar fáil sa phobal teanga agus ar an margadh ²¹”. Níl aon mheastóireacht ex post ar an obair leantach ar mholtaí an Ardáin, áfach. Chuideodh figiúirí maidir le húsáid iarbhir anFheidhmchláir Anailíse Teangalena tionchar a mheas.
- In 2011, d'fhoilsigh an Coimisiún an *tuarascáil maidir le straitéisí bainistíochta teanga agus dea-chleachtais i FBManna na hEorpa: Tionscadal Pimlico* (Hagen 2011), áit a gciallaíonn Pimlico “Straitéisí teanga agus cumarsáide idirchultúrtha a chur chun cinn, a chur chun feidhme, a mhapáil in eagraíochtaí agus i gcuideachtaí”. Aithnítear agus déantar cur síos i dtionscadal Pimlico ar shamhlacha éagsúla dea-chleachtais in 40 FBManna Eorpacha “a roghnaíodh dá bhfás suntasach tráchtála trí straitéisí bainistíochta teanga a cheapadh agus a úsáid”. Ar cheann de thorthaí an tionscadail tá scrúdú a dhéanamh ar eagraíochtaí éagsúla agus ar líonraí tacaíochta teanga san AE atá ag feidhmiú ar an leibhéal fornáisiúnta, náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil. Chun éifeachtacht/éifeachtacht an tionscadail a mheas, is gá figiúirí a bhailiú agus a

20 Féach http://ec.europa.eu/languages/library/documents/business_en.pdf

21 Féach <http://www.celan-platform.eu/index.html>

fhoilsiú maidir leis an úsáid iarbhír a bhaineann cuideachtaí as an bhfaisnéis sin.

- Ó 2009 go 2011, mhaoinigh an Clár Foghlama ar Feadh an tSaoil an líonra LILAMA (i gcás *ina gciallaíonn LILAMA Beartas Teanga don Mhargadh Saothair*). Is ardán foghlama é an Líonra chun treoirlinnte, dea-chleachtais agus moltaí beartais a mhalartú agus a scaipeadh a chuidíonn le beartais teanga atá dírithe ar an margadh saothair a cheapadh agus a chur chun feidhme²².
- In 2011, d'fhoilsigh an Coimisiún *Léarscáiliú na gCleachtais Iltheangacha Gnó is Fearr i staidéar an AE*, an Coimisiún Eorpach 2011b, agus an *Treoir Teanga do Ghnó Eorpach, Ag cur in iúl go héifeachtach mar chuid de do mhalartuithe idirnáisiúnta* (an Coimisiún Eorpach 2011b). Tá sonraí in easnamh chun measúnú a dhéanamh ar úsáid iarbhír na treorach seo.

Cé go raibh na staidéir agus na tuarascálacha sin in ann feasacht a mhúscailt maidir le tábhacht na scileanna teanga sa gheilleagar, ní furasta an fíorthionchar a bhíonn acu ar na gníomhaithe lena mbaineann a mheas.

3.4 Éagsúlacht teangaa chur chun cinn tríd an aistriúchán

Baineann an ceathrú pointe de MET le haistriúchán. Iarrann an Chomhairle ar an gCoimisiún faisnéis a chur ar fáil maidir le pleananna cúnamh náisiúnta agus Eorpacha d'aistriú táirgí cultúrtha amhail leabhair nó scannáin (go háirithe trí fhotheidealú). Áitíonn sí ar an gCoimisiún freisin cláir a neartú chun oiliúint a chur ar aistritheoirí, chun tacú le bunachair sonraí téarmaíochta ilteangacha agus chun forbairt teicneolaíochtaí teanga a spreagadh. Sa roinn seo, feicimid agus nuashonraímid na tionscnaimh is tábhachtaí sa réimse seo. **Go ginearálta, mínítear go maith na beartaa chuirtear chun feidhme** sa réimse sin sa **tuarascáil cur chun feidhme. Tá a bhformhór dírithe agus ábhartha**, go háirithe maidir le beartas ilteangach a chur chun feidhme ar leibhéal institiúidí an AE (féach roinn 2.3).

Tá Máistreacht Eorpach san Aistriúchán (EMT = MET) curtha ar bun ag an gCoimisiún, le cabhair ón LLP (Clár Foghlama ar Feadh an tSaoil), tionscadal i gcomhpháirtíocht idir an Coimisiún Eorpach agus institiúidí ardoideachais a chuireann cláir aistriúcháin ar fáil ar leibhéal Máistreachta d'fhonn feabhas a chur ar cháilíocht na hoiliúna d'aistritheoirí agus chun daoine ardcháilithe a fháil le bheith ag obair mar aistritheoirí san AE. Is líonra ar a dtugtar líonra EMT (= líonra MET) is ea na hollscoileanna atá páirteach sa MET. Is fóram é sin ina gcrúinníonn ball-ollscoileanna MET le chéile agus ina malartaíonn siad dea-chleachtais i dteagasc aistriúcháin. Tá 63 comhalta ar an líonra. Ina theannta sin, eagraíonn an Coimisiún cláir agus gníomhaíochtaí eile atá dírithe ar an aistriúchán a chur chun cinn mar ghairm, go háirithe *clár nan-aistritheoirí* a dtugtar cuireadh dóibh agus cuairteanna ar *chláir AS an Aistriúcháin*. Leis an gcéad chlár, is féidir le haistritheoirí an Choimisiúin cúpla seachtain a chaitheamh ag teagasc aistriúcháin in ollscoil agus comhairle a chur ar theangeolaithe faoi dheiseanna gairme san AE, agus eagraíonn an dara clár cuairteanna AS an Aistriúcháin do dhaltaí agus do dhaoine eile a bhfuil spéis ghairmiúil acu san aistriúchán. Ina theannta sin, tá comórtas aistriúcháin *Juvenes Translatores* á eagrú ag an gCoimisiún chun feasacht a mhúscailt i measc daltaí meánscoile maidir le tábhacht an aistriúcháin.²³ Bhí an Coimisiún agus an Pharlaimint gníomhach i gcruthú na Máistreachta Eorpaí san Ateangaireacht Chomhdhála (EMCI).

Cuireann an Coimisiún **uirlisí**, ábhair thagartha agus bunachair shonraí éagsúla ar fáil d'aistritheoirí agus téarmeolaithe, e.g. *Téarmaíocht Idirghníomhach don Eoraip* (IATE = *Téarmaíocht Idirghníomhach don Eoraip* = *tiae*). Chuideodh sonraí maidir le húsáid éifeachtach IATE ag úsáideoirí seachtracha le measúnú a dhéanamh ar thionchar an tionscnaimh seo.

²² Féach <http://www.lilama.org/>

²³ Féach http://ec.europa.eu/dgs/translation/programmes/index_en.htm

Sheol an Coimisiún *Ardán Gréasáin Thionscal na dTeangacha* (LIND-Web), ina bhfuil fíricí agus figiúirí faoi thionscal teanga an Aontais. Leis an Treoir maidir le Faisnéis ón Earnáil Phoiblí (2003/98/CE), bunaítear sásra nithiúil chun na Ballstáit a chur chun cinn maidir le hathúsáid acmhainní teanga arna dtáirgeadh ag institiúidí agus comhlachtaí an AE, amhail cartlanna aistriúcháin agus doiciméid arna n-aistriú go teangacha éagsúla AE (an Coimisiún Eorpach 2011d). Tá oifigí aistriúcháin in 24 Ionadaíocht de chuid an Choimisiúin ag feidhmiú mar áis idirphlé le páirtithe leasmhara náisiúnta teanga. **Bheadhsonraí** maidir leis na seirbhísí a chuireann na hoifigí sin ar fáil faoi láthair úsáideach chun measúnú a dhéanamh ar thionchar MES.

Idir 2007 agus 2011, chuidigh an *clár Cultúir* le haistriúchán 1548 leabhar a mhaoiniú, agus buiséad iomlán EUR 8.4 milliún aige (an Coimisiún Eorpach 2011d). Foilsíodh staidéar in 2011 maidir le fotheidealú a úsáid chun foghlaim teangacha iasachta a spreagadh agus inniúlacht teanga iasachta a fheabhsú (Media Consulting Group 2011). De réir tuarascála a foilsíodh le déanaí, in 2015, mhaoinigh Clár Réime an Choimisiúin um Thacaíocht d'Earnálacha Cultúir agus Closamhairc *Eoraip na Cruthaitheachta* breis agus 500 leabhar (múnóga, nuacht, drámaí, filíocht, greann agus ficsean do leanaí) as 35 theanga Eorpacha le haghaidh buiséad de bheagnach EUR 4 milliún (an Coimisiún Eorpach 2015: 5).

Ó 2010 i leith, tá an Coimisiún Eorpach ag obair ar chóras nua aistriúcháin uathoibríoch d'údarais phoiblí ar a *dtugtarMT@EC*. "Ceadaíonn an córas seo d'institiúidí agus do ghníomhaireachtaí uile an AE (ní hamháin aistritheoirí, baill foirne rialta) chomh maith le riaracháin phoiblí náisiúnta san AE aistriúcháin uathoibríocha atá cruinn go leor a fháil i 552 péire teanga san iomlán, a chlúdaíonn gach teanga oifigiúil de chuid an AE. Is forbairt ríthábhachtach é an córas nua seo ós rud é go gceadaíonn sé an t-ilteangachas i seirbhísí poiblí" (Saville agus Gutierrez Eugenio 2016:36).

Tá **staidéir** éagsúla foilsithe ag an gCoimisiún ar thábhacht an aistriúcháin sa tsochaí agus sa gheilleagar. I measc nithe eile, ní mór dúinn staidéar ar thionscal an aistriúcháin a lua (Rinsche agus Portera-Zanotti 2009), tuarascáil ar ghairm an aistriúcháin (Pym et al. 2012), altarról an aistriúcháin i sochaí na hEorpa (Euréal 2010), agus staidéar a dhíríonn ar thionchar teicneolaíochtaí nua agus samhlacha nua gnó sa tionscal aistriúcháin domhanda (Tkitl agus Debussche 2014). In 2010, d'fhoilsigh an Coimisiún staidéar ar thionchar theicneolaíochtaí na faisnéise agus na cumarsáide (TFC = TFC) agus na meán nua ar fhoghlaim teangacha (Stevens 2010).

Tá tacaíocht tugtha ag an gCoimisiún do **thionscadail eolaíochta** éagsúla i réimse na teicneolaíochta teanga daonna. Mar shampla, ar cheann de *thosaíochtaí^{an7ú} Creachlár le haghaidh Taighde agus Forbartha Teicneolaíochta (2007 —2013)* bhí "teicneolaíochtaí teanga" a chlúdaíonn go leor grúpaí taighde agus disciplíní lena n-áirítear próiseáil teanga nádúrtha, teicneolaíocht ghutha, faisnéis a bhaint agus aistriúchán uathoibríoch. Seoladh 25 tionscadal teicneolaíochta teanga san iomlán le maoiniú iomlán de EUR 56 milliún ón Aontas in 2009-2010 (an Coimisiún Eorpach 2011d). Áirítear sa Phunann Teicneolaíochta Teanga tionscadail ón gClár um Iomaíochas agus Nuálaíocht (2007-2013). Is féidir tionscadail maidir le teicneolaíochtaí teanga, agus go háirithe an t-aistriúchán uathoibríoch, a mhaoiniú le *Fís 2020* (2014-2020), an Creachlár nua um Thaighde agus Nuálaíocht.

Tá an Coimisiún gníomhach i **ngníomhaíochtaí comhair idirnáisiúnta** i réimse an aistriúcháin agus na hateangaireachta, mar shampla sa chruinniú bliantúil maidir le socruithe teanga, doiciméadacht agus foilseacháin (IAMLADP), fóram agus líonra de cheannairí eagraíochtaí idirnáisiúnta a fhostaíonn soláthróirí comhdhálacha agus seirbhísí

teanga. Ina theannta sin, tá comhaontuithe idirnáisiúnta tugtha i gcrích ag an gCoimisiún Eorpach le gníomhaireachtaí stáit éagsúla a bhfuil baint acu le haistriúchán agus le téarmaíocht ilteangach amhail an Biúró Aistriúcháin, Oibreacha Poiblí agus Seirbhísí Rialtais Cheanada, Institiúid Taighde Mhuir Chairib don Aistriúchán agus don Ateangaireacht (an Coimisiún Eorpach 2011d), Ollscoil Oideachais Stáit Herzen in St. Petersburg agus Ollscoil Teanga Moscó páirt sa Scéim Aistritheoirí ar Cuairt. I réimse na hateangaireachta, tá cláir éagsúla comhair idirnáisiúnta ag an gCoimisiún leis an tSín, Vítneam, Macao agus an Rúis.

3.5 Gné sheachtrach an ilteangachais

Baineann an cúigiú pointe den MES le “gné sheachtrach an ilteangachais”, rud a chiallaíonn teangacha Eorpacha a chur chun cinn thar lear agus comhar le heagraíochtaí náisiúnta agus idirnáisiúnta atá gníomhach i réimse na foghlama teanga agus na héagsúlachta teanga agus cultúrtha a fheabhsú. Luaitear dhá thionscnamh sa *tuarascáil ar chur chun feidhme*.

An chéad imníIndia. In 2008, d’eagraigh an Coimisiún comhdháil ar ilteangachas agus ar chomhphlé idirchultúrtha i nDeilí Nua. In 2009, shínigh sí comhdhearbhú ar ilteangachas le rialtas na hIndia. In 2011, eagraíodh cruinniú d’oifigigh shinsearacha mar chuid den idirphlé polaitiúil idir an tAontas agus an India. Baineann an dara tionscnamh leis an **tSín**. In 2009, shínigh rialtas na Síne agus an Coimisiún comhdhearbhú ar ilteangachas. Eagraíodh comhdháil maidir le hilteangachas agus foghlaim teangacha in 2011.

Níl aon fhaisnéis ar fáil maidir leis an obair leantach (más ann) ar na ráitis seo. Is ábhar díomá é seo, toisc gur minic a luaitear go minic gur sampla é an AE a bhfuil staidéar le déanamh air (agus uaireanta fiú amháin mar shamhail a bhféadfaí aithris a dhéanamh uirthi) ag tíortha ilteangacha ina bhfuil roinnt teangacha oifigiúla amhail an India nó an Afraic Theas. Ós rud é gurb é an t-ilteangachas an gnáthchleachtas seachas an eisceacht, is dócha gur cheart don AE samhlacha a lorg a d’fhéadfadh fianaise nithiúil a thabhairt maidir leis an gcaoi a mbainistear an t-ilteangachas agus an éagsúlacht teanga i dtéarmaí nithiúla. Mar a thugann Kraus faoi deara, nuair a iarrann polaiteoirí Eorpacha samhlacha den sórt sin, “is minic a thagann a leas as cás na Stát Aontaithe. [Mar sin féin], más mian linn cur chuige maith a fhorbairt chun anailís a dhéanamh ar pheirspictíochtaí an AE mar chomhphobal polaitiúil éagsúil, ba cheart dúinn díriú ar thaithí cónaidhm dhaonlathaigh ar gné bhunúsach den pholaitíocht í an t-ilchultúrachas agus an ghné ilnáisiúnta go bunúsach. Dhéanfaí an creat comparáideach chun measúnú a dhéanamh ar bheartas na hEorpa amach anseo a aistriú beagán ó thuaidh ó na Stáit Aontaithe go Ceanada” (Kraus 2008: 97: 97). Is é an Eilvéis cás suimiúil eile (féach Lacey 2013).

Ar deireadh, ba cheart don AE níos mó airde a thabhairt ar chomhar a fhorbairt le tíortha ilteangacha chun taithí agus cleachtais a mhalartú. D’fhéadfaí tacú le taighde comparáideach i réimse an ilteangachais agus an bheartais teanga. Ach **cathaoirleach Eorpach nó ionad taighde ar ilteangachas agus beartas teanga a bhunú, d’fhéadfaí fíís Eorpach den ilteangachas a chur chun cinn** ar fud an domhain seachas díreach teangacha Eorpacha a chur chun cinn iontu féin. Bheadh sé sin ag teacht le tacaíocht an AE do mhórtionscadail taighde ar ilteangachas agus sa Séú agus sa Seachtú Creachlár do Thaighde agus d’Fhorbairt Theicneolaíoch²⁴, agus leis na moltaí a rinne an Coimisiún

24 Féach an tionscadal LINEE (Teangacha i Líonra Barr Feabhais Eorpach = Teangacha i Líonra Eorpach Barr Feabhais), DYLAN (Bainistiú Dinimicí Teanga agus Éagsúlachta), Eldia (An Éagsúlacht Teanga do Chách) agus MIME (Soghluasteacht agus Cuimsiú in Eoraip Ilteangach = Soghluasteacht agus Cuimsiú

féin in 2005 sa doiciméad *A New Framework Strategy for Multilingualism*. Luaitear sa doiciméad "go gcuirfidh an Coimisiún tacaíocht ar fáil tríd an gClár Foghlama ar Feadh an tSaoil do staidéir ar staid an ilteangachais san ardoideachas agus trí chathaoirligh a chruthú i réimsí staidéir a bhaineann leis an ilteangachas agus leis an idirchultúrachas" (An Coimisiún Eorpach 2005:8).

I dTábla 7 tugtar achoimre ar phríomhthorthaí na ngníomhaíochtaí a rinne an Coimisiún Eorpach chun MET a chur chun feidhme agus tugtar ráiteas ginearálta ar thorthaí na ngníomhaíochtaí sin.

Réimse	Príomhthorthaí	Iarmhairtí agus barúlacha
Comhtháthú sóisialta, idirphlé idirchultúrtha agus lánpháirtiú Eorpach	<ol style="list-style-type: none"> 1. Foilseacháin éagsúla 2. Ardán na sochaí sibhialta a bhunú le haghaidh ilteangachais le haghaidh idirphlé idirchultúrtha 	(1 agus 2) B'fhéidir go mbeadh tionchar dearfach ar íogaireacht na dtairbhí a bhaineann le foghlaim teanga agus le héagsúlacht teanga, ach de dheasca easpa sonraí soiléire agus táscairí, ní féidir linn teacht ar chonclúid chinntitheach mar gheall ar an easpa sonraí agus táscairí soiléire.
Foghlaim ar feadh an tsaoil	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sonraí a bhailiú (an chéad suirbhé Eorpach ar scileanna teanga) 2. Maoiniú díreach ar thionscadail éagsúla a bhaineann le foghlaim ar feadh an tsaoil (5 % de bhuiséad LLP a úsáidtear chun na críche sin) 3. Líon suntasach rannpháirtithe sna tionscadail sin 	(1) Éacht tábhachtach. Infhaighteacht sonraí nua chun tagarmharcáil a dhéanamh ar éifeachtacht na gcóras oideachais (2 agus 3) Is dócha go mbeidh éifeachtaí dearfacha ann, ach tá gá le tuilleadh sonraí ar thorthaí na gclár (e.g. an leibhéal scileanna teanga a d'fhéadfadh foghlaimoirí a bhaint amach) chun measúnú a dhéanamh ar éifeachtacht agus ar bhuntáistí chur chun feidhme MES
Infhostaitheacht agus iomaíochas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Foilseacháin éagsúla 2. Maoiniú díreach chun tacú le hoiliúint i dteangacha iasachta 	(1) B'fhéidir go mbeadh tionchar dearfach aige sin ar a íogaire atá teangacha iasachta do ghnólachtaí. Bheadh gá le tuilleadh sonraí agus táscairí chun tionchar iarbhír na bhfoilseachán sin a mheas. (2) Éifeachtaí dearfacha dóchúla, ach is beag sonraí atá ar fáil maidir le torthaí deiridh chistiú díreach den sórt sin. Tá an chuid is mó de na tionscnaimh sin spriocdhírthe agus ábhartha.

Éagsúlacht teanga a chur chun cinn tríd an aistriúchán	<ol style="list-style-type: none"> 1. An Mháistreacht Eorpach san Aistriúchán 2. Uirlisí agus bunachair nua d'aistritheoirí 3. Tacaíocht d'aistriúchán leabhar 4. Staidéir éagsúla 5. Roinnt gníomhaíochtaí comhair idirnáisiúnta 	(1 agus 2) tionchar teoranta agus gan aon obair leantach.
Gné sheachtrach an ilteangachais	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dearbhú Comhphárteach maidir leis an Ilteangachas leis an India 2. Dearbhú Comhphárteach maidir leis an Ilteangachas leis an tSín 	
Foinse: Tábla arna thiomsú de réir údair		

Tábla 7: Achoimre ar ghníomhaíochtaí an Choimisiúin Eorpaigh chun MES a chur chun feidhme

4 Conclúidí

Príomhthorthaí:

- Tá cuspóirí ginearálta MET ábhartha ós rud é go bhfuil siad ag teacht leis na fadhbanna a bhfuil sé i gceist iad a réiteach. Is féidir roinnt beart nua a cheapadh chun an teannas idir soghluaisteacht agus cuimsiú a éascú, e.g. foghlaim teanga a neartú ar éileamh, agus seirbhísí poiblí níos ilteangaí a chur ar fáil, lena n-áirítear foirmeacha riaracháin. Is dea-shamplaí iad Tacaíocht Teanga ar Líne (OLS) agus Aistriúchán Meaisín do Riaracháin Phoiblí (MT@EC) a d'fhorbair an Coimisiún Eorpach.
- Is féidir an mheastóireacht ar an ábharthacht sin a dhéanamh ar fhianaise eimpíreach theoranta. Níl sonraí leordhóthanacha iontaofa againn chun staidéar a dhéanamh ar an tionchar a bhíonn ag scileanna teanga ar leas eacnamaíoch daoine aonair agus ar iomaíochas gnólachtaí. D'fhéadfaí sonraí níos fearr ar ioncam chónaitheoirí na hEorpa a bhailiú sa Suirbhé ar Oideachas do Dhaoine Fásta. Tá gá le tuilleadh sonraí cainníochtúla faoi úsáid teangacha i ngníomhaíochtaí eacnamaíochachuideachtaí Eorpacha (i.e. sna próisis cheannaigh, táirgthe agus díolacháin).
- Maidir leis an meastóireacht ar na bearta agus na gníomhaíochtaí a rinne an Coimisiún chun MES a chur chun feidhme, tugaimid faoi deara teistiméireachtaí measctha. Níl faisnéis faoi chostais agus éifeachtacht chlár agus gníomhaíochtaí an AE a dhéantar chun MES a chomhlíonadh iomlán. Ba cheart na táscairí a úsáidfear chun measúnú a dhéanamh ar thorthaí an bheartais teanga a shainiú ar bhealach níos sainráite.
- Ba cheart aird ar leith a thabhairt ar éifeachtaí deiridh na gclár atá dírithe ar scileanna teanga na mac léinn agus na ndaoine fásta a fheabhsú. Is féidir modhanna meastóireachta a oiriúnú ó na treoirlínte atá foilsithe cheana féin ag an gCoimisiún.
- Is féidir le dreasachtaí a bheith ina mbealach éifeachtach freisin chun an t-ilteangachas a chur chun cinn, go háirithe san ardoideachas.
- Ba cheart comhleanúnachas a bheith ann idir MES agus beartais eile de chuid an AE a bhfuil tionchar indíreach acu ar an éagsúlacht teanga agus archur i bhfeidhm fhoirmle LM+ 2. Uaireanta i réimsí áirithe polaitíochta, aonteangachas agus/nó trítheangachas de facto.
- D'fhéadfadh cumarsáid sheachtrach an Choimisiúin Eorpaigh a bheith níos ilteangaí, go háirithe dá shuíomhanna gréasáin.

Mar a léirítear i Roinn 1, is féidir breathnú ar fhoghlaim teanga a neartú agus tacaíocht a thabhairt d'earnáil an aistriúcháin mar bhealaí chun cuspóirí socheacnamaíocha eile a bhaint amach amhail soghluaisteacht a chur chun cinn, cuimsiú imirceach agus saoránaigh shoghluaiste an Aontais a éascú, infhostaitheacht a fheabhsú, agus comhionannas a chinntiú idir teangacha oifigiúla an AE (pointe 1 agus pointe 3 den MES agus na moltaí deiridh).

Léiríonn an fhianaise eimpíreach a chuirtear i láthair i Roinn 2 gur féidir tionchar dearfach a bheith ag scileanna teanga iasachta ar ioncam daoine aonair agus ar fholláine na sochaí, agus gur cuspóir oiriúnach é infheistíocht a dhéanamh i dteagasc níos mó ná teanga iasachta amháin. Is féidir tairbhí den sórt sin a thomhas. Ina theannta sin, is féidir le scileanna teanga iasachta soghluaisteacht agus cuimsiú a éascú. Tá fianaise ar an tionchar atá ag scileanna teanga ar infhostaitheacht fós le léiriú, ach tá caidreamh

dearfach idir scileanna teanga agus stádas gairmiúil. Is féidir le scileanna teanga cuidiú le lánpháirtiú eacnamaíoch imirceach trína n-ioncam agus a ndeiseanna fostaíochta a mhéadú. Léiríonn staidéar arrátaí eisiaimh teanga gur gá caitheamh go cothrom le teangacha oifigiúla an Aontais Eorpaigh chun éifeachtúlacht agus cothroime a chinntiú maidir le rochtain ar dhoiciméid a fhoilsíonn an tAontas.

Ceann de spriocanna MES is ea tacú le foghlaim teangacha chun soghluaisteacht laistigh den AE a chur chun cinn agus chun cuimsiú a chur chun cinn sa tír óstach, ach ní leor foirmle LM+ 2 ná cur chun cinn teanga cumarsáide aonair chun an teannas idir an tsoghluaisteacht agus an cuimsiú a réiteach. D'fhéadfaí roinnt beart nuálach a fhorbairt ar an leibhéal náisiúnta agus ar leibhéal an AE. **Ba cheart go mbeadh sé níos inrochtana agus níos saoire teanga oifigiúil nó teangacha oifigiúla na tíre óstaí a fhoghlaim sula n-imeoidh siad thar lear agus/nó díreach tar éis dóibh an tír óstach a shroicheadh.** Is sampla maith í Tacaíocht Teanga ar Líne (OLS) a chuir an Coimisiún Eorpach ar fáil do mhic léinn Erasmus agus d'fhéadfaí í a leathnú chuig spriocdhaonraí eile (féach roinn 3.2). Ina theannta sin, mar a mholtar i bpointe 3.c de MES, d'fhéadfadh an AE cistí struchtúracha Eorpacha a úsáid chun cúrsaí teanga sonracha a sholáthar i ngairmoideachas agus in oideachas aosach. Bheadh sé sin i gcomhréir leis na moltaí atá sna conclúidí ón gComhairle an 20 Bealtaine 2014 maidir leis an ilteangachas agus scileanna teanga a fhorbairt. Sa doiciméad seo, iarrann an Chomhairle orthu “acmhainneacht chlár Erasmus+ agus Chistí Struchtúracha agus Infheistíochta na hEorpa” a úsáid chun na cuspóirí sin a bhaint amach.

D'fhéadfadh soláthar níos fearr seirbhísí poiblí ilteangacha, i gcathracha móra ar a laghad, a bheith úsáideach. Trí fhoirmeacha caighdeánaithe riaracháin a sholáthar i roinnt teangacha, is féidir gníomhaíochtaí eacnamaíocha agus comhordú na gcóras slándála sóisialta a éascú. Tá roinnt dul chun cinn déanta, ach d'fhéadfaí dul chun cinn a dhéanamh²⁵. Is féidir le haistriúchán uathoibríoch do riaracháin phoiblí (MT@EC) a d'fhorbair an Coimisiún Eorpach a bheith an-úsáideach sa réimse seo (féach roinn 3.4). Cuireann sé sin béim ar a thábhachtaí atá an t-aistriúchán agus an ateangaireacht ó thaobh cumarsáid ilteangach san Eoraip a bhainistiú. Mar fhocal scoir ar **an bpointe seo, tá na cuspóirí ginearálta a chuirtear i láthair sa MET ábhartha mar tá siad ag teacht leis na fadhbanna a bheartaítear a réiteach. Tugann scileanna teanga cineálacha éagsúla sochar (nó “tairbhí”) do dhaoine aonair, don tsochaí agus d'institiúid an AE. Rinneadh cainníochtú ar chuid de na sochair sin (nó d'fhéadfadh sé go mbeidís). Ba cheart roinnt beart nuálach a cheapadh, áfach, chun an teannas idir soghluaisteacht agus cuimsiú a éascú tuilleadh.**

Ba cheart a thabhairt faoi deara sa staidéar seo gur ar fhianaise eimpíreach theoranta a rinneadh an mheastóireacht ar ábharthacht MET. Ní bhaineann an fhianaise sin ach le roinnt tíortha Eorpacha, lena n-áirítear tíortha nach bhfuil san AE

25 Mar shampla, foráiltear le caighdeáin AE i réimse chomhordú na gcóras slándála sóisialta go gcumhdaítear tairbhíthe le reachtaíocht tíre amháin agus go bhfaigheann siad bónais sa tír sin, agus go gcinneann eagraíochtaí slándála sóisialta an dlínse dhlíthiúil a bhfuil na tairbhíthe faoina réir (tugtar príonsabal an 'dlí aonair is infheidhme' air sin). e.g. ba cheart do dhuine atá bunaithe agus a oibríonn san Ostair le gníomhaíocht bhreise eacnamaíoch sa tSlóvaic a slándáil shóisialta ar fad a íoc san Ostair. Mar sin féin, úsáideann gach eagraíocht náisiúnta foirmeacha éagsúla i dteangacha éagsúla nach gá go dtuigfeadh oifigigh atá ag obair in eagraíochtaí thar lear iad. Mar thoradh air sin, tá bacainní riaracháin roimh shaoránaigh Eorpacha atá ag obair i níos mó ná Ballstát amháin, rud a chuireann le costas na soghluaisteachta.

amhail an Tuirc nó an Eilvéis. **Níl sonraí leordhóthanacha iontaofa againn chun tionchar scileanna teanga ar fholláine eacnamaíoch daoine aonair a mheas, agus ar an gcaoi sin déantar comparáid idir tábhacht teangacha éagsúla ar an margadh saothair agus éifeachtaí réigiúnacha (mar shampla, ní dócha go dtugtar an luach céanna do scileanna teanga san Iodáilis i réigiúin na Fraince Rhône-Alpes agus an Bhriotáin). De réir ár gcuid eolais, is é an t-aon tacar sonraí atá **foilsithe** Eurostat an t-aon tacar sonraí is féidir a úsáid le haghaidh anailísí tras-Eorpacha ar an gcaidreamh idir scileanna teanga agus infhostaitheacht agus/nó ioncam aonair. Mar sin féin, ba cheart cáilíocht na sonraí a bhailítear a fheabhsú, go háirithe d'athróa a chuireann síos ar ioncam na bhfreagróirí. Réiteach féideartha amháin is ea roinnt suirbhéanna ad hoc a fhoilsiú nó ceisteanna sonracha maidir le scileanna teanga a chur san áireamh go tráthrialta i staidéir fhadaimseartha ionadaíoch mhórscála amhail *Staidéar Socheacnamaíoch Phainéil Ghearmánach* (SOEP). Níl sonraí ar fáil chun scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi a gcuireann scileanna teanga le OTI an AE. Chun measúnú a dhéanamh ar an méid a chuireann scileanna teanga leis an iomaíochas agus chun breisluach a chruthú, tá gá le **sonraí cainníochtúla maidir le húsáid teangacha** i bpróiseas ceannaigh, táirgthe agus díolacháin cuideachtaí Eorpacha (féach roinn 2.1.2 mar shampla). Níl an smaoineamh seo go hiomlán nua. Doiciméad inmheánach oibre an *Mheasúnaithe* Tionchair ón gCoimisiún: *doiciméad a ghabhann leis an Teachtaireacht maidir leis an Ilteangachas: Is sócmhainn don Eoraip agus comhthiomantas é ina moltar sonraí suirbhé faoi straitéisí teanga arna nglacadh aggnólachtaí, soláthraithe agus údaráis áitiúla a bhailiú, agus sonraí a bhailiú faoin gcaoi a gcuireann na meáin an éagsúlacht teanga agus chultúrtha san áireamh (an Coimisiún Eorpach 2008c:32). Is sampla iad na sonraí a bhailítear san Eilvéis.***

Léiríodh sa mheastóireacht a rinne an Coimisiún ar na bearta agus ar na gníomhaíochtaí a chuir sé i bhfeidhm chun MET a chur chun feidhme, cé go raibh a lán gníomhaíochtaí ábhartha (i bhfianaise na dtorthaí a cuireadh i láthair i roinn 2), is minic nach mbíonn **faisnéis maidir le costais agus éifeachtacht chlár agus ghníomhaíochtaí an AE chun cuspóirí MES a bhaint amach neamhiomlán. Ba cheart sainmhíniú níos fearr a thabhairt ar tháscarí chun measúnú a dhéanamh ar thorthaí an bheartais teanga.** Baineann na sonraí foilsithe le hionchuir (infheistithe EUR) agus uaireanta le táirgí (e.g. líon na gclár a fhaigheann tacaíocht), ach ba cheart aird níos mó a thabhairt ar mheastóireacht thorthaí deiridh (nó iarmhairtí) na gclár sin ar an spriocdhaoir. Cuirtear dea-mhúnla ar fáil sa tuarascáil a scríobh Grin et al. (2003) chun measúnú a dhéanamh ar éifeachtacht/éifeachtacht mhaoiniú an AE do bheartais teanga chun tacú le teangacha mionlaigh. Is féidir modhanna meastóireachta a oiriúnú ó threoirínte a d'fhoilsigh an Coimisiún cheana féin (an Coimisiún Eorpach 1999, an Coimisiún Eorpach 2008ú). Ba cheart táscarí feidhmíochta a dhearadh ar bhealach níos fearr (féach roinn 1.2).

D'fhéadfaí faireachán níos fearr a dhéanamh ar thorthaí na tacaíochta airgeadais ón Aontas d'fhoghlaim teangacha i measc Erasmus agus mic léinn idirnáisiúnta. Ba cheart a thabhairt faoi deara nach bhfuil tacaíocht airgeadais dhíreach ach ar cheann amháin de na luamháin is féidir leis an AE a úsáid chun cuspóirí MET a bhaint amach. Is féidir le dreasachtaí a bheith ina mbealach éifeachtach freisin chun an t-ilteangachas a chur chun cinn. Mar shampla, is é rogha teanga an duine aonair agus na n-institiúidí ardoideachais a fhreagraíonn do na dreasachtaí atá ionchorpraithe sna córais chun measúnú a dhéanamh ar cháilíocht na ngníomhaíochtaí taighde agus teagaisc (e.g. rangú ollscoile). Ach maoiniú poiblí ollscoileanna nó tacaíocht soghluaisteachta mac léinn a nascadh le líon simplí na

mac léinn atá cláraithe, is féidir spreagadh a thabhairt do chlár ollscoile a dhéantar i mBéarla amháin gan dóthain airde a thabhairt do mhic léinn i dteanga oifigiúil na tíre aíochta. Trí úsáid a bhaint as táscaire amhail “Íon na mac léinn idirnáisiúnta cláraithe a bhainfidh leibhéal C1 amach san eolas ar theangacha áitiúla ag deireadh a gcuid staidéir” in ionad Íon simplí mac léinn eachtrannach, d’fhéadfadh sé spreagadh a thabhairt d’institiúidí ardoideachais foghlaim teangacha a chur chun cinn ar bhealach níos éifeachtaí i measc mac léinn idirnáisiúnta. Go ginearálta, **ba cheart** aird ar leith a thabhairt ar an gcomhleanúnachas idir MES agus beartais eile de chuid an AE a bhfuil tionchair indíreacha acu ar éagsúlacht teanga agus ar chur i bhfeidhm fhoirmle LM+ 2, amhail “idirnáisiúnú” an ardoideachais, an bheartais paitinne agus nuálaíochta, agus úsáid teangacha ar shuíomhanna gréasáin institiúidí an AE. Uaireanta i réimsí beartais den sórt sin, is é an t— *aonteangachas nó ande* factoteangachas a bhíonn i réim, agus d’fhéadfadh sé sin tionchar a imirt ar na dreasachtaí a bhíonn ag daoine aonair agus ag teaghlach ar a bhfuil teangacha le foghlaim agus le húsáid. Mar a tugadh faoi deara sa doiciméad *foirne thuasluaite de chuid an Choimisiúin: Doiciméad a ghabhann leis an Teachtaireacht maidir leis an Ilteangachas: Sócmhainn don Eoraip agus tiomantas coiteann*, is saincheist leathan é an t-ilteangachas a bhfuil tionchar aici ar an iomaíochas agus ar shaoránacht Eorpach agus ba cheart é a chomhtháthú i raon beartas lasmuigh den oideachas” (An Coimisiún Eorpach 2008c:5).

Is anseo atábarúil ó na Náisiúin Aontaithe maidir le cuspóir deiridh an MET. Iarrann an Chomhairle ar an gCoimisiún “bearta a ghlacadh, faoi chuimsiú an chreata beartais chuimsithigh nua maidir leis an ilteangachas agus laistigh de theorainneacha a inniúlachtaí, chun riachtanais teanga na saoránach agus na n-institiúidí a chur san áireamh, agus aird ar leith á thabhairt ar (i) ar an gcaidreamh idir na hinstiúidí Eorpacha agus an pobal agus (ii) ar an gcaidreamh idir na hinstiúidí Eorpacha agus na hinstiúidí náisiúnta, le cúram ar leith chun faisnéis a sholáthar sna teangacha oifigiúla uile agus chun an t-ilteangachas a chur chun cinn ar shuíomhanna gréasáin an Choimisiúin”. Níor thug an Coimisiún aghaidh air sin sa tuarascáil ar chur chun feidhmená i ndoiciméid ghaolmhara. Mar sin féin, léiríonn na teastais a thugtar i roinn 2.3 go bhféadfaí an t-ilteangachas a chur chun cinn ar bhealach níos fearr ar shuíomhanna gréasáin an Choimisiúin. Chomh maith le bheith ina stór nuachta nó faisnéise ginearálta, tá ar leathanaigh ghréasáin an Choimisiúin ábhar a d’fhéadfadh tábhacht straitéiseach a bheith ag baint leis do ghníomhaithe eacnamaíocha amhail fiontair bheaga agus mheánmhéide, comhlachais agus eagraíochtaí neamhrialtasacha a fhreagraíonn do ghlaonna ar thairiscintí, clár mhaoiniúcháin nó nósanna imeachta soláthair.

5 Tagairtí

- Aldashev, Alisher, Johannes Gernandt, agus Stephan L. Thomsen (2009). "Úsáid teanga, rannpháirtíocht, fostaíocht agus tuilleamh Fianaise d'eachtrannaigh in Iarthar na Gearmáine a bhfuil foinsí éagsúla roghnúcháin acu", *Eacnamaíocht an Lucht Saothair*, 16, lgh. 330-341.
- Ammon, Ulrich (2015). *Die Stellung der deutschen Sprache in der Welt* Berlin: Ó Gruyter.
- Aparicio Fenoll, Ainhoa agus Zoë Kuehn (2016). "An gcothóidh inniúlacht teanga iasachta imirce daoine óga laistigh den Aontas Eorpach?", in Gazzola, Michele agus Bengt-Arne Wickström (eag.) *Eacnamaíocht an Bheartais Teanga*, lch. 331-356. Cambridge: Mit Press.
- Araújo, Luísa, Patrícia Dinis da Costa, Salvo Flisi, agus Elena Soto Calvo (2015). *Teanga agus Infhostaitheacht*. Lucsamburg: An Coimisiún Eorpach – An tAirmheán Comhpháirteach Taighde.
- Bane Mullarkey Ltd. (2009). *Na buntáistí eacnamaíocha a bhaineann leis an nGaeilge a mhéadaigh go Cathair na Gaillimhe agus Gaeltacht na Gaillimhe*. Gaillimh: Gaillimh an Ghaeilge.
- Beadle, Shane, Martin Humburg, Richard Smith, agus Patricia Vale (2015). *Staidéar ar Inniúlacht i dTeanga Iasachta agus Infhostaitheacht*. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- Budría, Santiago agus Pablo Swedberg (2012). *Tionchar na hinniúlachta teanga ar thuilleamh inimirceach sa Spáinn*, Plépháipéar IZA Uimh. 6957. Bonn: Forschungsinstitut zur Zukunft der Arbeit.
- CILT (2006). *ELAN: Éifeachtaí ar gheilleagar na hEorpa de ganntanais scileanna teanga iasachta i bhfiontair*. Londain: CILT, an tIonad Náisiúnta do Theangacha.
- Comhairle an Aontais Eorpaigh (2008ú). "Conclúidí ón gComhairle an 22 Bealtaine 2008 maidir leis an ilteangachas", *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*, C 140, lch. 14-15.
- Comhairle an Aontais Eorpaigh (2008b). "Rún ón gComhairle an 21 Samhain 2008 maidir le straitéis Eorpach don ilteangachas", *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*, C 320 (16.12.2008), lch. 1-3.
- Comhairle an Aontais Eorpaigh (2010). Conclúidí ón gComhairle maidir le scileanna teanga chun an tsoghluaisteacht a fheabhsú, *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*, C 372, lch. 27-30.
- Comhairle an Aontais Eorpaigh (2012). "Rialachán (AE) Uimh. 1260/2012 an 17 Nollaig 2012 lena gcuirtear chun feidhme comhar feabhsaithe sa réimse a bhaineann le cosaint aonadach phaitinne a chruthú i ndáil leis na socrúithe aistriúcháin is infheidhme", *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*, L 361, lch. 89-92.
- Cullen, Joe, Clare Cullen, Véronique Maes, agus Gigliola Paviotti (2008ú). *Ilteangachas: Idir cuspóirí beartais agus cur chun feidhme*. An Bhruiséil: Parlaimint na hEorpa.
- Cullen, Joe, Clare Cullen, Véronique Maes, agus Gigliola Paviotti (2008b). *Ilteangachas: Idir cuspóirí beartais agus cur chun feidhme – Iarscríbhinní*. An Bhruiséil: Parlaimint na hEorpa.
- Danguy, Jérôme agus Bruno Van Pottelsberghe de la Potterie (2011). "Anailís costais agus tairbhe ar phaitinn an Chomhphobail", *Journal of Benefit-Cost Analysis*, 2 (2), pp. 1-41.
- Di Paolo, Antonio agus Tansel Aysit (2015). Filleadh ar scileanna teanga iasachta i dtír i mbéal forbartha: Cás na Tuirce, *Journal of Development Studies* 51, lch. 407-421.
- Dustmann, Críostaí (1994). "Fliúlú, scríobh líofacht agus tuilleamh na n-imirceach", *Journal of Population Economics*, 7 (2), lgh. 133-156.

Straitéis Eorpach don Ilteangachas: Sochair agus costais. 56p/63

- Dustmann, Críostaí agus Francesca Fabbri (2003). Inniúlacht teanga agus an margadh saothair. Performance of immigrants in the UK", *The Economic Journal*, 113, pp. 695-717.
- Egger, Peter H. agus Andrea Lassman (2016). "Cultural intergration and export variety overlap across countries", in Gazzola, Michele agus Bengt-Arne Wickström (eag.) *The Economics of Language Policy*, pp. 357-380. Cambridge: MIT Press.
- Egger, Peter H. agus Andrea Lassmann (2012). "Éifeacht na teanga sa trádáil idirnáisiúnta: A meta-anailís", *Litreacha Eacnamaíochta*, 116, lgh. 121-124.
- Egger, Peter H. agus Farid Toubal (2016). "Comhtheanga labhartha agus trádáil idirnáisiúnta", in Ginsburgh, Victor agus Shlomo Weber (eag.) *The Palgrave Handbook of Economics and Language*, pp. 263-289. Basingstoke: Palgrave.
- EPO-OHIM (2013). *Tionscail dhiana maidir le cearta maoinne intleachtúla: rannchuidiú le feidhmíocht eacnamaíoch agus le fostaíocht san Aontas Eorpach. Tuarascáil ar Anailís ar Leibhéal Tionscail, Meán Fómhair 2013*. München-Alicante: Oifig Eorpach na bPaitinní (OPO) agus an Oifig um Chomhchuíbhíú sa Mhargadh Inmheánach (OHIM).
- Eureval (2010). *Ionchur an aistriúcháin i sochaí ilteangach an Aontais Eorpaigh*, Staidéar ar an Aistriúchán agus Ilteangachas. An Bhruiséil: Ard-Stiúrthóireacht an Aistriúcháin. An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (1999). *Bailiú Acmhainní – Meastóireacht ar chlár shocheacnamaíoch* (6 imleabhar). Lucsamburg: Oifig Foilseachán Oifigiúil na gComhphobal Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2003). Foghlaim teangacha agus éagsúlacht teanga a chur chun cinn: *Plean Gníomhaíochta 2004-2006*, COM(2003) 449 final. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2005). *Creatstraitéis nua don Ilteangachas*, COM(2005) 596 final. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2007). *Soghluaisteacht, ionstraim le haghaidh tuilleadh post agus poist níos fearr: An Plean Gníomhaíochta Eorpach um Shoghluaisteacht ó Phost go Chéile (2007-2010)*, COM(2007) 773 final. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2008ú). *EVALSED: Na hacmhainní chun meastóireacht a dhéanamh ar an bhforbairt shocheacnamaíoch*. Lucsamburg: Oifig Foilseachán Oifigiúil na gComhphobal Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2008b). *Páipéar Uaine – Imirce & soghluaisteacht: Challenges and opportunities for education systems [Dúshlán agus deiseanna do chórais oideachais an Aontais Eorpaigh]*, COM(2008) 423. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2008c). *Measúnú tionchair. Doiciméad a ghabhann leis an teachtaireacht "Ilteangachas: An asset for Europe and a shared commitment [Sócmhainn don Eoraip agus tiomantas comhroinnte]*, COM(2008) 2444. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2008ú). *Fardal gníomhaíochtaí pobail i réimse an ilteangachais agus torthaí an chomhairliúcháin phoiblí ar líne. Doiciméad a ghabhann leis an teachtaireacht ón gCoimisiún chuig Parlaimint na hEorpa, chuig an gComhairle, chuig Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa agus chuig Coiste na Réigiún: Ilteangachas: Sócmhainn don Eoraip agus tiomantas comhroinnte*, SEC(2008) 2443. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2008e). *Ilteangachas: An asset for Europe and a shared commitment [Sócmhainn don Eoraip agus tiomantas comhroinnte]*, COM(2008) 566 final. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2009). *Leanaí inimirceacha a lánpháirtiú i scoileanna san Eoraip*. An Bhruiséil: Eurydice-An Coimisiún Eorpach.

Straitéis Eorpach don Ilteangachas: Sochair agus costais. 57p/63

- An Coimisiún Eorpach (2011d). *Fardal de ghníomhaíochtaí pobail i réimse an ilteangachais – nuashonrú 2011*, SEC(2011) 926. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2011b). *Treoir teanga do ghnólachtaí na hEorpa. An chumarsáid rathúil i do thrádáil idirnáisiúnta*, an Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2011c). *Foghlaim teangacha ag leibhéal na réamh-bhunscoile: é a dhéanamh éifeachtúil agus inbhuanaithe. Lámhleabhar beartais*, SEC (2011) 928 leagan deireanach. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2011d). *Teangacha do Phoist. Scileanna cumarsáide ilteangacha a chur ar fáil don mhargadh saothair*. , Tuarascáil ón meitheal théamach "Teangacha le haghaidh Post". Creat straitéiseach Eorpach don oideachas agus don oiliúint. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2011e). *Dea-chleachtais ilteangacha ghnó a mhapáil san AE*. An Bhruiséil: Ard-Stiúrthóireacht an Aistriúcháin. An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2011f). *Tuarascáil ar chur chun feidhme Rún ón gComhairle an 21 Samhain 2008 maidir le straitéis Eorpach don ilteangachas*, SEC(2011) 927. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2012a). *Eorpaigh agus a dteangacha*, Eorabharaiméadar Speisialta 386. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2012b). *An chéad Suirbhé Eorpach ar Inniúlachtaí Teanga*. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2012c). *Scileanna teanga ar mhaithe le hinfhostaitheacht, soghluaisteacht agus fás*, a ghabhann leis an doiciméad. Cumarsáid ón gCoimisiún. "Athmhachnamh ar an Oideachas: Infheistiú i scileanna le go mbeidh torthaí socheacnamaíocha níos fearr ann". SWD(2012) 372 final. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2012a). *Scileanna teanga ar mhaithe le hinfhostaitheacht, soghluaisteacht agus fás. Accompanying the document "Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic results" [Athmhachnamh ar an Oideachas: Infheistíocht a dhéanamh i scileanna le haghaidh torthaí socheacnamaíocha níos fearr]*, SWD(2012) 372 final. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2012e). *Athmhachnamh ar an oideachas: Anailís de réir tíre Cuid I. A ghabhann leis an dáileog Athmhachnamh ar an Oideachas: Infheistíocht a dhéanamh i scileanna le haghaidh torthaí socheacnamaíocha níos fearr*, SWD(2012) 377 final. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2012f). *Athmhachnamh ar an Oideachas: Infheistíocht a dhéanamh i scileanna le haghaidh torthaí socheacnamaíocha níos fearr* COM(2012) 669 final. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- An Coimisiún Eorpach (2015). *Scileanna teanga ar scoil agus ag an obair. Fianaise nua ar na trialacha teanga náisiúnta agus ar an luach atá ar scileanna teanga i margadh an tsaothair*. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- Parlaimint na hEorpa (2008). "Rún ó Pharlaimint na hEorpa an 24 Márta 2009 maidir leis an Ilteangachas: Sócmhainn don Eoraip agus tiomantas comhroinnte (2008/2225(INI))", *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*, C 117 E, Ich. 59-64.
- Eurostat (2016). *Staitisticí foghlama teangacha iasachta*, Staitisticí, Eurostat.
- Fidrmuc, Jan agus Jarko FIDRMUC (2015). "Teangacha eachtracha agus trádáil: Fianaise ó thurgnamh nádúrtha", *Eacnamaíocht Eimpíreach*, DOI 10.1007/s00181-015-0999-7.
- Fidrmuc, Jan, Victor Ginsburgh, agus Shlomo Weber (2010). "Scenarios thar aontoilíocht: An bhféadfadh tromlach cáilithe na mBallstát ualach an ilteangachais a mhaolú san Eoraip?", in Hanf, Dominik, Klaus Malacek, agus Elise Muir (eag.) *Languages and*

European integration(PP.). 259-279. An Bhruiséil: Peter Lang.

- Gazzola, Michele (2014ú). *Meastóireacht a dhéanamh ar chórais teanga. Teoiric agus cur i bhfeidhm maidir le heagraíochtaí ilteangacha paitinne*. Amstardam: John Benjamins.
- Gazzola, Michele (2014b). 'Partecipazione, esclusione linguistica e traduzione: Una valutazione del regime linguistico dell'Unione europea', *Studi Italiani di Linguistica Teorica e Applicata*, 43 (2), lch. 227-264.
- Gazzola, Michele (2015). "Éagothromaíochtaí teanga i mbainistiú faisnéise paitinne san Eoraip a aithint agus a mhaolú", *Faisnéis Dhomhanda na bPaitinní*, (40), lch. 43-50.
- Gazzola, Michele (2016). Cumarsáid ilteangach do na daoine? Beartas teanga agus cothroime san Aontas Eorpach", *Polaitíocht an Aontais Eorpaigh*, DOI: 10.1177/1465116516657672.
- Gazzola, Michele (2016, atá le teacht). Scileanna teanga agus stádas fostaíochta na n-imirceach fásta san Eoraip", in Beacco, Jean-Claude, Hans-Jürgen Krumm, David Little, agus Philia Thalgott (eag.) imeascadh teanga na n-imirceach fásta. *Roinnt ceachtanna ó thaighde*. Beirlín/Boston: Ó Gruyter-Mouton.
- Gazzola, Michele (2016, sa phreas). "Documenti e Orientamenti dell'Unione europea in materia di MULTILINGUISMO", in Caretti, Paolo agus Giuseppe Mobilio (eag.) *La lingua teacht fattore di integrazione sociale e politica*, pp. 99-131. Torino: Giappichelli.
- Gazzola, Michele agus François Grin (2013). An bhfuil ELF níos éifeachtaí agus níos cothroime ná an t-aistriúchán? Meastóireacht ar chóras ilteangach an AE," *International Journal of Applied Linguistics*, 23 (1), lch. 93-107.
- Gazzola, Michele, François Grin, agus Bengt-Arne Wickström (2016). "Bibliography gonta den eacnamaíocht teanga", in Gazzola, Michele agus Bengt-Arne Wickström (eag.) *The Economics of Language Policy*, pp. 53-92. Cambridge (MA): Mit Press.
- Ginsburgh, Victor agus Juan Prieto (2011). "Returns to foreign languages of Native workers in the EU", *Industrial and Labor Relations Review*, 64 (3), lgh. 599-618.
- Ginsburgh, Victor agus Shlomo Weber (2005). "Teangacha a bhaint san Aontas Eorpach", *Journal of Common Market Studies*, 43 (2), lch. 273-286.
- Gobierno vasco (2016). *Luach agus tionchar eacnamaíoch teanga na mBascach*. San Sebastian: Rialtas na mBascach – Department of education, language policy and culture.
- Grin, François (1999). *Scileanna agus luach saothair. Luach na dteangacha san Eilvéis*. Fribourg: Eagraín ollscoile Fribourg.
- Grin, François (2003). "Pleanáil agus eacnamaíocht teanga", *Saincheisteanna Reatha sa Phleanáil Teanga*, 4 (1), lch. 1-66.
- Grin, François, László Marác, Nike K. Pokorn, agus Peter A. Kraus (2014). "Soghluaisteacht agus cuimsiú san Eoraip ilteangach: Páipéar seasaimh ar thionscadal MIME". An Ghinéiv: Ollscoil na Ginéive <http://www.mime-project.org/resources/MIME-POSITIONPAPER-V4.pdf>
- Grin, François, Tom Moring, Durk Gorter, Johan Häggman, Dónall Ó Riagáin, agus Miguel Strubell (2003). *Tacaíocht do theangacha mionlaigh san Eoraip*. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- Grin, François, Claudio Sfreddo, agus François Vaillancourt (2009). *Teangacha iasachta i ngníomhaíocht ghairmiúil*, Tionscadal Uimh. 405640-108630. An Ghinéiv: Ollscoil na Ginéive www.elf.unige.ch
- Grin, François, Claudio Sfreddo, agus François Vaillancourt (2010). *Eacnamaíocht an ionaid oibre ilteangaigh*. Londain: Ród-ghealladh.
- Grin, François agus François Vaillancourt (1997). Eacnamaíocht an ilteangachais: Forbhreathnú agus creat anailíseach," *Athbhreithniú Bliantúil ar Theangeolaithe Fheidhmeacha*, 17, lgh. 4365.

Straitéis Eorpach don Ilteangachas: Sochair agus costais. 59p/63

- Hagen, Stephen (2010). *Staidéar ELAN-CAT: Staidéar ar Úsáid Teangacha le haghaidh Tráchtála agus Trádála sa Chatalóin*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.
- Hagen, Stephen (2011). *Tuarascáil ar straitéisí bainistíochta teanga agus dea-chleachtas i FBManna na hEorpa: Tionscadal Pimlico*. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- Hanf, Dominik, Klaus Malacek, agus Elise Muir (eag.) (2010). *Teangacha agus imeascadh na hEorpa*. An Bhruiséil: Peter Lang.
- Harhoff, Dietmar, Karin Hoisl, Bettina Reichl, agus Bruno Van Pottelsberghe (2009). "Patent validation at the country – the role of fees and translation costs", *Beartas Taighde*, 38, lgh. 1423-1437.
- Hornberger, Nancy H. (2006). "Frameworks and model in language policy and planning ", in Ricento, Thomas (ed) *An Réamhrá maidir le polasaí teanga. Teoiric agus modhanna*, pp. 24-41. Oxford: Blackwell.
- ICF Seirbhísí Comhairliúcháin (2015). *Múineadh agus foghlaim teangacha i seomraí ranga ilteangacha*. An Bhruiséil: Ard-Stiúrthóireacht an Oideachais agus an Chultúir. An Coimisiún Eorpach.
- ICF GHK (2014). *Teangacha san oideachas agus san oiliúint: Anailís chomparáideach deiridh tíre*. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- Knoepfel, Peter, Corinne Larrue, Frédéric Varone, agus Michael Hill (2007). *Anailís ar an mbeartas poiblí*. Briostól: An Preas Beartais. [Bunús: *Beartais phoiblí a anailísiú agus a stiúradh* (2a ed.), an Ghinéiv-Basel: Helbing & Lichtenhahn, 2006].
- Kraus, Peter A. (2008). "Éagsúlacht thoiseach amháin? Imeascadh na hEorpa agus callange an bheartais teanga", in Arzo, Xabier (eag.) *Urramú na héagsúlachta teanga san Aontas Eorpach*, lch. 86-103. Amstardam: John Benjamins.
- Krzyzanowski, Michal agus Ruth Wodak (2011). Straitéisí beartais agus beartais teanga: Straitéis Liospóin an Aontais Eorpaigh agus a himpleachtaí do bheartas teanga agus ilteangachais an AE, *Beartas Teanga* 10, lch. 115-136.
- Lacey, Joseph (2013). "An Eoraip An Eilbhéis? On the Idea of a Voting Space and the Possibility of a Multilingual Demos," *British Journal of Political Science*, pp. 1-22.
- Leslie, Derek agus Joanne Lindley (2001). "Tionchar chumas teanga ar fhostaíocht agus ar thuilleamh phobail eitneacha na Breataine", *Economica*, 68, lgh. 587606.
- Marsh, David agus Richard Hill (2009). *Staidéar ar an méid a chuireann an t-ilteangachas leis an gcruthaitheacht*. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- McCormick, Christopher (2013). "Tá geilleagair níos fearr ag tíortha a bhfuil Béarla níos fearr acu", *Harvard Business Review*, 15 Samhain.
- Grúpa Comhairliúcháin MEDIA (2011). *Staidéar ar fhotheidealú a úsáid. An poitéinseal atá ann foghlaim teangacha iasachta a spreagadh agus máistreacht ar theangacha iasachta a fheabhsú*. An Bhruiséil: Ard-Stiúrthóireacht an Oideachais agus an Chultúir. An Coimisiún Eorpach.
- Melitz, Jacques (2008). "Trádáil teanga agus eachtrach", *Athbhreithniú Eacnamaíoch na hEorpa*, 52, lch. 667-699.
- Ó Riagáin, Pádraig (2015). "anailís chomparáideach ar bhearta iniúlachta teanga in EB agus suirbhéanna náisiúnta", Páipéar arna thíolacadh ag an *Eorabharaiméadar Siompóisiam @ GESIS. Ceithre Deich mBliana de Shuirbhéireacht ar an Eoraip – Peirspictíochtaí maidir le Taighde Acadúil le Suirbhéanna Eorabharaiméadair an Choimisiúin Eorpaigh*, Dé hAoine an 10 Iúil 2015, Cologne Germany, http://www.gesis.org/fileadmin/upload/events/EBSymposium/Poster/ORiagain_Poster.pdf
- Phillipson, Robert (2003). *An Eoraipi mBéarla amháin? Dúshlán a chur faoin mbeartas teanga*. Londain: Ród-ghealladh.
- Priegnitz, Frauke (2014). "Zwischen englischsprachigem Studium agus Landessprachigem

Umfeld. International Absolventen deutscher und Dänischer Hochschulen" PhD, Fakultät für Geisteswissenschaften Fachbereiche Sprache, Literatur, Medien & Europäische Sprachen und Literaturen der Universität Hamburg, Hamburg.

- Pym, Anthony, François Grin, Claudio Sfreddo, agus Andy Lung Jan Chan (2012). *Stádas ghairm an aistriúcháin san Aontas Eorpach*, Staidéar ar Aistriúchán agus Ilteangachas. An Bhruiséil: Ard-Stiúrthóireacht an Aistriúcháin. An Coimisiún Eorpach.
- Rendon, Sílvio (2007). "Préimh na Catalóine: Teanga agus fostaíocht sa Chatalóin", *Journal of Population Economics*, 20, lch. 669-686.
- Rinsche, Adriane agus Nadia Portera-Zanotti (2009). *Méid thionscal na dteangacha san AE*. An Bhruiséil: Ard-Stiúrthóireacht an Aistriúcháin, an Coimisiún Eorpach.
- Saville, Nick agus Esther Gutierrez Eugenio (2016). *Taighde do Choiste CULT – Cur chun feidhme na Straitéise Eorpaí don Ilteangachas – Beartas agus cur chun feidhme ar leibhéal AE*. An Bhruiséil: An tAontas Eorpach.
- Stevens, Anne (2010). *Staidéar ar thionchar theicneolaíocht na faisnéise agus na cumarsáide (TFC) agus na meán nua ar fhoghlaim teangacha*. An Bhruiséil: An Coimisiún Eorpach.
- STöhr, Tobias (2015). Na tuairisceáin ar úsáid teanga iasachta cheirde: Fianaise ón nGearmáin, *Eacnamaíocht an Lucht Oibre*, 32, lch. 86-98.
- Troussel, Jean-Christophe agus Julien Debussche (2014). *Aistriúchán agus cearta maoinne intleachtúla*. An Bhruiséil: Ard-Stiúrthóireacht an Aistriúcháin. An Coimisiún Eorpach.
- Van der JEUGHT, Stefaan (2015). *Dlí Teanga an AE*. Groningen: Foilsiú Dlí Europa.
- Van Parijs, Philippe (2000). Bunurlár an domhain: Maidir le hiarmhairtí socheacnamaíocha an domhandaithe theangeolaíoch, "Athbhreithniú *Idirnáisiúnta ar an Eolaíocht Pholaitiúil/Athbhreithniú Idirnáisiúnta ar Eolaíocht Pholaitiúil*, 21 (2), lgh. 217-233.
- Van Pottelsberghe, Bruno agus Didier François (2009). "An fachtóir costas i gcórais paitinne", *Journal of Industry Competition and Trade*, 9, pp. 329-355.
- Van Pottelsberghe, Bruno agus Malwina Mejer (2010). "Comhaontú Londan agus an costas a bhaineann le paitinniú san Eoraip", *Iris Eorpach an Dlí agus na hEacnamaíochta*, 29 *pointecéatadán*. 211237.
- Vandenbrande, Tom (2006). *Soghluaisteacht san Eoraip. Anailís ar shuirbhé Eorabharaiméadair 2005 maidir le soghluaisteacht gheografach agus soghluaisteacht mhargadh an tsaothair*. Baile Átha Cliath: An Foras Eorpach chun Dálaí Maireachtála agus Oibre a Fheabhsú.
- Williams, Donald R. (2011). "Úsáid agus tuilleamh ilteangach in Iarthar na hEorpa", *International Journal of Manpower*, 32 (4), lgh. 372-393.
- Zhang, Weiguo agus Gilles Grenier (2013). "Conas is féidir teanga a nascadh leis an eacnamaíocht?", *Fadhbanna Teanga & Pleanáil Teanga*, 37 (3), lgh. 203-226.

6 Iarscríbhinní

6.1 Leibhéal oideachais de réir ISCED/ISCED 2011

I gcomparáid le ISCED (Aicmiú Idirnáisiúnta Caighdeánach ar an Oideachas) = ISCED (Aicmiú Idirnáisiúnta Caighdeánach ar an Oideachas) 1997 ag a raibh 7 leibhéal oideachais nó teagaisc, tá 9 leibhéal oideachais nó teagaisc ag ISCED 2011, idir 0 agus 8 (tá an t-ardoideachas níos mionsonraithe):

- CITES 0: oideachas máthar = oideachas luath-óige (níos lú ná bunoidreachas)
- CITES 1: bunoidreachas
- CITES 2: meánoideachas íochtarach (coláiste na Fraince)
- CITES 3: meánoideachas sinsearach (ardscoil na Fraince)
- CITES 4: oideachas iar-mheánscoile nach bhfuil níos airde
- CITES 5: Ardoideachas gearrthréimhseach (2 bliana: BTS, DUT sa Fhrainc)
- CITES 6: leibhéal ceadúnais nó a choibhéis
- CITES 7: máistirleibhéal nó a choibhéis
- CITES 8: leibhéal dochtúireachta nó a choibhéis

6.2 Comhfhreagras idir leibhéal ISCED 2011 agus ISCED 1997

ISCED 2011 (ó 2014)	ISCED 1997(ó 2013)
ATHLUA 01	*
ATHLUA 02	ATHLUA 0
ATHLUA 1	ATHLUA 1
ATHLUA 2	ATHLUA 2
ATHFHRIOTAL 3 *	ATHLUA 3
ATHFHRIOTAL 4 *	CITES 4
CITES 5	CITES 5
CITES 6	
CITES 7	
CITES 8	CITES 6
* modhnaíodh ábhar na catagóire beagán	
Foinse:	Eurostat: http://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/International_Standard_Classification_of_Education_(ISCED)#Correspondence_ISCED_2011—.3EISCED_1997

6.3 Scileanna Béarla i measc shaoránaigh an Aontais Eorpaigh atá 15 bliana d'aois nó níos sine, 2012 bliana d'aois

Tír	daonra >15	Leibhéal inniúlachta sa Bhéarla mar theanga iasachta			Iomlán
		an-mhaith	maith	Basithat Basithat	
		(a)	(B)	(C)	
An Ghearmáin	64 409 146	9.00 %	26.00 %	21.00 %	56.00 %
An Ostair	7 009 827	15.00 %	31.00 %	26.00 %	73.00 %
Belgique/Bel	8 939 546	14.00 %	24.00 %	15.00 %	52.00 %
An Bhulgáir	6 537 510	7.00 %	13.00 %	5.00 %	25.00 %
An Chipir	6 604	31.00 %	31.00 %	12.00 %	73.00 %
An Danmhairg	4 561 264	38.00 %	34.00 %	15.00 %	86.00 %
An Eastóin	945 733	9.00 %	27.00 %	14.00 %	50.00 %
An Fhionlainn	4 440 004	18.00 %	25.00 %	27.00 %	70.00 %
An Fhrainc	47 756 439	3.00 %	16.00 %	20.00 %	39.00 %
An Ghréig	8 693 566	19.00 %	19.00 %	13.00 %	51.00 %
An Ungáir	8 320 614	4.00 %	7.00 %	8.00 %	20.00 %
Éire	3 522 000	LN	LN	LN	100.00 %
An Iodáil	51 862 391	4.00 %	21.00 %	8.00 %	34.00 %
An Laitvia	1 447 866	7.00 %	18.00 %	20.00 %	46.00 %
An Liotuáin	2 829 740	5.00 %	17.00 %	15.00 %	38.00 %
Lucsamburg	404 907	18.00 %	27.00 %	10.00 %	56.00 %
Málta	335 476	46.00 %	30.00 %	12.00 %	89.00 %
An Ísiltír	13 371 980	28.00 %	52.00 %	10.00 %	90.00 %
An Pholainn	32 413 735	7.00 %	15.00 %	11.00 %	33.00 %
An Phortaingéil	8 080 915	2.00 %	13.00 %	11.00 %	27.00 %
Poblacht na Seice	9 012 443	8.00 %	16.00 %	4.00 %	27.00 %
An Rómáin	18 246 731	7.00 %	14.00 %	10.00 %	31.00 %
An Ríocht Aontaithe	51 848 010	LN	LN	LN	100.00 %
An tSlóvaic	4 549 955	7.00 %	13.00 %	5.00 %	26.00 %
An tSlóivéin	1 759 701	17.00 %	25.00 %	18.00 %	59.00 %
An tSualainn	7 791 240	34.00 %	34.00 %	18.00 %	86.00 %
Iomlán	408 879 069				
% de shaoránaigh an AE a labhraíonn Béarla (teanga iasachta), de réir leibhéal inniúlachta		7 %	17 %	12 %	37 %
^o i gcás tíortha áirithe, níl suim na gcéatadán i gcolún (b), i gcolún (c) agus i gcolún (d) cothrom le 100 % de bharr freagraí a bheith ar iarraidh					
Ln = cainteoirí dúchais. Maidir le simplíocht, leagamar síos 100 % an líon cainteoirí dúchais nó cainteoirí coibhéseacha sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn (féach Gazzola agus Grin 2013: 105 le haghaidh plé). Ní mór breathnú ar ár meastacháin, dá bhrí sin, mar uasteorainn.					
Foinse: Gazzola and Grin (2013)					

6.4 Rátaí eisiaimh teanga i 25 tír san AE, cónaitheoirí idir 25 agus 64 bliana d'aois, 2013

Tír	An córas teanga							
	Seul Béarla		3 theanga		6 theanga		iomlán an ilteangachais	
	ADR	RDR	ADR	RDR	ADR	RDR	ADR	RDR*
An Ostair	33	82	0	7	0	6	0	6
Belgique/Bel	51	87	22	47	21	46	1	4
An Bhulgáir	77	95	72	94	71	94	8	8
An Chipir	20	65	20	64	20	64	0	11
Poblacht na Seice	64	92	46	90	45	90	0	1
An Danmhairg	9	66	8	64	8	63	0	3
An Eastóin	42	88	36	87	36	87	10	26
An Fhionlainn	11	74	10	73	10	73	0	2
An Fhrainc	52	93	1	5	1	5	1	4
An Ghearmáin	34	89	0	6	0	5	0	5
An Ghréig	48	89	46	88	46	88	1	6
An Ungáir	76	94	66	92	66	92	0	0
Éire	0	0	0	0	0	0	0	0
An Iodáil	55	95	43	92	0	3	0	3
An Laitvia	51	92	41	91	40	91	3	36
An Liotuáin	63	93	52	92	41	85	0	9
Lucsamburg	14	84	2	11	2	10	2	9
Málta	11	50	11	49	10	48	0	0
An Pholainn	68	95	57	93	0	0	0	0
An Phortaingéil	57	90	47	86	42	84	0	1
An tSlóivéin	36	81	23	77	21	74	1	10
An tSlóvaic	66	95	49	92	48	92	0	0
An Spáinn	69	94	62	91	0	6	0	6
An tSualainn	12	62	12	61	11	60	1	8
An Ríocht Aontaithe	0	0	0	0	0	0	0	0

Tugtar na torthaí mar chéatadán

Mar chúiteamh ar easpa sonraí in Éirinn agus sa Ríocht Aontaithe, tá glactha leis gur cainteoirí dúchais i mBéarla nó an-inniúil i mBéarla iad cónaitheoirí uile an dá thír sin mar theanga iasachta. Ar an gcúis sin, is é nialasan ráta eisiaimh.

Is é is cúis le luach dearfach anráta coibhneasta eisiata a bhaineann le beartas ilteangach i dtíortha éagsúla ná go bhfuil mionlaigh nó cónaitheoirí de bhunadh eachtrach i láthair i dteanga oifigiúil na tíre cónaithe agus cumas teoranta acu.

Foinse: Eurostat AES 2013, in Gazzola (2016)